Petr Machálek, Martin Černý,
Dominika Grohmann

Dotační politiky EU

Jak napsat dobrou projektovou žádost

KATEDRA
ENVIRONMENTÁLNÍCH
STUDIÍ

Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. *Katedra enviromentálních studií. Brno 2014*

muni
PRESS

Petr Machálek, Martin Černý,
Dominika Grohmann

Dotační politiky EU

Jak napsat dobrou projektovou žádost

Masarykova univerzita
Brno 2014

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato publikace vznikla v rámci projektu OP VK s názvem „Inovací bakalářských studijních programů k lepší zaměstnatelnosti“ s registračním číslem CZ.1.07/2.2.00/28.0238. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Více informací k projektu naleznete zde: http://www.fss.muni.cz/cz/site/struktura/projekty/inza.

Vědecká redakce MU:
prof. PhDr. Ladislav Rabušic, CSc.
Ing. Radmila Droběnová, Ph.D.
Mgr. Michaela Hanousková
doc. Mgr. Jana Horáková, Ph.D.
doc. JUDr. Josef Kotásek, Ph.D.
Mgr. et Mgr. Oldřich Krpec, Ph.D.
prof. PhDr. Petr Macek, CSc.
PhDr. Alena Mizerová
doc. Ing. Petr Pirožek, Ph.D.
doc. RNDr. Lubomír Popelínský, Ph.D.
Mgr. David Povolný
Mgr. Kateřina Sedláčková, Ph.D.
prof. RNDr. David Trunec, CSc.
prof. MUDr. Anna Vašků, CSc.
prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.
Mgr. Iva Zlatušková
doc. Mgr. Martin Zvonař, Ph.D.

Recenzentka:
Mgr. Katarína Portešová

© 2014 Masarykova univerzita
Text © 2014 Petr Machálek, Martin Černý, Dominika Grohmann
Foto © 2014 Radek Svoboda (foto na obálce)

ISBN 978-80-210-7119-3
ISBN 978-80-210-7118-6 (brož. vaz.)

Obsah

Úvod 7

Použité zkratky 8

1. Historický exkurz 10
1.1. Evropská integrace v kostce 10
1.1.1. Historie evropské integrace 11
1.1.2. Evropská společenství 13
1.1.3. Cesta k Evropské unii 14
1.2. Evropská unie 15
1.2.1. Základní principy EU 16
1.2.2. Významné instituce EU 17
1.2.3. Politiky EU 19
1.2.4. Ekonomika EU 20
1.2.5. Společný rozpočet EU 20
1.3. Česká republika a Evropská unie 23
1.4. Zdroje 24

2. Proč fondy existují? Jaké cíle mají plnit? 27
2.1. Proč a jak Evropská unie přerozděluje 27
2.2. Evropské fondy dnes 29
2.2.1. Strukturální fondy 30
2.2.2. Fond soudržnosti 31
2.3. Zdroje 33

3. Aktuální nastavení fondů, čerpání fondů v ČR 34
3.1. Rozpočtové období 2007–2013 (SF + FS) 34
3.1.1. Cíl Konvergence 36
3.1.2. Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost 40
3.1.3. Cíl Evropská územní spolupráce 40

3.2. Další evropské zdroje/fondy ... 50
3.3. Komunitární programy Evropské komise ... 52
3.3.1. Mládež v akci – Youth in Action (2007–2013) ... 54
3.3.2. Erasmus+ (2014–2020) ... 57
3.4. Zdroje ... 59

4. Jak to vypadá s přípravou nového rozpočtového období 2014–2020? ... 62
4.1. Příprava rozpočtového období 2014–2020 a Česká republika ... 62
4.1.1. Zaměření jednotlivých evropských fondů ... 63
4.2. Chystané novinky ... 64
4.3. Příprava ČR na nové rozpočtové období ... 65
4.3.1. Proces přípravy ... 65
4.3.2. Příprava programů pro programové období 2014–2020 v ČR ... 66
4.4. Zdroje ... 68

5. Kde a jak podávat grantové žádosti ... 69
5.1. Projekt ... 69
5.2. Projektový cyklus ... 70
5.3. Vytvoření projektového záměru ... 72
5.3.1. Definice problému ... 72
5.3.2. Výchozí stav ... 75
5.3.3. Cíl / cílový stav ... 75
5.3.4. Aktivity ... 75
5.3.5. Cílové skupiny ... 76
5.3.6. Potřeby pro realizaci projektu ... 76
5.4. Vyhledání vhodných zdrojů ... 77
5.5. Jak napsat dobrou grantovou žádost ... 79
5.5.1. Jednotlivé části aplikace Benefit ... 80
5.5.2. Závěrečná doporučení ... 87
5.5.3. Nejčastější důvody zamítnutí žádostí ... 88
5.6. Příklady dalších grantových zdrojů ... 88
5.6.1. Erasmus+ ... 88
5.6.2. Granty Evropské komise ... 89
5.7. Zdroje ... 90

Summary ... 91

O autorech ... 93

Úvod

Cílem publikace je usnadnit orientaci v oblasti finančních mechanismů Evropské unie, konkrétně evropských dotačních programů a strukturálních fondů. Po jejím přečtení by měl čtenář chápat jejich roli, znát historii a kontext jejich vzniku a také mít přehled, jaké typy dotačních programů v současnosti existují a proč. Budeme probírat dobré i špatné příklady čerpání evropských fondů, aktuální stav v České republice a výhled do dalšího rozpočtového období od roku 2014.

Závěrečná – a dodejme nejdůležitější – část publikace se zabývá tím, jak efektivně vyhledávat vhodné evropské zdroje pro různé typy projektů. Její důležitou součástí je informační minimum pro vytvoření dobrého projektu a sepsání kvalitní grantové žádosti.

Publikace chce být dobrým průvodcem pro začátečníky, kteří se chtějí v problematice evropských fondů lépe orientovat a kteří se chtějí vyvarovat zbytečných chyb při žádání o dotace a čerpání finančních prostředků. Pro hlubší vhled do tématu doporučujeme využít další zdroje, které jsou uvedeny vždy na konci jednotlivých kapitol.

Doufáme, že kniha pro vás bude dobrým průvodcem ve spletích evropských finančních mechanismů.

Autoři

Použité zkratky

CF/FS – Fond soudržnosti (Cohesion Fund)
ČR – Česká republika
IOP – Integrovaný operační program
JEA – Jednotný evropský akt
EAFRD/EZFRV – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EFTA – Evropská zóna volného obchodu
EHS – Evropské hospodářské společenství
EK – Evropská komise
EMFF/ENRF – Evropský námořní a rybářský fond
EMU – Evropská měnová unie
EP – Evropský parlament
ERDF/EFRR – Evropský fond pro regionální rozvoj
ES – Evropská společenství
ESC – Economic and Social Cohesion
ESF – Evropský sociální fond
ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy
ESUO – Evropské společenství uhlí a oceli
EURATOM – Evropské společenství pro atomovou energii
EU – Evropská unie
FS – Fond soudržnosti (Kohezní fond)
HDP – Hrubý domácí produkt
HSS – Hospodářská a sociální soudržnost
HMU – Hospodářská a měnová unie
MD – Ministerstvo dopravy
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MŽP – Ministerstvo životního prostředí
NOK – Národní orgán pro koordinaci
NSRR – Národní strategický referenční rámec

NUTS – Nomenklatura územních statistických jednotek / územní statistické jednotky (pro potřeby regionální politiky EU) / nomenklaturní územní jednotka / nomenklaturní statistická územní jednotka / územní statistická jednotka
OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OEEC – Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci
OP – Operační program
OSN – Organizace spojených národů
ROP – Regionální operační program
ŘO – Řídicí orgán
USA – Spojené státy americké
PHARE – Poland-Hungary Assistance for Restructuring Economy
SF – Strukturální fondy
TEN – Transevropské sítě (Trans-European Networks)
ZS – Zprostředkující subjekt

1. Historický exkurz

Pro dobré pochopení fungování dotačních politik Evropské unie (EU) považujeme za vhodné nejprve zodpovědět některé související otázky: Jak vznikl evropský integrační projekt? Jak fungují jednotlivé evropské instituce? Jinak řečeno, co všechno je potřeba, aby mohly účinně fungovat i dotační politiky EU jakožto „rozvojový nástroj" sloužící podpoře ekonomického rozvoje evropských regionů?

Protože EU není jen rozsáhlý byrokratický aparát zajišťující řadu legislativních, ekonomických a jiných opatření v každodenním životě, ale také poměrně komplikovaný a zajímavý příběh, začneme krátkým pohledem do minulosti evropské integrace. Poslouží nám to nejen k zasazení celé problematiky do souvislostí, ale i k získání ucelenějšího obrazu ohledně fungování dotačních politik EU.

V první kapitole se stručně podíváme nejprve na evropskou integraci obecně. Poté se zaměříme na fungování samotné Evropské unie. V této části už budeme se zvláštním zřetelem pohlížet na fungování ekonomických a finančních mechanismů uvnitř EU. Nedílnou součást celé kapitoly potom tvoří závěrečné shrnutí vztahu České republiky a Evropské unie, které by mělo posloužit na prvním místě pro ujasnění představy o kontextu distribuce finančních prostředků EU v ČR.

1.1. Evropská integrace v kostce

Evropská integrace, vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy, znamená především politické, legislativní a ekonomické sbližování evropských států. Zpravidla jím označujeme proces probíhající z velké části ve druhé polovině dvacátého století, jehož prozatímním vrcholem je vznik Evropské unie. Ten začal brzy po druhé světové válce.[1]

1) Idea evropského sjednocení není historickou novinkou. O zastřešení rozdrobené Evropy mluvili evropští státníci celá staletí. Až do poloviny 20. století se ale jednalo spíše o vize na základě společných hodnot evropských národů než o konkrétní politické kroky.

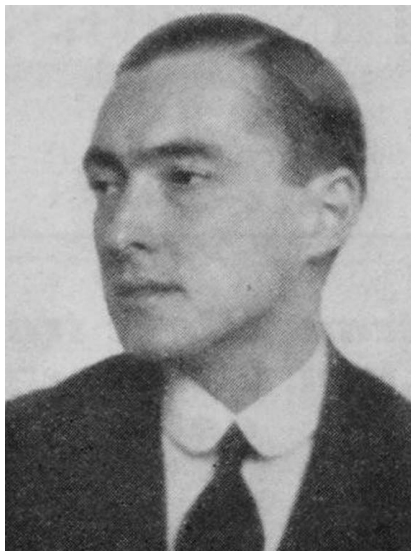
Během něj členské státy postupně přenášely a stále přenášejí některé své kompetence do rukou společných institucí, především tedy Evropské unie.

1.1.1. Historie evropské integrace

Myšlenka smlouvy mezi evropskými zeměmi má tedy své kořeny už ve středověku, a možná ještě dříve. Mezi hlavními hnacími silami těchto myšlenek stála potřebnost institucionálního zastřešení rozdrobené Evropy, aby se zabránilo častému krveprolití. O podobném projektu mluvili evropští státníci jednou za čas po dlouhá staletí, nikdy se však nepodařilo integrační snahy posunout z roviny myšlenek do politické praxe.

Ve 20. století, v době mezi dvěma světovými válkami, myšlenka asi nejvýznamněji znovu ožila v podobě Panevropské unie. Jejím duchovním otcem byl překvapivě český šlechtic hrabě Richard Mikuláš Coudenhove-Kalergi, který ji prosazoval především jako nástroj otupení francouzsko-německého soupeření, vystihl tak potřebu zapojení znesvářených států toužících po odplatě do jednoho společného projektu.

Tento nápad skutečně nalezl odezvu u francouzského ministerského předsedy Herriota a poté i u ministra zahraničí, později premiéra Aristide Brianda, který spolu s tehdejším německým ministrem zahraničí Gustavem Stresemannem prosazoval evropskou federaci jako záruku mírového vývoje Evropy. Myšlenka však nenašla na evropské půdě dostatečný ohlas a sám Briand zemřel v roce 1932, aniž by se jejich cíle naplnily.

Richard Mikuláš Coudenhove-Kalergi (nahoře).
Zdroj: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Coudenhove-Kalergi_1926.jpg

Aristide Briand (dole).
Zdroj: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aristide_Briand_2.jpg

Po druhé světové válce vyrukovala s podobným nápadem celá řada evropských i amerických státníků. Válka znamenala pro federálně smýšlející evropská hnutí významný impuls. Cílem bylo, tentokrát snad již definitivně, zabránit opakování podobného konfliktu, jakým byla druhá světová válka. Vycházelo se z relativně jednoduchého předpokladu: je méně pravděpodobné, že státy, které spolu hodně obchodují, a jsou tak na sobě ekonomicky závislé, vyvolají ozbrojený konflikt.[2]

Asi nejvýznamnějším předělem se stalo ustanovení mezinárodního přípravného výboru tzv. Hnutí za spojenou Evropu v čele s Winstonem Churchillem jako čestným předsedou[3] v roce 1947. Přípravné práce vyústily ke svolání konference do Haagu v následujícím roce.

Prvním faktickým krokem na cestě k evropské politické a ekonomické integraci bylo založení Rady Evropy v roce 1949. Její principy a zásady vzešly právě z haagské konference (např. podklad pro pozdější ústřední dokument Rady, Charta lidských práv a svobod). 16. dubna 1948 vznikla rovněž Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC). Jejích 17 členů spolurozhodovalo o rozdělení americké pomoci v rámci Marshallova plánu (plán americké finanční pomoci na obnovu válkou zdevastované Evropy). Z této organizace vznikla v roce 1960 dodnes existující OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj).

Rada Evropy působí dodnes paralelně vedle EU[4] a má poměrně široké pole působnosti. Primárně se však zaměřuje na problematiku lidských práv, demokratizaci a sdílení kulturních hodnot.[5] Další původní cíl – ekonomická spolupráce evropských zemí – již z drtivé většiny přešel pod jiné organizace.

2) Přestože v případě evropské integrace se zatím tento předpoklad spíše potvrzuje, s podobným tvrzením by se dalo nepochybně polemizovat. Státy v Evropě před první světovou válkou spolu rovněž velmi zhusta obchodovaly, nijak jim to však nezabránilo ve vyvolání válečného střetu. Obecně se tento předpoklad má v mezinárodní politice za problematický.

3) Churchillova řeč z 19. září 1946 v Curychu se stala důležitým spouštěčem integrace federalistických snah. Viz FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 9788073251802, s. 40.

4) „Rada Evropy“ není to stejné co „Rada EU“ či „Evropská rada“ – dvě posledně jmenované jsou na rozdíl od Rady Evropy součástí struktur Evropské unie.

5) V minulosti patřila mezi úspěchy v oblasti lidských práv helsinská úmluva, na níž se podílely i státy z tehdejšího východního bloku a která se stala základem i pro naši Chartu 77.

1.1.2. Evropská společenství

Ústředním podnětem k integraci byl hluboký hospodářský rozvrat poválečné Evropy, finanční krize z roku 1947, platební neschopnost některých států v důsledku zvýšeného množství dovozů (především z USA)[6] a narůstající uvědomění státníků o nutnosti spolupráce pro vybřednutí z krize. Mezi problémy patřilo i omezení integrace pouze na státy západně od vznikající železné opony a otázka, jakým způsobem zapojit Německo.[7]

K ekonomickým počátkům integrace patřilo zejména založení nadnárodního Evropského společenství uhlí a oceli[8] (ESUO) v roce 1952. Šest zakládajících států (Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko) vznikem ESUO institucionalizovalo svou snahu koordinovat produkci zmíněných surovin na společném trhu, a tak předejít hospodářským konfliktům, které přispěly ke vzniku první světové války a v Evropě se opakovaně stávaly předmětem sporů.

Významnou součástí ESUO se ale stala také vůle zapojit Německo do poválečné mezinárodní politiky tak, aby mohlo s okolními státy kooperovat, a nikoli soupeřit.

Stejné státy, jež stály u vzniku ESUO, podepsaly roku 1957 tzv. Římské smlouvy. Předmětem jednání o další integraci trhů (dosud integrované trhy se týkaly právě „uhlí a oceli“) se staly tentokrát především oblasti dopravy, zemědělství a nově také výzkum nukleárních technologií. Výsledkem jednání byl podpis Smlouvy o zřízení Evropského společenství pro jadernou energii (EURATOM) a Smlouvy o zřízení Evropského hospodářského společenství (EHS). „Evropská společenství“ (ES) tak od té doby – tedy od roku 1958 – zahrnovala již tři samostatné subjekty.[9]

Cílem EHS coby klíčového pilíře pozdější ekonomické spolupráce v západní Evropě mělo být postupné sbližování hospodářské politiky členských států, podpora nepřetržitého a vyrovnaného hospodářského růstu, stabilita a urychlené zvyšování životní úrovně v zúčastněných zemích. Tento cíl stojí zcela pochopitelně v základu evropské ekonomické integrace a všech projektů z ní vycházejících – dotační projekty nevyjímaje.

---

6) LUŇÁK, Petr. Západ: *Spojené státy a západní Evropa ve studené válce*. 1. vyd. Praha: Libri, 1997, 460 s. ISBN 808598329x.

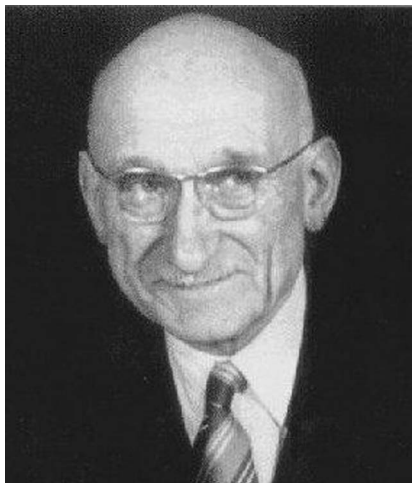
7) Strach z jeho opětovného vzestupu a zbrojení vedl k paralelnímu vzniku obranných projektů: Západoevropská unie (vycházející z Bruselské smlouvy, 1954) nebo NATO (založené coby institucionalizace americko-evropské vojenské spolupráce).

8) Uhlí a ocel byly považovány za hlavní tehdejší strategické suroviny, jejichž disponování znamenalo kontrolu nad možností válečného zbrojení.

9) FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 9788073251802.

V roce 1960 vzniklo Evropské sdružení volného obchodu (EFTA). Dále docházelo k prohlubování, ale i k horizontálnímu rozšiřování integračního procesu o nové účastníky. Spolu s horizontálním rozšiřováním a rostoucími ambicemi společenství vzrůstal i tlak na jeho reformu. V reakci na to vznikla Evropská rada a konaly se přímé volby do Evropského parlamentu. Za vyvrcholení reformních snah lze považovat rok 1985, kdy se ujala vlády nová Komise pod vedením Jacquesa Delorse.

Delorsova komise si vytkla za cíl poměrně ambiciózní změny ve fungování ES. Hlavním úkolem bylo dosažení dalšího stupně integrace – hospodářské a měnové unie (HMU). Jako klíčové se proto jevilo dokončit projekt tzv. volného pohybu čtyř svobod: osob, zboží, kapitálu a služeb.[10]

Robert Schuman (nahoře).
Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Robert_Schuman.jpg

Jacques Delors (dole).
Zdroj: http://www.cvce.eu/obj/jacques_delors-en-2686fda2-b494-49ac-878a-d34466c26790.html

1.1.3. Cesta k Evropské unii

Nové výzvy přišly s pádem železné opony na přelomu osmdesátých a devadesátých let. Vzhledem k nutnosti reagovat na nastávající geopolitické změny i na nové konflikty na mezinárodní scéně (operace Pouštní bouře v Kuvajtu a počínající občanská válka

10) K naplnění tohoto cíle vznikla tzv. Bílá kniha o vnitřním trhu, Schengenská smlouva o volném pohybu osob a zboží a Jednotný evropský akt (JEA), který měl za úkol zjednodušit a zpružnit legislativní proces v ES, deklaroval přijetí jednotné měny a vytvoření podmínek pro jednodušší spolupráci v otázkách zahraniční politiky. Více viz FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 9788073251802.

v Jugoslávii) se pozornost ES obrátila směrem k práci na užším rámci zahraničněpolitické a vojenské spolupráce.

To v roce 1991 vyústilo do návrhu Smlouvy o Evropské unii, ze kterého vzešla tzv. Maastrichtská smlouva, Smlouva o Evropské unii, která znamenala definitivní posun směrem k supranacionálnímu[11] charakteru společenství.

Evropská unie oficiálně vznikla podpisem Maastrichtské smlouvy ministry zahraničí členských států 7. února 1992. Působnost společenství (nyní již unie) se díky smlouvě rozšířila o koordinaci v oblasti bezpečnostní a zahraniční politiky a také o soudní spolupráci.

* * *

Vzhledem k tomu, že další části knihy se budou dotýkat výhradně Evropské unie a jejích finančních mechanismů, pojďme se nyní po krátkém obecném úvodu do evropské integrace podívat na to, co to vlastně Evropská unie je a jak funguje. Následující podkapitola bude věnována popisu evropských institucí a jejich roli v evropské byrokracii. Jak již bylo řečeno, zvláštní důraz bude kladen na fungování finančních institucí uvnitř EU.

1.2. Evropská unie

Evropská unie je politický a ekonomický útvar s vlastní právní subjektivitou. Od posledního rozšíření v roce 2013 tvoří EU 28 členských států, dohromady čítajících 507,7 milionu obyvatel.[12, 13]

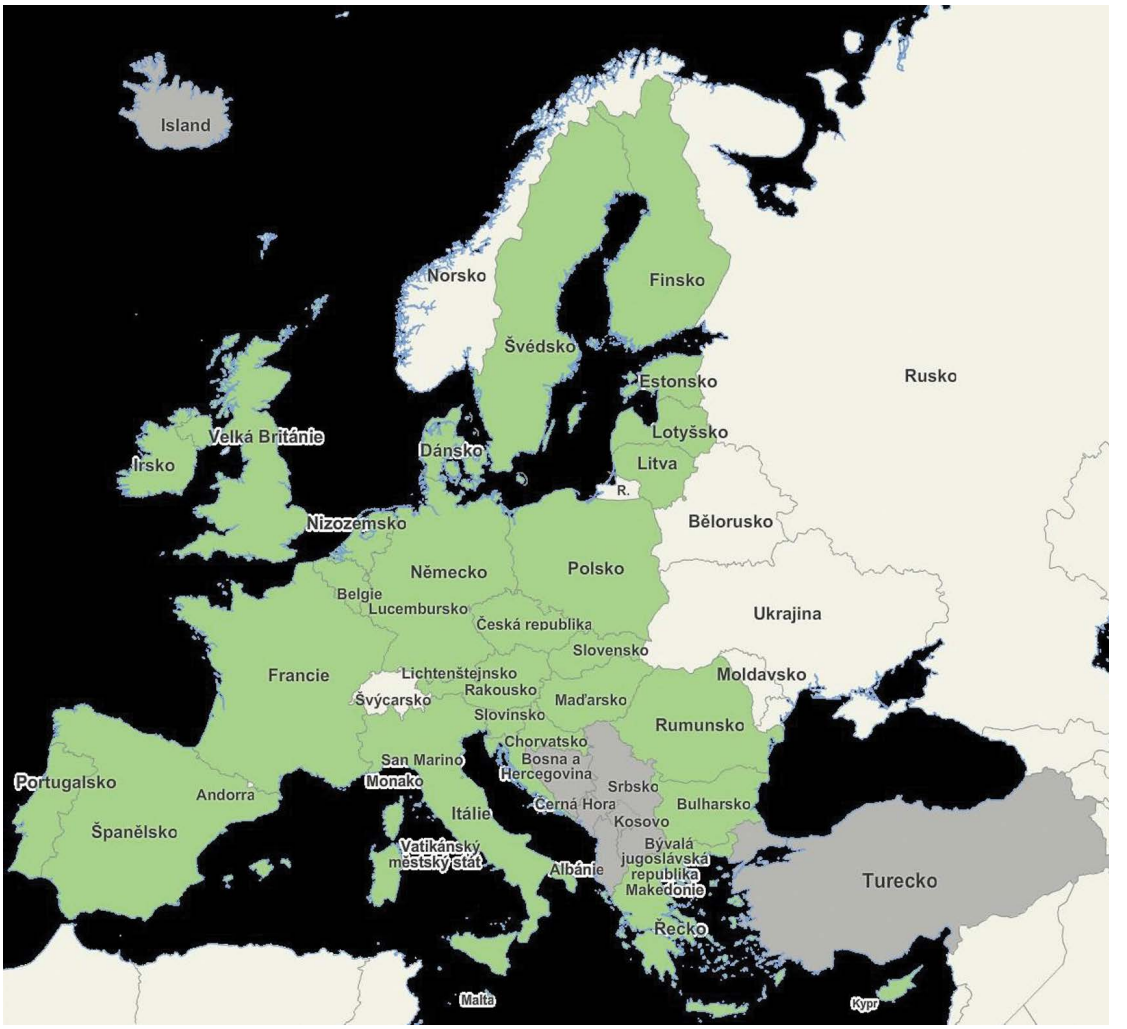
11) Co se týká horizontálního rozšíření ES (EU), k prvním šesti zakládajícím státům přistoupilo roku 1973 Dánsko, Irsko a Velká Británie. Roku 1981 se připojilo Řecko, 1986 Portugalsko a Španělsko, 1995 Finsko, Rakousko a Švédsko. Zatím největší rozšíření se odehrálo roku 2004, kdy se součástí EU stala Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. Bulharsko a Rumunsko se do EU dostaly v roce 2007 a konečně roku 2013 se stalo členem i Chorvatsko. Oficiálními kandidáty pro vstup do EU jsou Černá Hora, Island, Makedonie a Turecko. O členství se hlásí i Albánie, Srbsko a Ukrajina.

12) Population on 1 January. EUROPEAN UNION. *Eurostat* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tps00001&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1

13) Viz EVROPSKÁ UNIE. *Evropská unie* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://europa.eu/index_cs.htm

1.2.1. Základní principy EU

Evropská unie je svým způsobem jedinečná organizace. EU není v žádném případě federální stát (jako například USA nebo Ruská federace), protože členské státy zůstávají nezávislými suverénními národy. Není však ani mezivládní organizací – jako například OSN, neboť část své suverenity členské státy sdílejí na supranacionální (nadnárodní) úrovni. Teoreticky by tak měly získat větší sílu a vliv, než jakým by disponovaly, kdyby jednaly na mezinárodní scéně samy za sebe. Ke sdílení suverenity dochází tak, že jednotlivé země přijímají společná rozhodnutí prostřednictvím evropských orgánů – Evropského parlamentu (členové EP jsou voleni přímo občany), Evropské

Evropská unie. Zeleně vyznačeny členské státy, šedou barvou potom státy v různých stadiích přístupového procesu. Zdroj: http://europa.eu/about-eu/countries/index_cs.htm

rady a Rady EU (které zastupují národní vlády). Rozhoduje se poté na základě návrhů Evropské komise, která má za úkol zastupovat zájmy EU jako politického celku. Z počáteční téměř čistě ekonomické spolupráce se postupem času vyvinulo společenství, které dnes kooperuje v celé řadě oblastí – od justiční spolupráce až po ochranu životního prostředí.[14]

EU je postavena na principech právního státu. To znamená, že veškerá její činnost se odvíjí od smluv, které členské země ratifikovaly. Na prvním místě je cílem zachování míru, stability a prosperity v Evropě, stejně jako snaha o zvyšování životní úrovně. EU má dále zájem na dodržování lidských práv – za úspěšný boj o demokracii a lidská práva a za usmíření v Evropě a sjednocení kontinentu byla v roce 2012 Evropské unii udělena Nobelova cena míru.[15]

Na nižší úrovni je cílem EU vytvoření společného trhu a hospodářské a měnové unie. Mezi priority tak patří podpora rozvoje hospodářství, zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a vzdělávání, a rovněž zlepšení kvality životního prostředí. Z těchto zásad vycházejí i veškeré dotační mechanismy EU.

K dosažení těchto politik slouží čtyři základní zásady vnitřního trhu EU – již zmiňovaný volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu, zajišťovaný jednotným vnitřním trhem.[16]

1.2.2. Významné instituce EU

Za účelem sdílení pravomocí, které byly dříve v kompetenci jednotlivých členských států, vznikla celá řada společných evropských institucí. Jádro tvoří sedm orgánů Evropské unie: Evropský parlament, Evropská rada, Rada Evropské unie, Evropská komise, Soudní dvůr Evropské unie, Evropská centrální banka a Účetní dvůr. Kromě toho existují ještě poradní a další instituce. Pro představu si krátce uvedeme fungování alespoň (z politického a ekonomického hlediska) těch nejzásadnějších.

Evropský parlament vykonává – společně s Radou Evropské unie – legislativní a rozpočtovou funkci. EP tedy schvaluje rozpočet, od něhož se odvíjí i přerozdělovací

14) Prohlubování evropského integračního procesu neprobíhalo zdaleka rovnoměrně. Často se hovoří o tzv. integraci „à la carte“ (z francouzštiny doslova „podle jídelníčku“), kdy si jednotlivé země samy vybírají, na kterých integračních krocích se chtějí podílet. Příkladem může být rozdíl mezi zeměmi, které si vybraly používat euro, a těmi, které se drží svých původních měn.

15) The Nobel Peace Prize 2012. *Nobelprize.org*. Nobel Media AB 2013. Web. 4 Jul 2014. http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2012

16) Snahou je, aby neexistovaly ani jiné překážky obchodu (například v podobě rozdílných technických požadavků, různých stupňů ochrany duševního vlastnictví apod.).

mechanismy finančních toků v rámci EU. Evropský parlament se skládá z volených zástupců občanů členských zemí EU – tzv. europoslanců.[17]

Evropská rada sestává z oficiálních hlav států (král, prezident apod.), dále z předsedů vlád členských zemí EU a jejím členem je i předseda Evropské komise. Rozhoduje o nejzávažnějších politických a ekonomických otázkách, ke kterým musí EU zaujmout nějaký postoj. Evropská rada rozhoduje jednomyslně. Lisabonská smlouva zřídila stálého předsedu Evropské rady, který je volen na 2,5 roku – takzvaný „evropský prezident".

Rada Evropské unie (dříve Rada ministrů) má za úkol zastupovat zájmy členských států. Společně s Evropským parlamentem přijímá legislativu. Rada jedná v různých složeních: nejvyšší úrovní je Rada složená z resortních ministrů jednotlivých států, kteří se scházejí podle potřeby. Další úrovní je tzv. Výbor stálých zástupců, kde se schází zástupci členských států pro příslušnou (projednávanou) oblast. Dalšími úrovněmi jsou pak výbory a pracovní skupiny. Rada rozhoduje buď jednomyslně, kvalifikovanou většinou, nebo prostou většinou hlasů – podle závažnosti přijímaného opatření.

A konečně, Evropská komise sleduje zájmy Evropské unie jako celku. Přestože jsou její komisaři vysíláni jednotlivými členskými státy, nesmějí přihlížet k jejich zájmům. Komise má výlučné právo navrhovat legislativu a dohlížet na dodržování zakládajících smluv EU. Komise také vypracovává návrh rozpočtu a rovněž provádí kontrolu jeho plnění. Dále Komise zastupuje EU při mezinárodních jednáních, přičemž disponuje právem sjednávat s třetími státy dohody.

Dosud měla každá země jednoho komisaře – v současnosti je jich tedy dohromady 28. Od roku 2014 se však bude počet komisařů snižovat na dvě třetiny počtu členských států. Aby se vystřídali zástupci všech zemí, zavede se systém tzv. rotace, kdy by vždy jednou za čas určité země neměly „svého" komisaře. Evropská komise rozhoduje na základě prosté většiny hlasů.

Vzhledem k našemu tématu dotačních politik EU jsou pro nás relevantní i některé poradní instituce, jako jsou například Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Jedná se v podstatě o konzultační orgány Evropského parlamentu, Rady Evropské unie a Evropské komise, které mohou na základě vlastních expertíz doporučit určitý typ politik, které jsou podle analýz žádoucí. V některých předepsaných oblastech je konzultace s těmito poradními orgány Unie ustanovena jako povinná.

17) Po posledním rozšíření EU o Chorvatsko zasedá v EP 766 poslanců, ve volbách v roce 2014 bude zvoleno o něco méně – 751 poslanců.

1.2.3. Politiky EU

Počínaje Maastrichtskou smlouvou se oblasti činnosti EU, tzv. politiky EU, dělily do tří pilířů. Lisabonská smlouva toto dělení sice formálně zrušila, ve skutečnosti ale do určité míry přetrvává v přechodných ustanoveních. Pod první – nadstátní – pilíř spadala především agenda všech tří Společenství (tedy EHS, ESUO a EURATOM), která předcházela vzniku EU. Naproti tomu druhý a třetí pilíř zaváděly nově institucionalizované oblasti mezivládní spolupráce (více viz tabulku). Lisabonskou smlouvou druhý a třetí pilíř přešly přímo pod evropské orgány.

I. Evropská společenství	II. Společná zahraniční a bezpečnostní politika	III. Policejní a justiční spolupráce
Společná zemědělská politika	Zahraniční politika	Pašování drog a obchod se zbraněmi
Hospodářská a měnová unie	Spolupráce v zahraniční politice	Obchod s lidmi
Celní unie a společný trh	Dodržování míru	Terorismus
Společná obchodní politika	Volební pozorovatelé	Zločiny proti dětem
Regionální a strukturální politika	Lidská práva	Organizovaný zločin
Dopravní politika	Demokracie	Korupce
Sociální politika	Rozvojová pomoc	
Schengenský prostor	Bezpečnostní politika (Evropská bezpečnostní politika, Evropské síly rychlé reakce, odzbrojování)	
Občanství EU		
Vědecko-výzkumná politika		
Politika hospodářské soutěže		
Ekologická politika		
Politika ochrany spotřebitele		
Vzdělání a kultura		
Společná rybolovná politika		
Imigrační politika		

Tzv. „Maastrichtský chrám“, tři pilíře koordinace politik v rámci EU. Zrušeno, resp. pozměněno Lisabonskou smlouvou v roce 2009. Zdroj: http://www.euroskop.cz/gallery/53/16055-maastrichtsky_chram.jpg, převzato z FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 9788073251802.

1.2.4. Ekonomika EU

Teď už máme základní představu o fungování EU v politické oblasti. Od ní se odvíjí i podoba fungování evropského prostoru v ekonomické oblasti. Evropská unie je v současnosti stále ještě největší světovou ekonomikou s výší HDP 11,8 bilionů eur (měřeno v paritě kupní síly, 2009). EU se dlouhodobě těší vysoké životní úrovni a její ekonomika se vyznačuje vysokou mírou vyspělosti, větším exportem než importem, nízkou inflací. Na druhé straně byla EU poměrně vážně zasažena finanční krizí roku 2008. Mezi „starými" a „novými" členskými zeměmi[18] existují navíc relativně významné rozdíly v ekonomické vyspělosti – měřeno HDP na hlavu.[19]

Co se týká hospodářské politiky, v rámci EU je většina hospodářských aktivit buď koordinována na mezivládní úrovni (např. sociální politika), nebo je zcela v pravomoci institucí Evropské unie (např. obchodní politika). Dále jsou všechny státy Unie zapojeny do jednotného vnitřního trhu. Je tak zajištěn několikrát zmíněný volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu.

1.2.5. Společný rozpočet EU

Vzhledem k našemu tématu bude klíčové porozumět procesu sestavování rozpočtu v rámci EU a pravidlům, které přitom musí být dodrženy. Rozpočet Evropské unie je totiž určen – kromě výdajů na náklady spojené s evropskou administrativou[20] – především k financování politik EU, mezi něž patří i téměř všechny přerozdělovací mechanismy, kterým se budeme věnovat ve zbytku publikace. Podle rozpočtového rámce na období 2007–2013 má činit společný rozpočet asi 1,05 % HDP EU (zatímco podíl výdajů národních rozpočtů na HDP členských států se pohybuje okolo 40 %). Rozpočet EU na rok 2013 činil 150,9 miliardy eur.

Příjmy rozpočtu Evropské unie pocházejí z různých zdrojů. Patří mezi ně procentuální část hrubého národního příjmu jednotlivých členských států, dovozní cla

18) Novými členskými zeměmi se myslí státy přistoupivší v roce 2004 a později, z velké části země bývalého východního bloku.

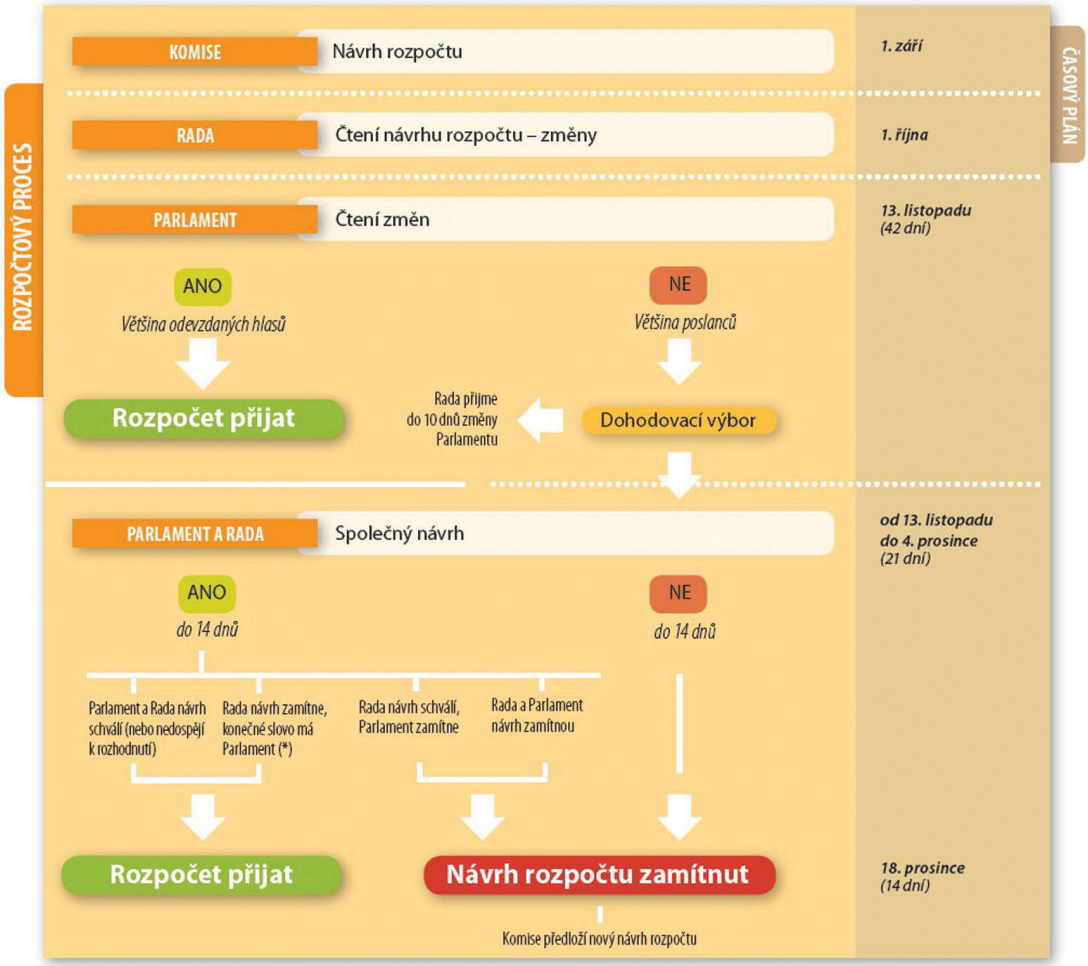
19) Viz Gross domestic product at market prices. EUROPEAN UNION. *Eurostat* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00001&plugin=1

20) Na administrativní náklady spojené s fungováním EU plyne 6 % celkových výdajů. Patří sem náklady na provoz všech orgánů (zejména Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady EU) a na překlad a tlumočení, jimiž se zajišťuje dostupnost informací ve všech úředních jazycích Unie.

na výrobky dovážené ze států mimo EU a rovněž procento z daně z přidané hodnoty vybrané v členských státech.

Ohledně výdajové stránky rozpočtu se o tom, kolik peněz EU utratí a na co tyto prostředky poputují, rozhoduje následujícím způsobem. Evropská komise navrhne rozpočet na následující rok. Návrh rozpočtu následně předloží ke schválení Radě EU, ta jej poté předloží Evropskému parlamentu k definitivnímu schválení. Ovšem i Evropský parlament je oprávněn návrh pozměnit.[21]

Schvalovací mechanismy rozpočtu EU

(*) Parlament schválí společný návrh a poté se do 14 dnů od zamítnutí radou rozhodne (většinou svých členů a 3/5 odevzdaných hlasů) potvrdit všechny nebo některé změny ze čtení.

Zdroj: Rozpočet Evropské unie – základní údaje (http://ec.europa.eu)

21) Další informace o ročních rozpočtech EU i víceletém finančním rámci jsou zveřejněny na stránkách Evropské komise: http://ec.europa.eu/budget/index_en.cfm

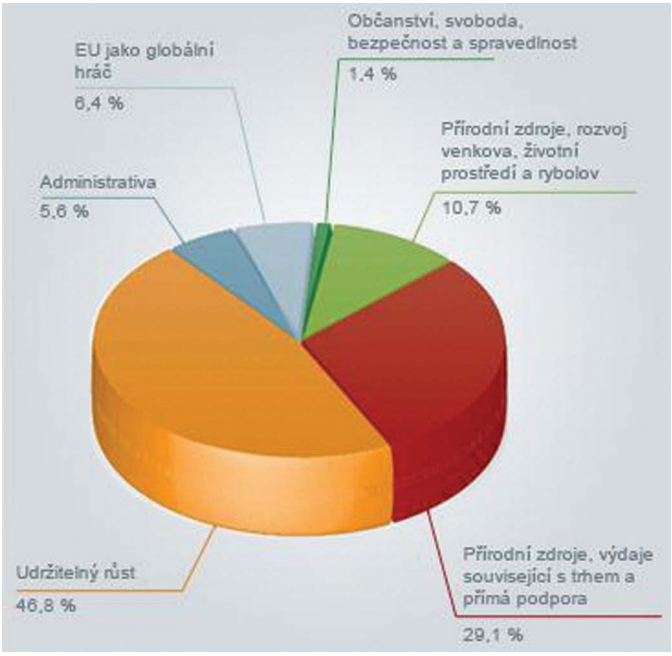
Peníze jsou následovně přerozděleny a vynakládány na nejrůznější činnosti Unie – od zvyšování životní úrovně lidí v chudších regionech po opatření zajišťující nezávadnost potravin. Prostředky směřují zejména do chudších regionů a k méně majetným skupinám obyvatel. Hlavním smyslem celého přerozdělovacího mechanismu je podpora vzniku pracovních míst a hospodářského růstu.

Poté, co jsou finanční prostředky vyčerpány (tedy na konci rozpočtového roku), musí Komise Evropskému parlamentu podat zprávu o tom, jak byly peníze vynaloženy. Výdaje podléhají zároveň kontrole ze strany Evropského účetního dvora.

Prostředky jsou prioritně využívány v těchto oblastech:

- odborná příprava a motivování podniků k inovacím a k tvorbě pracovních míst;
- ochrana životního prostředí a zlepšování kvality života prostřednictvím financování rozvoje venkova a regionálního rozvoje;
- výstavba infrastruktury: silnic, mostů, železnic, elektrického vedení a plynovodů do nejodlehlejších oblastí Unie;
- podpora kulturní rozmanitosti a studijních výměn;
- poskytování pomoci při mimořádných událostech, jako jsou záplavy či zemětřesení.

Kromě toho věnuje Evropská unie část rozpočtu na náklady spojené s humanitární a rozvojovou pomocí. Nejvíce prostředků (údaje pro rok 2013) – 46,8 % rozpočtu – je určeno na podporu konkurenceschopnosti EU a rozvoje v chudších zemích/regionech Unie (tzv. politika soudržnosti). Dále 29,1 % je určeno na výdaje související se zemědělským trhem a na přímé podpory. Dotace však už nemají kompenzovat nadměrnou produkci, ale jejich cílem je podporovat zajišťování dodávek nezávadných a kvalitních potravin za přiměřené ceny s tím, že jsou zároveň zaručeny odpovídající příjmy zemědělcům. Jejich povinností je na oplátku dodržovat

Rozdělování prostředků z rozpočtu EU (údaje pro rok 2013).
Zdroj: http://europa.eu/about-eu/basic-information/money/index_cs.htm

požadavky ochrany životního prostředí. Nakonec, třetí největší položku (10,7 %) tvoří výdaje směřující na rozvoj venkova, ochranu životního prostředí a rybolov.

EU poskytuje finanční prostředky a granty pro celou řadu projektů a programů. Konkrétnímu způsobu poskytování financí z evropských zdrojů se věnuje druhá kapitola. Ještě než se do ní ovšem pustíme, čeká nás stručná rekapitulace vztahu mezi Českou republikou a Evropskou unií.

1.3. Česká republika a Evropská unie

Pro ucelený obraz si na závěr první kapitoly krátce shrneme cestu ČR do EU. Integrace do západoevropských struktur byla jedním z hlavních zahraničněpolitických cílů Československa po roce 1989. První významnou změnou bylo už samotné otevření hranic se západními sousedy a odstranění řady dovozních omezení. Jako největší překážka vyvstala ovšem celková ekonomická transformace národní ekonomiky. Před Československem a později před Českou a Slovenskou republikou tedy stál velice obtížný úkol: transformovat centrálně plánovanou ekonomiku na tržní tak, jak to požadovala EU. Kromě toho musela ČR ještě před vstupem do Evropské unie 1. května 2004 přizpůsobit svůj právní řád acquis communautaire (tzn. veškerým primárněprávním i sekundárněprávním aktům EU).

Již v roce 1989 byl založen fond PHARE, jehož úkolem bylo pomáhat Polsku a Maďarsku při přechodu na tržní ekonomiku prostřednictvím finančních grantů a poradenství. Postupně se jeho působnost rozšířila i na další státy bývalého východního bloku. Československo k němu přistoupilo v roce 1990.

V průběhu první poloviny 90. let byly s postkomunistickými státy uzavírány asociační dohody (dohody o přidružení). Ty sice samy o sobě ještě nedávaly záruku přijetí do EU, ale umožňovaly lepší politický dialog, institucionální spolupráci a odstraňování obchodních bariér. Na summitu v červnu 1993 byla schválena tzv. Kodaňská kritéria, určující přesné podmínky vstupu postkomunistických zemí. Česká republika následně podala žádost o členství v EU 17. ledna 1996.

V červenci 1997 vydala Evropská komise Agendu 2000, která se stala základním „metodologickým“ dokumentem pro přijímání nových členských zemí. Agenda obsahovala metodiku zpracování posudků na nově přistupující země ohledně plnění podmínek členství v EU. Na jejím základě Evropská komise doporučila zahájit přístupová jednání s Českou republikou, Estonskem, Kyprem, Maďarskem, Polskem a Slovinskem, která začala v březnu 1998. V následujících letech vydávala EK každoroční posudky hodnotící pokroky kandidátských zemí.

Pro vstup nových členů byla důležitá ratifikace Smlouvy z Nice, která připravila evropské instituce na toto dosud největší rozšíření v dějinách. V prosinci 2002 byla v Kodani s deseti kandidátskými státy uzavřena přístupová jednání. Smlouva o přistoupení – nakonec dohromady deseti nových států – byla podepsána v dubnu 2003 v Aténách. Smlouvy o přistoupení poté ratifikovaly národní parlamenty stávajících členských zemí EU a také Evropský parlament.[22]

Česká republika je tedy od 1. 5. 2004 plnohodnotným členem Evropské unie. Evropská komise přijala v červenci 2007 priority rozvoje České republiky, specifikované v Národním strategickém referenčním rámci.[23] Tento rámec určoval strategii čerpání finanční pomoci v souladu s Lisabonskou strategií ve výši 26,69 miliardy eur mezi lety 2007 až 2013.

Podle údajů Ministerstva financí zaplatila celkově ČR od vstupu do EU do 31. prosince 2012 301,2 mld. Kč, a naopak získala 551,2 mld. Kč. Celkově tak Česká republika zatím patří mezi čisté příjemce evropských peněz.[24]

1.4. Zdroje

Použitá literatura k 1. kapitole:

EVROPSKÁ UNIE. *Evropská unie* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://europa.eu/index_cs.htm

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 9788073251802.

Gross domestic product at market prices. EUROPEAN UNION. *Eurostat* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00001&plugin=1

JAKOB, Ondřej. *Čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU dosáhla rekordní výše* [online]. Ministerstvo financí ČR. 2013 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2013/cista-pozice-cr-vuci-rozpoctu-eu-dosahla-9387

22) Přistupující státy vstup do EU ratifikovaly národními parlamenty nebo referendy – včetně ČR, kde v červnu 2003 hlasovalo pro vstup 77,3 % příchozích voličů.

23) Viz Národní strategický referenční rámec ČR 2007—2013. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. [online]. 2009. [cit. 2014-07-05]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007-2013

24) Viz JAKOB, Ondřej. *Čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU dosáhla rekordní výše*. 2013. [online]. Ministerstvo financí ČR. 2013 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2013/cista-pozice-cr-vuci-rozpoctu-eu-dosahla-9387

LUŇÁK, Petr. Západ: *Spojené státy a západní Evropa ve studené válce*. 1. vyd. Praha: Libri, 1997, 460 s. ISBN 808598329x.

Národní strategický referenční rámec ČR 2007—2013. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online]. 2009 [cit. 2014-07-05]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007-2013

Population on 1 January. EUROPEAN UNION. *Eurostat* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tps00001&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1

The Nobel Peace Prize 2012. *Nobelprize.org*. Nobel Media AB. 2013. Web. 4 Jul 2014. http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2012

Další doporučená literatura k 1. kapitole:

ARNOLD, Rainer a Luboš TICHÝ. *Základy práva Evropských společenství: (úvod, vybraná ustanovení Smlouvy ES, rozsudky, vícejazyčná terminologie)*. 1. vyd. Praha: Ediční středisko Právnické fakulty Univerzity Karlovy, 1994, 287 s. ISBN 8085889013.

BALDWIN, Richard E. a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd. Praha: Grada, 2013, 580 s. ISBN 9788024745688.

BRŮŽEK, Antonín. *Evropská měnová integrace*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2001, 138 s. ISBN 8024501589.

BUONANNO, Laurie a Neill NUGENT. *Policies and policy processes of the European Union*. Basingstoke, Hampshire [U.K.]: Palgrave Macmillan, 2013, xviii, 356 s. ISBN 9781403915139.

CABADA, Ladislav. *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 295 s. ISBN 9788073802899.

CIHELKOVÁ, Eva. *Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011, 335 s. ISBN 9788024518350.

CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003, xxxii, 709 s. ISBN 8071798045.

CIHELKOVÁ, Eva a Jaroslav JAKŠ. *Evropská integrace – Evropská unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2004, xvii, 377 s. ISBN 8024508540.

CINI, Michelle a Nieves PÉREZ-SOLÓRZANO BORRAGÁN. *European union politics*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2013, xxxix, 450 s. ISBN 9780199694754.

CRAIG, P. *The Lisbon Treaty: law, politics, and treaty reform*. First paperback edition. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2013, xxxvii, 529 pages. ISBN 9780199664955.

DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy a nezdary společné evropské měny*. 1. vyd. Praha: Linde, 2014, 335 s. ISBN 9788072019335.

Evropská unie: hospodářský prostor s politickou vizí. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013, 325 s. ISBN 9788073253059.

FONTAINE, Pascal. *Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2010, 79 s., [1] s. obr. příl. ISBN 9789279175015.

JAKŠ, Jaroslav. *Quo vadis Evropská unie*. 1. vyd. Praha: ETC Publishing, 1998, 236 s. ISBN 8086006573.

LUKÁŠ, Zdeněk a Pavel NEUMANN. *Společná zemědělská politika EU: Regionální a strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000, 139 s. ISBN 8024500647.

MAREK, Dan a Michael J. BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2010, 227 s. ISBN 9788087029893.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Euroskop.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/

TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2010, 301 s. ISBN 9788087212608.

ŠLOSARČÍK, Ivo a Zuzana KASÁKOVÁ. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 248 s. ISBN 9788024735672.

The World Factbook. CIA. *Central Intelligence Agency* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2147rank.html

Webové odkazy:

Fondyeu.eu (evropské fondy pod lupou)

Evropa.eu (oficiální portál Evropské unie česky)

Euroskop.cz (informační portál Odboru informování o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR)

Euractiv.cz (informační portál o Evropské unii, přehledy informací a zpravodajství)

Oficiální stránky Evropské rady (www.consilium.europa.eu)

Organizace.eu (www.organizace.eu, přehled organizací Evropské unie)

Oficiální video kanál EU (YouTube.com/eutube)

Strukturální fondy (www.strukturalni-fondy.eu)

Zastoupení Evropské komise v ČR (www.evropska-unie.cz)

2. Proč fondy existují? Jaké cíle mají plnit?

V první kapitole jsme si utvořili základní představu o fungování Evropské unie jako celku. Máme základní přehled i o fungování finančních mechanismů uvnitř Unie. Nyní se proto můžeme zaměřit na to, jaký účel mají dotační evropské programy plnit. Jaký je cíl přerozdělování finančních prostředků mezi jednotlivými státy/regiony uvnitř EU, k čemu to má sloužit? Tato, oproti první kapitole kratší část, slouží k uvědomění si důvodů, proč v EU přerozdělovací mechanismy fungují a jaké cíle mají plnit.

2.1. Proč a jak Evropská unie přerozděluje

Přerozdělování finančních prostředků v rámci EU vychází ze specifického charakteru Evropské unie. Tomu odpovídá i její rozpočet, ze kterého jsou financovány například výdaje určené na zvýšení prosperity jednotlivých regionů EU a k překonání rozdílů mezi nimi, výdaje na podporu zemědělství či životního prostředí a na posílení bezpečnosti v Evropské unii i v jejím okolí. Detailnější fungování rozpočtu jsme již probrali v minulé kapitole, proto se nyní pojďme podívat spíše na to, jak funguje to, co nás bude z rozpočtu EU nejvíce zajímat – dotační a grantové programy.

EU dává finanční prostředky, mezi jinými právě granty, na širokou škálu projektů a programů, které se týkají např. vzdělávání, zdraví, ochrany spotřebitele, životního prostředí, budování dopravní infrastruktury nebo humanitární pomoci. Aby se zajistila pokud možno co nejpřísnější kontrola využívání finančních prostředků a aby se tyto prostředky vynakládaly transparentním a odpovědným způsobem, financování podléhá poměrně přísným pravidlům. Přes to všechno je známa celá řada případů zneužívání finančních prostředků EU – proslulý je v českém prostředí především případ Regionálního operačního programu Severozápad.

Jde o celkově velmi komplikovaný a sofistikovaný proces. V EU funguje mnoho různých typů programů, které jsou spravovány nejrůznějšími subjekty. Více než 76 % rozpočtu EU spravují členské státy. Do této kategorie patří i strukturální fondy, z nichž se financuje regionální politika, sociální a vzdělávací programy a také zemědělství (včetně podpor pro zemědělce). O strukturálních fondech blíže následující podkapitoly.

V podstatě existují dva pro nás důležité typy financování. Prvním z nich jsou granty na konkrétní projekty, které se obvykle vyhlašují veřejně coby výzva k předkládání návrhů. Část zdrojů, jdoucí na granty, pochází přímo z prostředků EU, část jde z jiných míst. Druhým významným typem podpory jsou veřejné zakázky, které slouží výhradně k zajištění fungování institucí či programů EU. Protože je většina finančních prostředků EU spravována na vnitrostátní úrovni, jsou za provádění kontrol a ročních auditů odpovědné vlády jednotlivých zemí.

Kdo všechno může získat z Evropské unie prostředky na své projekty? Mezi příjemce se řadí řada typů subjektů. Malé podniky mohou získat finanční prostředky EU prostřednictvím grantů, půjček a záruk. Granty jsou poskytovány přímo. Ostatní prostředky jsou k dispozici přes programy řízené na národní úrovni. Nevládní organizace a organizace občanské společnosti mohou rovněž získat finanční prostředky, z drtivé většiny se jedná o granty.

EU dále s oblibou cílí na mládež, pročež existují dva hlavní typy financování programů pro mladé:

- program celoživotního učení – studijní příležitosti prostřednictvím programu Erasmus, podpora pro studenty končící střední školu a odborná příprava v jiné zemi;
- program „Mládež v akci“ – spolufinancování projektů, které podporují zapojení do společnosti, dobrovolnickou práci a širší multikulturní rozhled.

Mezi další „prominentní“ příjmové skupiny patří pracovníci vědeckého výzkumu a také zemědělci. Výzkumní pracovníci získali na své aktivity v období 2007–2013 více než 53 miliard eur (zejména prostřednictvím rámcového programu Finanční prostředky EU na výzkum a inovace). Granty jsou k dispozici ve formě spolufinancování výzkumu, který se týká „spolupráce, myšlenek, lidí, kapacit a jaderného výzkumu“.[25]

Jednotlivé programy byly doposud rozděleny následujícím způsobem:

- programy Evropského fondu regionálního rozvoje;
- programy Evropského sociálního fondu;
- programy Fondu soudržnosti;
- programy Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova;
- programy Evropského námořního a rybářského fondu.

25) Viz KRUTÍLEK, Ondřej. Výdaje rozpočtu EU. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Euroskop.cz: Věcně o Evropě* [online]. 2005-14 [cit. 2014-07-07]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/8879/sekce/vydaje--rozpoctu-eu/

Regionální politika Evropské unie, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je principiálním odrazem solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších míst. Regionální politika EU podporuje ty regiony v členských státech, které nedosahují 75 % průměru úrovně HDP Evropské unie na osobu, regiony se sociálními problémy a poškozeným životním prostředím.

Hlavním nástrojem regionální politiky EU jsou dva strukturální fondy (Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond) a Fond soudržnosti (neboli Kohezní fond). První dva fondy vznikly v 70. letech, třetí v roce 1994. V letech 2007–2013 byly ustaveny tři cíle regionální politiky – konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, a evropská územní spolupráce.[26]

2.2. Evropské fondy dnes

Fondy EU představují hlavní nástroj realizace regionální politiky Evropské unie, jinak také evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS). Právě prostřednictvím fondů se rozdělují finance určené k hlavním cílům přerozdělování – tedy ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jednotlivými regiony. HSS, či ještě jinak krátce kohezní politika (koheze = soudržnost), má být primárně odrazem principu solidarity uvnitř EU, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších míst, aby se zvýšila kvalita života obyvatel Unie jako celku.

HSS má podporovat v první řadě harmonický a hlavně udržitelný rozvoj jednotlivých evropských regionů. Dále pak má zajišťovat politiku zaměstnanosti spolu s ochranou životního prostředí – to je druhý pilíř HSS. Třetí pilíř představuje tzv. teritoriální koheze, tedy „podpora územní provázanosti a soudržnosti Unie" – to de facto znamená kromě věcí jako přeshraniční spolupráce ještě vše, co spadá pod výměnu informací, zkušeností apod. Regionální politika se tedy víceméně orientuje hlavně na realizaci lisabonské strategie – ústředním zájmem je důraz na udržitelný růst, inovace a konkurenceschopnost, spolu s vytvářením otevřené, flexibilní a soudržné společnosti s vysokou mírou zaměstnanosti.

Společně se zemědělskou politikou patří politika HSS k nejvýznamnějším evropským agendám, čemuž odpovídá i fakt, že na ni Evropská unie vynakládá více než třetinu svého společného rozpočtu. Z finančního hlediska je agenda zajišťována právě prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Pojďme si nyní krátce

26) Regionální politika – Inforegio. EVROPSKÁ KOMISE. *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2014-07-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/indexes/what_we_do_cs.cfm

rozebrat, čím se tyto dva typy fondů vyznačují a k čemu přesně slouží, resp. jak se snaží výše zmíněnou lisabonskou strategii naplňovat.

Zatímco strukturální fondy (SF) jsou na prvním místě určeny pro znevýhodněné či přímo chudé *regiony* (mezi ně patří typicky např. venkovské oblasti, problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, tzv. brownfields, oblasti se špatnou dostupností zaviněnou buď geografickou polohou, nebo špatnou infrastrukturou jako ostrovy, hornaté oblasti, řídce osídlené nebo pohraniční regiony), Fond soudržnosti se zaměřuje na *státy*. Peníze z fondů jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů, tzv. programových období (zpravidla se jedná o šestileté cykly, minulé kolo probíhalo 2007–2013, nyní začíná nové období 2014–2020) na základě jasně definovaných cílů a priorit, které stanovují národní koordinátoři ve spolupráci s orgány Unie. Tyto fondy budou předmětem velké části zbývajícího prostoru v této publikaci.

2.2.1. Strukturální fondy

Existují dva strukturální fondy. Zaprvé je to *Evropský fond pro regionální rozvoj* (ERDF), který je objemem peněz tím větším. ERDF se zaměřuje na modernizaci a konkurenceschopnost hospodářství. Tento fond má relativně široký záběr a zasahuje do mnoha oblastí díky tomu, že se zaměřuje na naplňování všech tří výše zmíněných cílů lisabonské strategie. Slouží k podpoře řady věcí a činností – namátkou např. různých investičních infrastrukturních projektů, jako je výstavba komunikačních sítí (silnic, železnic, ale třeba i kanalizace), budování infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, ale na druhé straně cílí i na podporu podnikatelských aktivit, peníze rovněž mohou sloužit k rozvoji a opravám kulturních areálů, památek, podpoře sportu a rozvoji sportovních areálů.

V neposlední řadě jsou peníze z ERDF určeny i na projekty související s environmentální problematikou. Mezi ně patří např. výsadba regenerační zeleně nebo odstraňování ekologických zátěží. ERDF podporuje také zavádění služeb elektronické veřejné správy s cílem podpory transparentního a demokratického fungování institucí veřejné správy.[27]

Zadruhé se jedná o *Evropský sociální fond* (ESF). ESF se zaměřuje na zvyšování zaměstnanosti, efektivního využívání a rozvoje potenciálu lidských zdrojů a také na podporu sociálních programů v regionech. Peníze z ESF jdou na pomoc rizikovým skupinám obyvatel, podporu rovných příležitostí na trhu práce či zlepšování mobility

27) Fondy: Evropský fond pro regionální rozvoj. *Evropská komise* [online]. 2014 [cit. 2014-07-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/regional/index_cs.cfm

pracovních sil v rámci EU. ESF na rozdíl od ERDF podporuje projekty neinvestičního (neinfrastrukturního) charakteru typu rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, etnické menšiny, mládež a další na trhu práce znevýhodněné skupiny obyvatel. Kromě podpory těchto sociálních skupin se ESF zaměřuje na podporu vývoje a inovací vzdělávacích programů pro zaměstnance, rozvoj úřadů práce a dalších služeb zaměřených na zvyšování zaměstnanosti.[28]

2.2.2. Fond soudržnosti

Fond soudržnosti (FS), jinak také nazývaný Kohezní fond, je tedy na rozdíl od strukturálních fondů určen na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Má částečně podobné zaměření jako ERDF, kdy jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak jen ty, jež se týkají dopravní infrastruktury „většího rozsahu" (např. transevropské sítě – typicky se jedná o železniční koridory nebo o dálniční sítě, dále pak vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy, městská doprava při dodržování zásad udržitelného rozvoje). Kromě toho z něj jdou peníze na další velké téma lisabonské strategie, na udržitelný rozvoj – z fondu jsou tedy uvolňovány prostředky na ochranu životního prostředí a nově i na energetiku (v oblasti energetiky jde hlavně o zvyšování energetické účinnosti a o podporu obnovitelných zdrojů energie).

Členský stát může čerpat prostředky z FS, pokud jeho hrubý národní důchod na obyvatele nepřekročí 90 % průměru EU a má sestavený tzv. konvergenční program neboli program hospodářské konvergence – program, jehož cílem by měla být strategie vedoucí ke sblížení kvality národního hospodářství s průměrem EU a lepším. V současnosti jde o všechny nové[29] členské státy plus Řecko, Portugalsko a Španělsko. FS má přispívat k přechodu těchto států k rozpočtové stabilitě, vyžadované z hlediska EMU (evropské měnové unie, tedy pravidel nutných pro možnost připojení k eurozóně), aniž by se na druhé straně muselo pro dosažení tohoto cíle omezovat realizování rozsáhlých investic, které mají sloužit ke zvyšování kvality života v daných zemích.

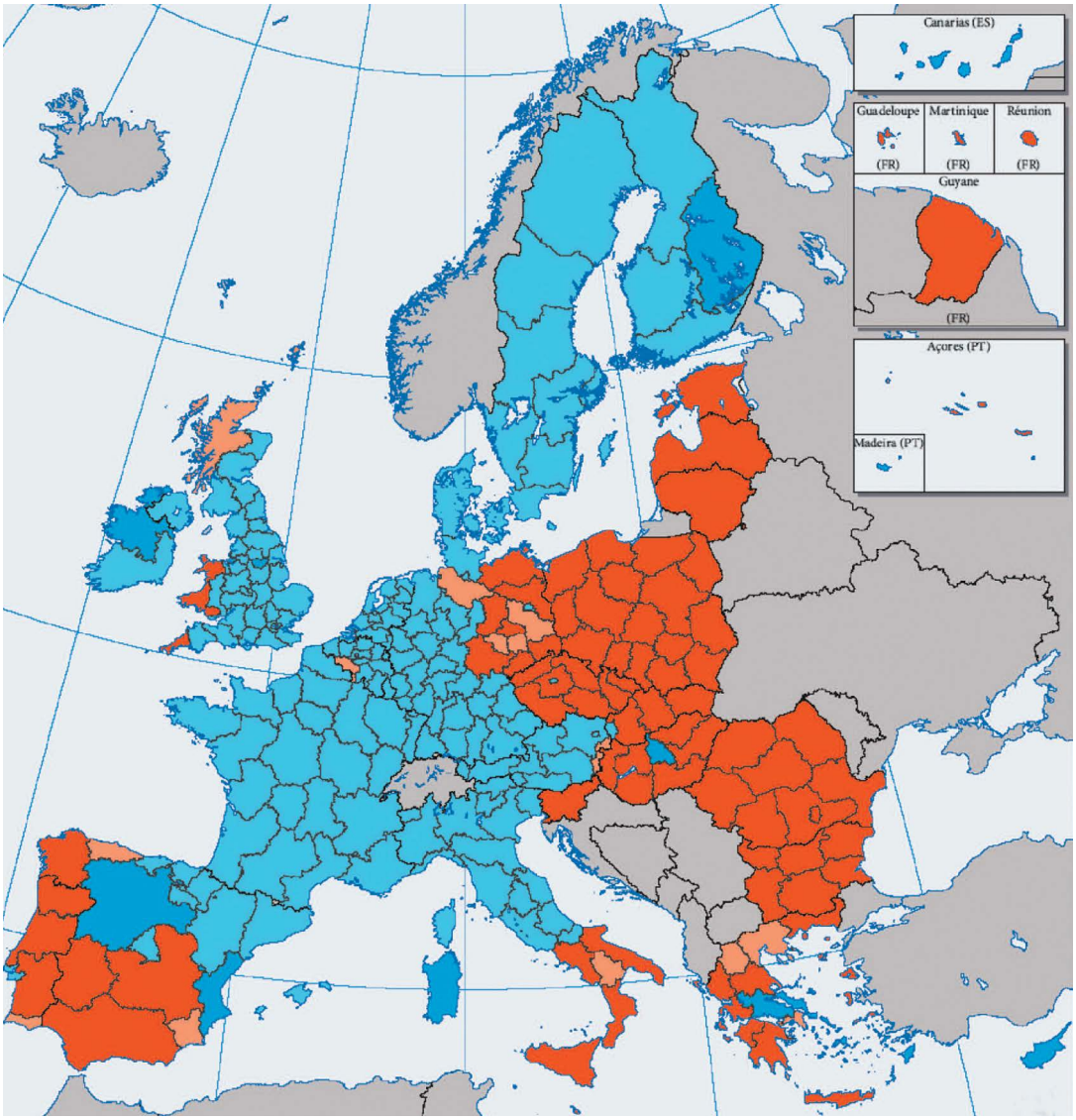
V ČR je hlavním koordinátorem využívání prostředků z FS Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), které řídí činnost dvou hlavních zprostředkujících orgánů

28) Více viz http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/social/index_cs.cfm, dále http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=cs nebo přímo http://www.esfcr.cz/

29) Opět se termínem „nové členské státy" myslí státy přistoupivší do EU v roce 2004 a později, tedy od „velkého rozšíření" dále.

fondu, které rozhodují o konkrétní alokaci peněz na jednotlivé projekty – Ministerstva životního prostředí (MŽP) a Ministerstva dopravy (MD).[30]

Politika soudržnosti – způsobilé oblasti EU podle Cíle konvergence a Cíle evropské konkurenceschopnosti a zaměstnanosti:

Červená – regiony konvergence; růžová – regiony s postupným dokončováním; tm. modrá – regiony s postupným zaváděním; sv. modrá – regiony konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Zdroj: http://www.sito.regione.campania.it/SINTESI_DEFINITIVA_FESR.pdf.

30) Fondy: Fond soudržnosti. *Evropská komise* [online]. 2014 [cit. 2014-07-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/cohesion/index_cs.cfm

2.3. Zdroje

Použitá literatura ke 2. kapitole:

Fondy: Evropský fond pro regionální rozvoj. *Evropská komise* [online]. 2014 [cit. 2014-07-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/regional/index_cs.cfm

Fondy: Fond soudržnosti. *Evropská komise* [online]. 2014 [cit. 2014-07-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/cohesion/index_cs.cfm

KRUTÍLEK, Ondřej. Výdaje rozpočtu EU. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Euroskop.cz: Věcně o Evropě* [online]. 2005-14 [cit. 2014-07-07]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/8879/sekce/vydaje-rozpoctu-eu/

Regionální politika – Inforegio. EVROPSKÁ KOMISE. *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2014-07-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/indexes/what_we_do_cs.cfm

Další literatura ke 2. kapitole:

EVROPSKÁ UNIE. *Evropská unie* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://europa.eu/index_cs.htm

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Euroskop.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy EU* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Uvodni-strana

NAŠI POLITICI O.S. *FondyEu.eu* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: www.fondyeu.eu

Přehled fondů EU. *Euroskop.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/

Typy strukturálních fondů. *Euroskop.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/8639/sekce/typy-strukturalnich-fondu/

Webové odkazy:

Fondyeu.eu (evropské fondy pod lupou)

Evropa.eu (oficiální portál Evropské unie česky)

Euroskop.cz (informační portál Odboru informování o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR)

Euractiv.cz (informační portál o Evropské unii, přehledy informací a zpravodajství)

Strukturální fondy (www.strukturalni-fondy.eu)

3. Aktuální nastavení fondů, čerpání fondů v ČR

3.1. Rozpočtové období 2007–2013 (SF + FS)

V období 2007–2013 se České republice nabízí z evropských fondů 26,7 miliardy eur. K této částce stát ještě navíc přidá přibližně čtyři miliardy eur, protože Evropská unie financuje maximálně 85 % výdajů na jednotlivé projekty.

Projekty, které budou podpořeny, jsou vybírány podle toho, jak napomáhají naplňování cílů stanovených ve strategických dokumentech (viz dále obr. Soustava strategických dokumentů). Jedná se o tzv. princip programování, kdy k plnění cílů politiky soudržnosti napomáhají operační programy. To jsou dokumenty schválené EK, které jasně stanovují, kterými problémy se chce ČR s pomocí finančních prostředků z EU v daném období zabývat. Obsahují analýzu současné situace, popis strategie vedoucí k žádané změně, stanovují prioritní osy, oblasti podpory, typy projektů i možné příjemce podpory, monitorovací indikátory, finanční a institucionální zajištění programu. Prioritní osy konkretizují, na co mohou být peníze využity. Skládají se z oblastí (příp. podoblastí) podpory. V rámci prioritních os a oblastí podpory řídicí orgány pravidelně vyhlašují výzvy, na které mohou žadatelé reagovat předložením projektu. Podrobněji se tímto tématem budeme zabývat v následující kapitole.

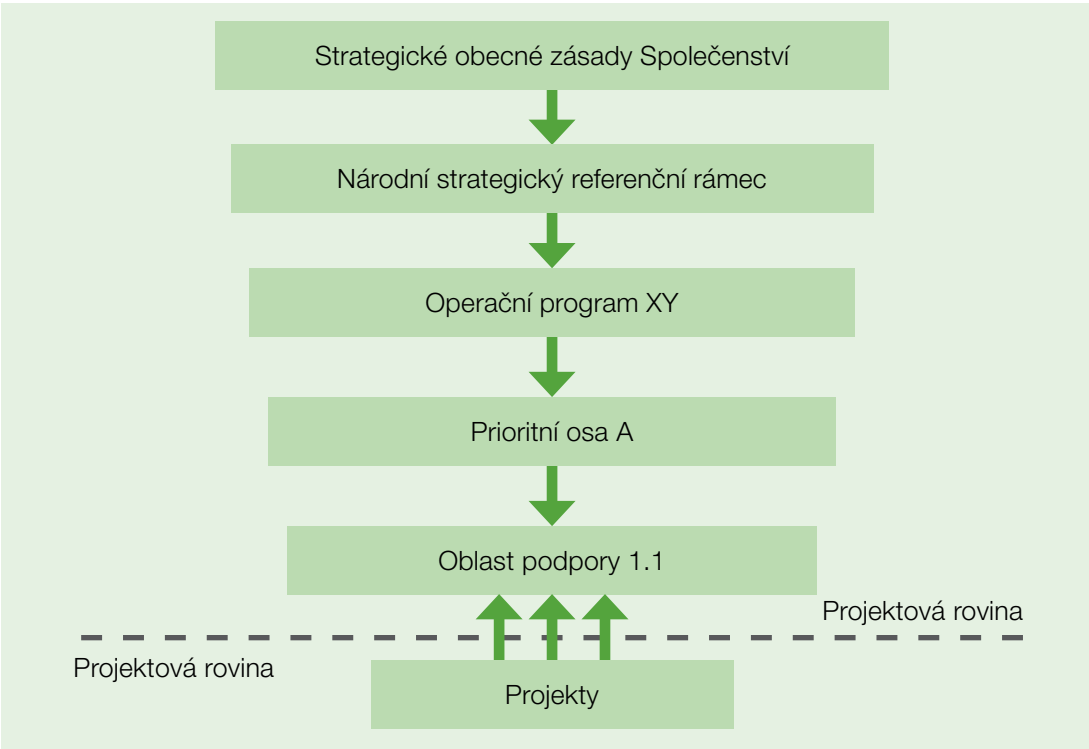
Nyní si strukturu OP ukažme na příkladu OP Životní prostředí, který má následujících sedm prioritních os:

1. Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
2. Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí
3. Udržitelné využívání zdrojů energie
4. Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
5. Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik
6. Zlepšování stavu přírody a krajiny
7. Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu
8. Technická pomoc

Prioritní osy jsou pak rozděleny na oblasti podpory, prioritní osa 1 definuje tři:

1. Oblast podpory 1.1 – Snížení znečištění vod
2. Oblast podpory 1.2 – Zlepšení jakosti pitné vody
3. Oblast podpory 1.3 – Omezování rizika povodní

Soustava strategických dokumentů

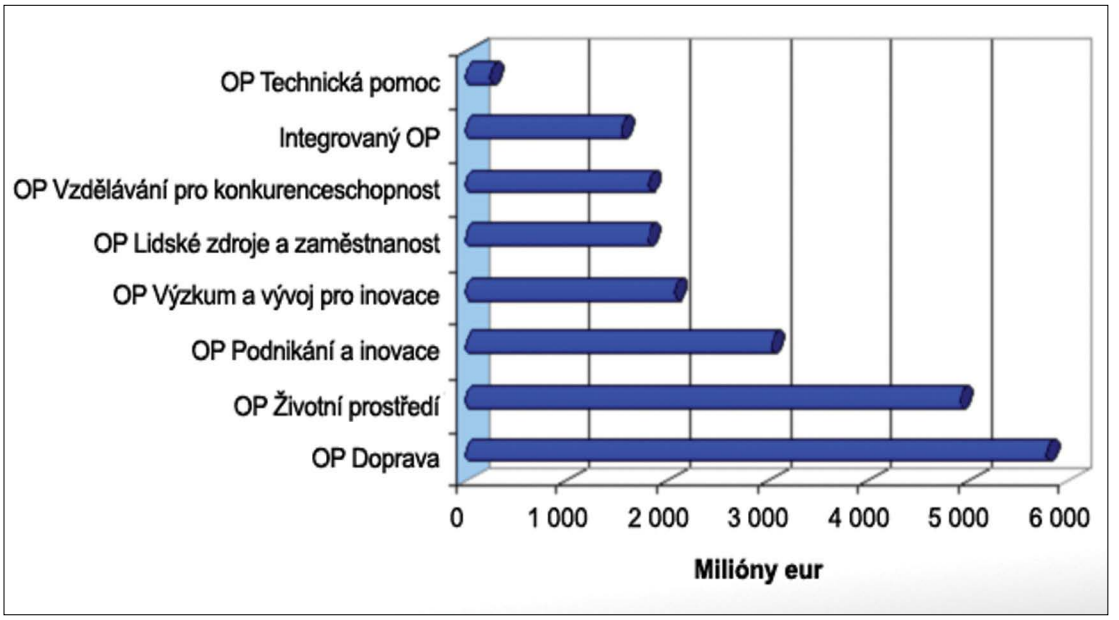
Zdroj: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Operacni-programy

3.1.1. Cíl Konvergence

Aby došlo k žádoucímu sblížení jednotlivých regionů a států, Evropské unie finančně podporuje hospodářský a sociální rozvoj méně vyspělých regionů (tj. těch, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru EU) a členských států (jejichž HND na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU). V České republice se to týká všech regionů soudržnosti, tzv. NUTS II,[31] s výjimkou Hl. m. Prahy. Cíl konvergence byl v tomto rozpočtovém období realizován prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů. V České republice na něj připadalo 25,89 miliard eur.

Cíl konvergence tvoří osm tematických operačních programů, na které připadá částka 21,23 miliard eur. Tematické OP jsou částečně hrazeny také z prostředků cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, což znamená, že k této částce přibylo dalších 75,8 miliónů eur.

Alokace fondů EU mezi tematické operační programy cíle Konvergence 2007–2013

Zdroj: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy

31) NUTS z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistique – klasifikace územních statistických jednotek. Územní celky nesou hodnotu NUTS 0 – NUTS V, podle počtu obyvatel a velikosti rozlohy. Česká republika je takto pro potřeby EU rozdělena na NUTS 0 a NUTS I, kterými je celá ČR, NUTS II neboli regiony soudržnosti (uměle vytvořené územní jednotky bez vlastní správy, v ČR tzv. sdružené kraje), NUTS III tvoří kraje, NUTS IV okresy a NUTS V jsou obce.

Pro regiony soudržnosti (NUTS II) je určeno sedm regionálních operačních programů (ROP) s celkově přidělenými 4,66 miliard eur. Tyto ROP spravuje vždy regionální rada[32] zřízená za tímto účelem (viz tabulku Přehled OP programového období 2007–2013). ROP pokrývají více tematických oblastí a každý se zaměřuje na specifika svého regionu. Obecně lze říci, že je možné z těchto programů financovat např. projekty zvyšující dopravní obslužnost a dostupnost, připravující území pro rozvoj podnikání, bydlení i volnočasových aktivit a rozvoj cestovního ruchu.

Přehled OP programového období 2007–2013

Zkratka OP	Název OP/ROP	Zdroj financování	Řídicí orgán	Celková přidělená částka v mil. €	Procentuální podíl na alokaci NSRR
1. cíl: Konvergence					
Tematické OP					
1. OP D	OP Doprava	FS / ERDF	Ministerstvo dopravy	5820	21,8
2. OP ŽP	OP Životní prostředí	FS / ERDF	Ministerstvo životního prostředí	4920	18,4
3. OP PI	OP Podnikání a inovace	ERDF	Ministerstvo průmyslu a obchodu	3120	11,7
4. OP VaVpI	OP Výzkum a vývoj pro inovace	ERDF	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2070	7,7
5. OP VK	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ESF	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1830	6,6
6. OP LZZ	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	Ministerstvo práce a sociálních věcí	1880	7,1
7. IOP	Integrovaný OP	ERDF	Ministerstvo pro místní rozvoj	1620	6,0
8. OP TP	OP Technická pomoc	ERDF	Ministerstvo pro místní rozvoj	229	0,7

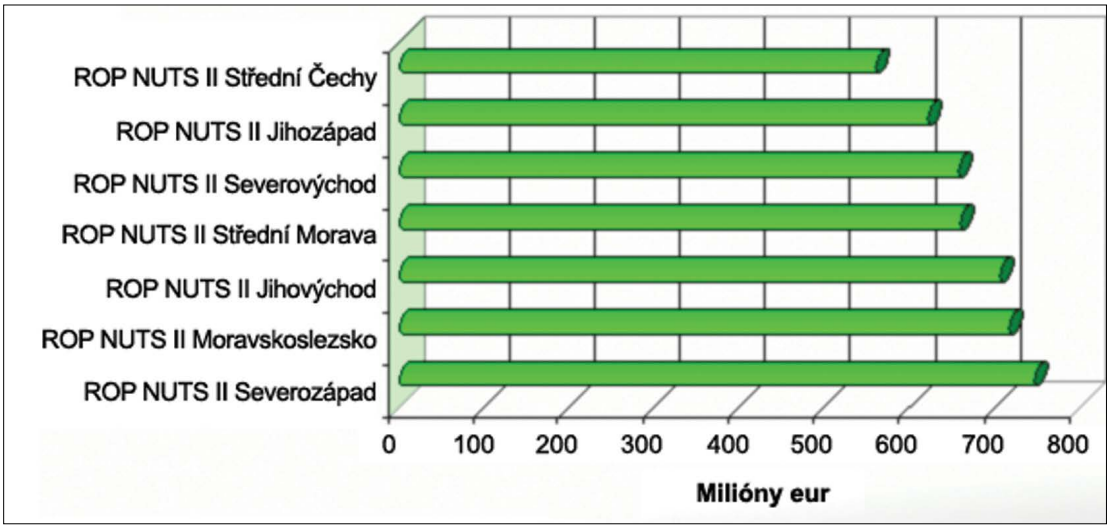
32) Regionální rada je řídicí orgán Regionálního operačního programu příslušného regionu soudržnosti. Jejím úkolem je administrovat finanční prostředky z fondů EU.

Regionální OP					
9. ROP SZ	ROP pro NUTS II Severozápad	ERDF	RR Severozápad (Ústí nad Labem)	762,77	2,9
10. ROP MS	ROP pro NUTS II Moravskoslezsko	ERDF	RR Moravskoslezsko (Ostrava)	734,27	2,8
11. ROP JV	ROP pro NUTS II Jihovýchod	ERDF	RR Jihovýchod (Brno)	720,36	2,7
12. ROP SM	ROP pro NUTS II Střední Morava	ERDF	RR Střední Morava (Olomouc)	672,24	2,5
13. ROP SV	ROP pro NUTS II Severovýchod	ERDF	RR Severovýchod (Hradec Králové)	671,29	2,5
14. ROP JZ	ROP pro NUTS II Jihozápad	ERDF	RR Jihozápad (České Budějovice)	633,65	2,4
15. ROP SČ	ROP pro NUTS II Střední Čechy	ERDF	RR Střední Čechy (Praha)	571,72	2,1
2. cíl: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost					
16. OP PK	OP Praha – Konkurenceschopnost	ERDF	Magistrát hlavního města Prahy	241,2	0,9
17. OP PA	OP Praha – Adaptabilita	ESF	Magistrát hlavního města Prahy	108,39	0,4
3. cíl: Evropská územní spolupráce					
18. ČR–PL	OP Přeshraniční spolupráce ČR–Polsko	ERDF	Ministerstvo pro místní rozvoj	219,46	0,8
19. ČR–SR	OP Přeshraniční spolupráce SR–ČR	ERDF	–	92,74 (pro ČR 56,55)	–
20. R–ČR	OP Přeshraniční spolupráce Rakousko–ČR	ERDF	–	107,44 (pro ČR 69,12)	–
21. S–ČR	OP Přeshraniční spolupráce Sasko–ČR	ERDF	–	207,40 (pro ČR 67,20)	–

22. B–ČR	OP Přeshraniční spolupráce Bavorsko–ČR	ERDF	–	115,51	–
23. OP MS	OP Meziregionální spolupráce (INTERREG IVC)	ERDF	–	321,32	–
24. OP NS	OP Nadnárodní spolupráce (Central Europe)	ERDF	–	37,46	–
25. Interact	Servisní program INTERACT II		–		–
26. ESPON	Program ESPON 2013		–	45	–

Zdroje: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Měsíční monitorovací zpráva: o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013 (Prosinec 2013).* 23. ledna 2014, 149 s. Dostupné z: http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/1a7af95d-525c-4b88-94a1-bdcf6a3b02d7. *Seznam příjemců podpory z fondů EU. 6. 3. 2014*. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/432e8f70-7882-4d5e-a967-570dc6bfccc3/2014_03-Seznam-prijemcu-(List-of-Beneficiaries)-03_2014.xlsx

Indikativní alokace prostředků z fondů EU v České republice pro ROP v cíli Konvergence

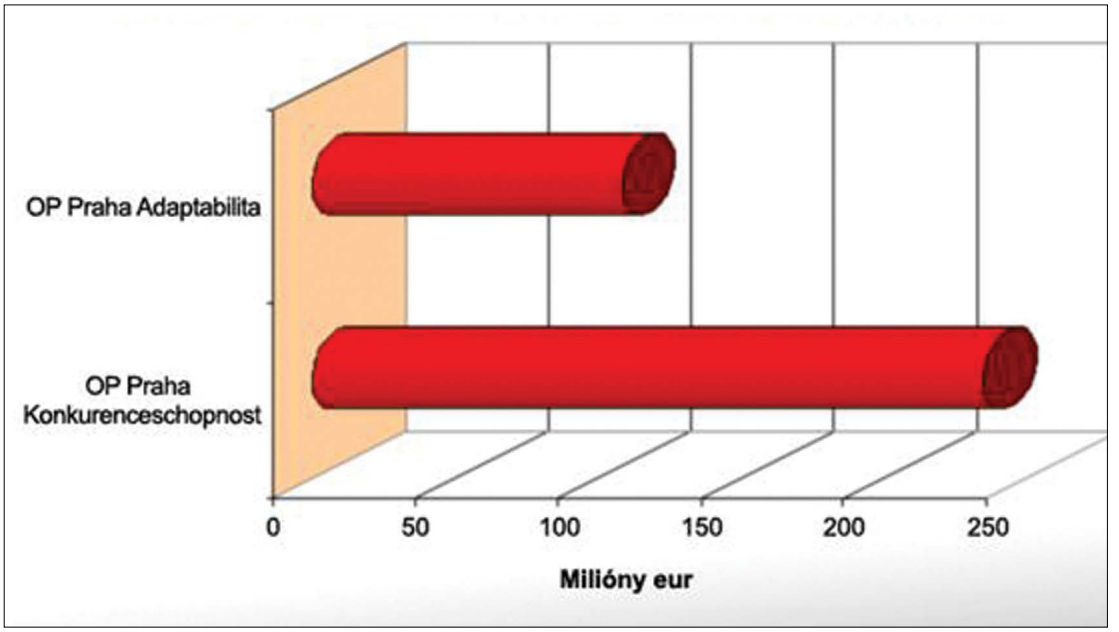

Zdroj: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy

3.1.2. Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento cíl podporuje regiony, které nemohou čerpat z prostředků určených pro cíl Konvergence. V České republice pod něj spadá Hl. m. Praha, pro kterou jsou určeny dva operační programy. Na cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost připadá v České republice 0,42 miliardy eur.

Alokace fondů EU mezi operační programy pro Prahu v cíli Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost 2007–2013

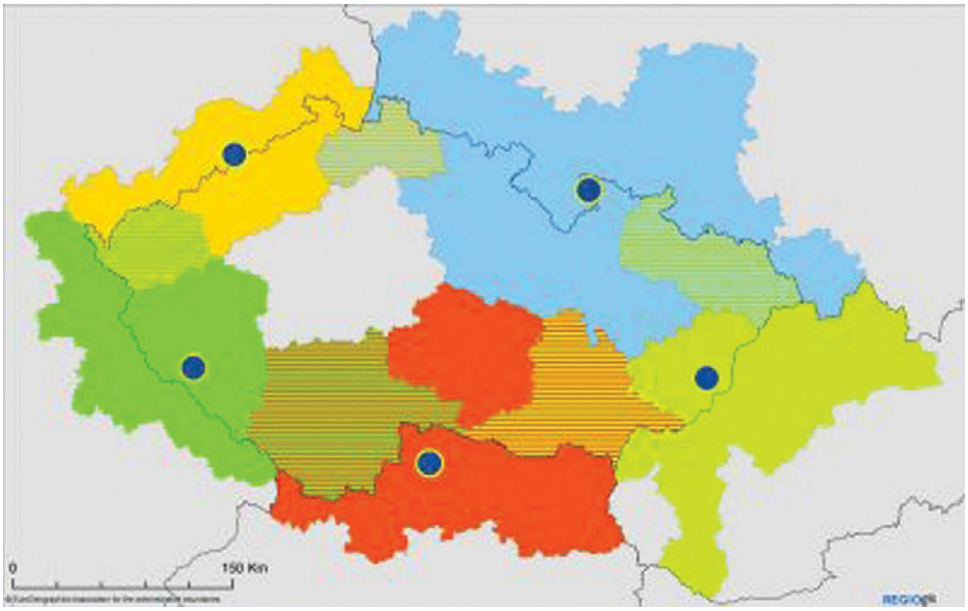

Zdroj: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Operacni-programy-Praha

3.1.3. Cíl Evropská územní spolupráce

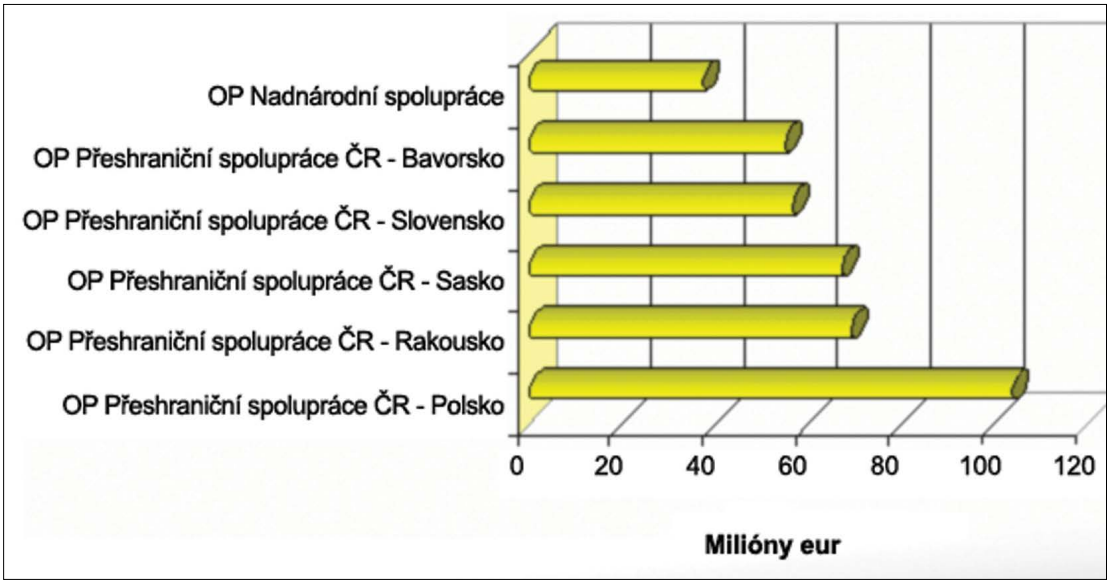
Usiluje o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V České republice pod něj spadají všechny regiony (ovšem kromě OP Přeshraniční spolupráce ČR–Polsko nesídlí pověřený řídicí orgán v ČR). Prostředky lze čerpat z devíti operačních programů s celkovou přidělenou částkou 0,39 miliard eur.

Programy přeshraniční spolupráce

Zdroj: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/maps/crossborder/CZ_Crossborder_Web.jpg

Indikativní alokace prostředků z fondů EU pro Českou republiku v cíli EÚS pro operační programy, kde existuje rozdělení mezi zúčastněné státy

Zdroj: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace

Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007–2013

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54 %	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98 %
Regionální konkurence-schopnost a zaměstnanost	54,96 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95 %	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56 %
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52 %	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46 %
Celkem	347 mld. €	100,00 %	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00 %

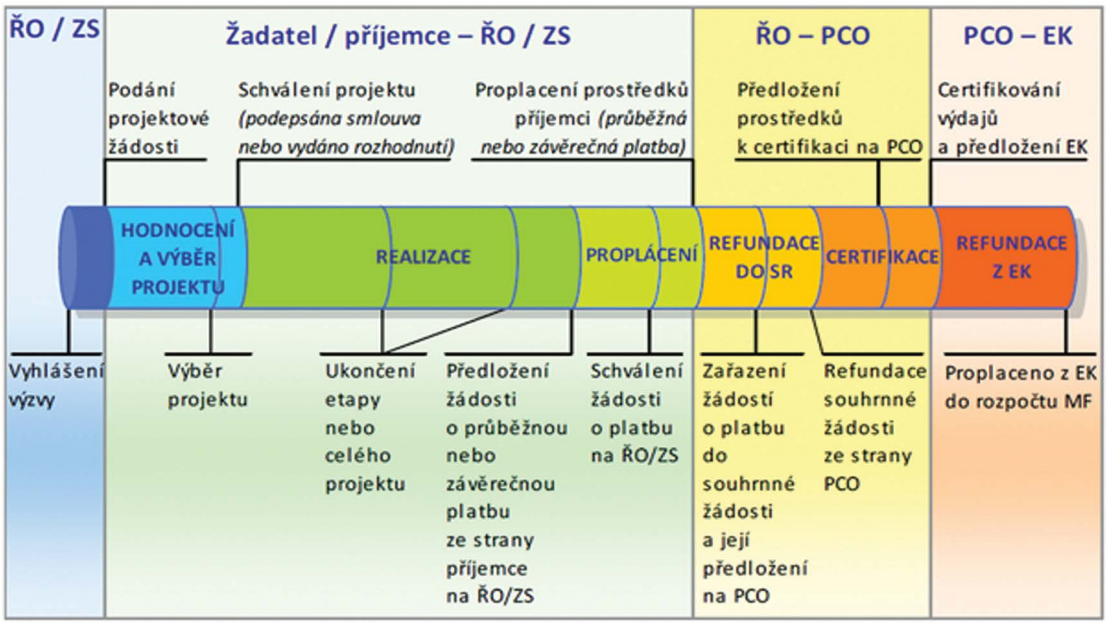
Přepočet směnného kurzu 1 EUR = 28,2 CZK. Informace o aktuální alokaci (přepočtené dle aktuálního směnného kurzu)[33] naleznete v Měsíční monitorovací zprávě, kterou vydává Ministerstvo pro místní rozvoj, které je Národním orgánem pro koordinaci (MMR-NOK). Zdroj: http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU

Průběh čerpání dotace

Řídicí orgán (ŘO) nebo zprostředkující subjekt (ZS) daného programu vyhlašuje výzvy pro předkládání žádostí, které následně podle předem stanovených kritérií hodnotí. S žadateli vybraných projektů je pak podepsána smlouva o poskytnutí dotace. Platby mohou probíhat ex-post (proplacení již vynaložených výdajů) nebo také ex-ante (tzn. poskytnutí finančních prostředků před samotnou realizací projektu). Celý systém je založen na principu finanční spoluúčasti, tedy EU proplácí pouze část nákladů, zbytek je placen jiným, národním zdrojem. Dalším principem je předfinancování ze státního rozpočtu (SR), do kterého se podíl EU (zpravidla 85 %) zpětně proplatí z Platebního a certifikačního orgánu (PCO; odbor Národní fond MF).

33) Převodní kurzy měn stanovuje Evropská komise vždy pro každý měsíc. Pro měsíční přepočty viz http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/inforeuro/inforeuro_en.cfm

Schéma průběhu čerpání finančních prostředků

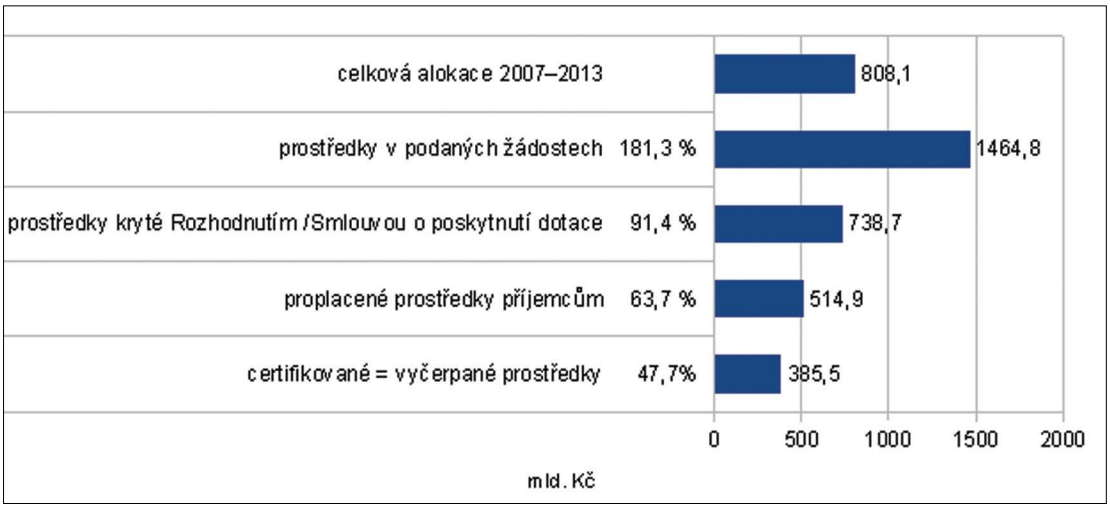
Zdroj: http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/82178e8d-8efb-478c-85de-0d63d2228a7b/Schema-prubehu-cerpani-FP.png?width=600&height=365

Čerpání peněz v rozpočtovém období 2007–2013

Od počátku programového období k 3. lednu 2014 bylo v rámci politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU v České republice podáno 103 919 žádostí o podporu v celkové hodnotě 1464,8 mld. Kč. To představuje 181,3 % celkové alokace Národního strategického referenčního rámce (NSRR)[34] na programové období 2007–2013. Řídicí orgány a zprostředkující subjekty OP doposud vydaly 49 070 Rozhodnutí/Smluv o poskytnutí dotace v celkové výši 738,7 mld. Kč, což činí 91,4 % celkové alokace NSRR (rozložení mezi jednotlivé OP viz tabulku).

34) Národní strategický referenční rámec (NSRR) je dokument vycházející z Národního rozvojového plánu jednotlivých zemí EU. Ty v něm na určité programové období stanovují priority a opatření, na které chtějí využít prostředky fondů. Každý NSRR musí být schválen Evropskou komisí.

Souhrnný stav čerpání ze SF/FS a národních zdrojů k 3. 1. 2014 v mld. Kč

Zdroj: Měsíční monitorovací zpráva: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Měsíční monitorovací zpráva: o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013* (Prosinec 2013). 23. ledna 2014, 149 s. Dostupné z: http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/1a7af95d-525c-4b88-94a1-bdcf6a3b02d7

O dva měsíce později to bylo již 55 626 projektů s podepsanou smlouvou. Z toho jich bylo dokončeno[35] 31 225. Probíhajících[36] projektů ve fázi realizace bylo 22 476. Zrušených[37] anebo neschválených projektů bylo v tomto období 1925. Z těchto 55 626 podpořených projektů 31 296 hradí Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), 16 461 je hrazeno z Evropského sociálního fondu (ESF), 6 855 projektů z Fondu soudržnosti (CF) a 1 014 z Evropského rybářského fondu (EFF – European Fisheries Fund), který poskytuje dotace pro jediný OP Rybářství.[38]

Proplacené prostředky na účty příjemců dosahují 514,9 mld. Kč, tedy 63,7 % celkové alokace NSRR. Certifikované výdaje předložené EK, a tedy již zpětně proplacené

35) Dokončený projekt je ten, který se nachází v jednom z těchto stavů: „Financování projektu ukončeno", „Výdaje projektu certifikovány" nebo „Projekt finálně uzavřen".

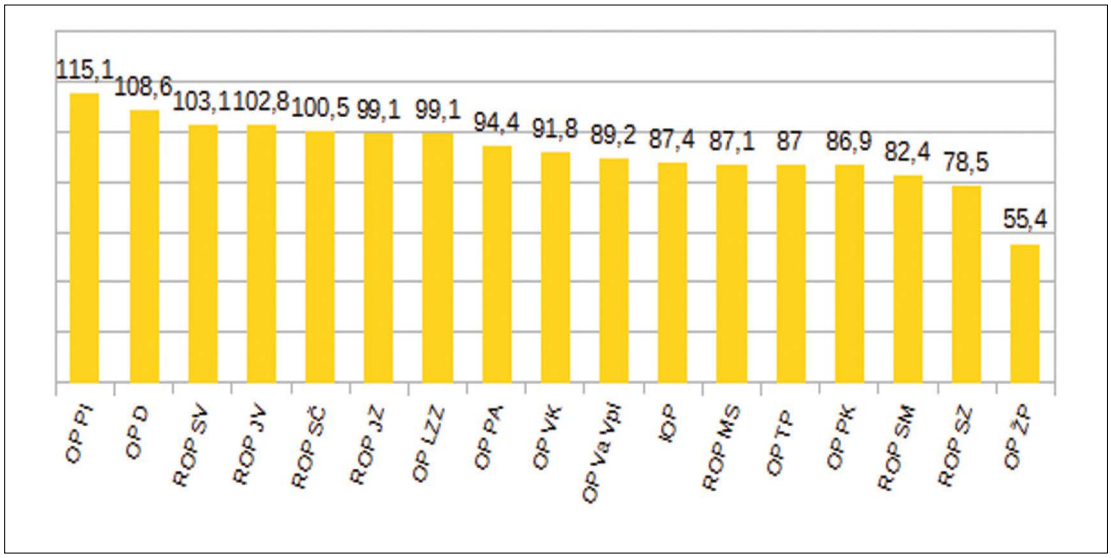
36) Probíhajícím projektem se rozumí „Projekt s vydaným rozhodnutím / podepsanou smlouvou", „Projekt v realizaci" a stavy projektu „Realizace projektu ukončena", „Velký projekt schválen Evropskou komisí" a „Projekt pozastaven".

37) „Projekt nedokončen/stažen", „Smlouva ukončena ze strany řídícího orgánu / zprostředkujícího subjektu" nebo „Velký projekt neschválen Evropskou komisí"; nejvíce zrušených projektů je z OP Podnikání a inovace (1 332), následuje jej Integrovaný operační program se 156 zrušenými projekty.

38) MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Seznam příjemců podpory z fondů EU*. 6. 3. 2014. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/432e8f70-7882-4d5e-a967-570dc6bfccc3/2014_03-Seznam-prijemcu-(List-of-Beneficiaries)-03_2014.xlsx

do státního rozpočtu činí doposud 385,5 mld. Kč, což je 47,7 % celkové alokace NSRR na programové období 2007–2013.[39]

Stav prostředků krytých Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace v % vzhledem k celkové alokaci OP v programovém období 2007–2013 k 3. 1. 2014

Zdroj: Měsíční monitorovací zpráva: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Měsíční monitorovací zpráva: o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013* (Prosinec 2013). 23. ledna 2014, 149 s. Dostupné z: http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/1a7af95d-525c-4b88-94a1-bdcf6a3b02d7

Vzhledem k tomu, že všechny peníze je třeba proplatit z EU do státního rozpočtu do konce roku 2015 a za sedm let se podařila proplatit sotva polovina, vyskytují se obavy, že se vysokou částku[40] peněz přidělených České republice nestihne vyčerpat. Důvodů, proč se nedaří rychle a efektivně čerpat peníze z evropských fondů, je více.

39) MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Měsíční monitorovací zpráva: o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013* (Prosinec 2013). 23. ledna 2014, 149 s. Dostupné z: http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/1a7af95d-525c-4b88-94a1-bdcf6a3b02d7

40) Odhady hovoří o ztrátě v řádu desítek miliard Kč. Např. Tomáš Novotný odhaduje částku vrácenou EU až na 119 mld. Kč, což tvoří 15 % z celkové částky určené ČR. Samotné Ministerstvo pro místní rozvoj v březnu 2014 přiznalo, že se nevyčerpá až 62,8 mld. Kč, ačkoli dříve možnost nevyčerpání popíralo. Viz NOVOTNÝ, Tomáš. FRIEDRICH EBERT STIFTUNG. *Vyhodnocení stavu čerpání fondů EU u sedmnácti operačních programů v ČR*. Červen 2013. Dostupné z: http://fesprag.ecn.cz/img_upload/3403f47f-1c75ee9d75621c7be5f8ebdd/tomas_novotny_fondy_eu.pdf. Česko nevyčerpá z fondů EU až 63 miliard Kč,

Na začátku roku 2013 bylo deset OP označeno za rizikové (tzn. je pravděpodobné, že tyto OP nevyužijí všech finančních prostředků). Souvisí to s koncem programového období, kdy dochází k nashromáždění rizik a nedostatku času pro jejich řešení. Vysoce rizikové operační programy jsou OP Životní prostředí, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Technická pomoc a ROP Severozápad. Střední míru rizika mají také OP Doprava, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Podnikání a inovace, Integrovaný operační program, OP Výzkum a vývoj pro inovace.

V případě nálezu pochybení (chybovost u více než 2 % ze vzorku) jsou udělovány tzv. korekce. Tím se rozumí vrácení části prostředků z OP do rozpočtu EU, které je následně možné využít na nové projekty. (Problémem pak zůstává nedostatek času na jejich realizaci.) Vzhledem k tomu, že peníze jsou nejprve propláceny ze státního rozpočtu, v rámci korekce o peníze přichází státní rozpočet, nikoli konkrétní projekty či operační programy. Do června 2013[41] byly pochybení nalezeny u 11 ze 17 OP. ROP Severozápad vrací 2,6 mld. Kč, OP Doprava 9 mld. Kč, OPŽP 1,7 mld. Kč, OP Podnikání a inovace 1,9 mld. Kč, OP Vzdělávání vrací 1 mld. Kč. Nálezy chybovosti také často vedou k dočasnému pozastavení a necertifikování výdajů.[42] EK v březnu 2012 zaslala České republice Akční plán pro zlepšení systému řízení a kontroly v rámci strukturálních fondů v ČR, zároveň s tím bylo do poloviny téhož roku pozastaveno proplácení žádostí o platbu.

Česká republika byla již několikrát ze strany EU kritizována za nevhodné nastavení kontrolního a auditního systému, za nestabilní ministerskou personální politiku na klíčových postech souvisejících s čerpáním. Vysoká míra chybovosti pak vedla na konci března 2014 k příjezdu delegace europoslanců, jejíž šéf pak hovořil o „politickému výběru projektů".[43] Podívejme se na zmíněné problémy trochu podrobněji.

Prvně uveďme neplnění pravidla N+3/N+2, které znamená, že peníze vyčleněné pro určitý rok musí být vyčerpány v následujících třech (platí pro roky 2008–2010), resp. dvou (platnost pro roky 2011 a 2012) letech. Peníze, které nejsou do konce daného roku vyčerpány, podléhají tzv. automatickému zrušení závazku, což znamená, že již nebudou proplaceny. EU umožňuje realokace mezi prioritními osami v rámci

uvedlo MMR. *FinančníNoviny.cz* [online]. 6. 3. 2014 [cit. 2014-04-06]. ISSN: 1213-4996. Dostupné z: http://www.financninoviny.cz/zpravy/cesko-nevycerpa-z-fondu-eu-az-63-miliard-kc-uvedlo-mmr/1051656

41) NOVOTNÝ, Tomáš. FRIEDRICH EBERT STIFTUNG. *Vyhodnocení stavu čerpání fondů EU u sedmnácti operačních programů v ČR*. Červen 2013. Dostupné z: http://fesprag.ecn.cz/img_upload/3403f47f-1c75ee9d75621c7be5f8ebdd/tomas_novotny_fondy_eu.pdf

42) Pozastavení certifikace je součástí kontrolního mechanismu, kdy Platební a certifikační orgán (ve vážnějších případech Evropská komise) zmrazí všechny platby z EU do doby, než se podezření vyšetří.

43) BEDNÁROVÁ, Lucie. Kontrola dotací EU: ČR musí vyšetřit podvody. *EurAktiv.cz*. 27. 3. 2014. ISSN: 1803-2486. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/europoslanci-kontroluji-v-cr-dotace-011682

jednotlivých operačních programů, případně i mezi jednotlivými OP. V roce 2013 byla poslední možnost přesunu peněz, Česká republika toho ale využila spíše jen symbolicky (vzhledem k částce, která pravděpodobně nebude vyčerpána).

Skluz v čerpání je ze značné části způsoben byrokratickými překážkami. Jednak ČR čerpá z poměrně velkého množství operačních programů,[44] jednak jsou jejich řízení a administrace zdlouhavé. Časový skluz nabírají OP také neúměrně dlouhým čekáním na řešení případů, které posuzuje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Ze strany žadatelů o podporu je zdržující složitost podávané žádosti. Žadatelům by také mohlo pomoci spolufinancování či předfinancování projektu, jehož nedostatek je bariérou při čerpání zejména programů se sociální tematikou. Právnička Lucie Žilková hovoří o přehnané byrokracii českých kontrolorů: „Kontroly projektů k veřejným zakázkám často vedou neodborně. Důsledkem jsou časové průtahy… Kontroloři se také často zaměřují pouze na formální chyby, které na zadávací řízení nemají žádný vliv, a za ty pak zcela nesmyslně krátí žadatelům dotace."[45] S tím souvisí i nedostatečná administrativní kapacita, snižování platů, propouštění a snížený objem peněz na vzdělávání vedené snahou ušetřit. Personální výměny lidí spravujících fondy naopak často vedou k opakování chyb a pomalejšímu čerpání peněz z dotací.[46] Evropská komise České republice doporučuje „vyhnout se neadresnému škrtání ve veřejných investicích, které mohou podpořit růst, zvláště s využitím strukturálních fondů EU. Zde je vhodné zaměřit se na včasné zadávání projektů spolufinancovaných fondy EU."[47]

Nedostatečná transparentnost procesu hodnocení a hodnotitelů včetně korupce jsou další příčinou. Antikorupční zpráva EU v souvislosti s ČR hovoří o „přetrvávajících problémech týkajících se postupů při zadávání veřejných zakázek a zneužívání veřejných prostředků".[48] „Zejména doložení stejného postupu u všech hodnocení

44) Někteří odborníci ale upozorňují na to, že velký počet OP není tou hlavní příčinou. Odkazují na země s ještě vyšším počtem OP, kterým se peníze daří čerpat lépe.

45) ČAPKOVÁ, Tereza. MLADÁ FRONTA A.S. Česko je v čerpání peněz z evropských fondů nejhorší v EU. *E15.cz*. 10. 2. 2014, 13:43. Dostupné z: http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/cesko-je-v-cerpani-penez-z-evropskych-fondu-nejhorsi-v-eu-1059733

46) ZIMMERMANNOVÁ, Lucie a Lenka BROWN. *Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů*. Dostupné z: http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannova-brown.pdf

47) JANDA, Jakub. VIDEO: Co Evropská komise (opět) vyčítá Česku? *Evropské hodnoty: Názory i souvislosti* [online]. 26. 6. 2013 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://www.evropskehodnoty.cz/video-co-evropska-komise-opet-vycita-cesku/

48) „However, persistent problems relate to public procurement practices and the misuse of public funds." viz Summaries of the national chapters from the European Anti-Corruption Report. EUROPEAN COMMISSION. *Press releases database* [online]. Brussels, 3 February 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-67_en.htm

prováděného nestrannými hodnotiteli se stejným výsledkem se zatím stále nedaří téměř u žádného programu, a proto se objevují pochybnosti. Příkladem nevhodného nastavení hodnocení je OP ŽP, kde každou žádost posuzoval pouze jeden hodnotitel, který ani nebyl anonymní a nestranný, neboť se jednalo o konkrétního úředníka ze zprostředkujícího subjektu."[49] Programový ředitel Transparency International ČR Radim Bureš k tématu dodává: „Jednotlivé nejznámější korupční kauzy spojené s evropskými fondy se v podstatě vázaly na existenci politických klientelistických sítí a na neomezené možnosti, které v některých operačních programech měla regionální politická reprezentace při zasahování do toho, které projekty budou vybrány a které budou financovány. Aby toho nebylo málo, tak i ten auditní a kontrolní systém byl podřízen stejné politické reprezentaci. To vedlo ke známým kauzám s miliardovými škodami, spojenými s regionální radou Severozápad, částečně Regionálním operačním programem Střední Čechy (kauza Rath), problémy byly i v ROP Jihozápad. Zejména některé Regionální operační programy trpěly právě vysokou mírou zasahování politiků do detailního rozhodování o projektech."[50] Podezření z korupce vedlo k pozastavení certifikací např. u programu Životního prostředí a ke stíhání bývalého ředitele ROP Severozápad.

Dalším problémem je schvalování a realizace velkých projektů,[51] které jsou nejvýznamnější zejm. u OP Životní prostředí, OP Doprava a OP Výzkum a vývoj pro inovace. Jedná se např. o pozdní předložení návrhu, což má za důsledek přísnější podmínky realizace, příp. až zamítnutí. Řešení se zde nabízí v podobě tzv. fázování projektů, což prakticky znamená, že část projektu smí být realizována až v příštím programovém období.[52]

Na konec zmiňme ještě nedostatečnou propagaci a komunikaci, nízkou kvalitu předkládaných materiálů a publikací, rozdílné informace poskytované rozdílnými subjekty (tedy zbytečná nejednotnost či duplikace práce operačních programů).

49) ZIMMERMANNOVÁ, Lucie a Lenka BROWN. *Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů*. Dostupné z: http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannova-brown.pdf, s. 14.

50) CHARVÁT, Jan. Evropská komise vydala zprávu o korupci, zmiňuje situaci i v ČR. *Radio Praha: Český rozhlas*. 08-02-2014. Dostupné z: http://radio.cz/cz/rubrika/panorama/evropska-komise-vydala-zpravu-o-korupci-zminuje-situaci-i-v-cr

51) Velké projekty jsou projekty tvořené ekonomicky neoddělitelnými pracemi, náklady na jejich realizaci přesahují částku 50 milionů eur a musí být schváleny Evropskou komisí.

52) MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Vyhodnocení řízení rizikových operačních programů Ministerstvem pro místní rozvoj ČR*. Březen 2013, 80 s. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/8d31f662-e51b-42ae-a6d1-a9f15fff3e42/Vyhodnoceni-rizeni-rizikovych-operacnich-programu.pdf.

Nyní si tyto problémy ukážeme trochu blíže na případu OP Životní prostředí. Ten je totiž vůbec nejhůře čerpajícím OP se spoustou problémů. Ačkoli disponuje druhou největší přidělenou částkou (147,7 miliard Kč), je jednoznačně na posledním místě pomyslné příčky čerpání. Uzavřené smlouvy se žadateli má pouze za částku odpovídající 55,4 % celkové alokace, což je nejnižší číslo ze všech OP. Stejné pozice mezi ostatními OP se OPŽP dostává ve stavu již proplacených prostředků žadatelům (44 %). Certifikováno bylo pouhých 42,4 % (což je 15. místo ze 17). Podle Tomáše Novotného[53] i podle zprávy MMR[54] se za tím skrývá celá řada problémů. Nejprve je třeba zmínit pomalé administrativní procesy, dlouhé lhůty a zejména příliš složitý schvalovací proces, jedinečný mezi ostatními OP (dvě úrovně schválení žádosti, vydání rozhodnutí a začátek realizace projektu je možný až po zrealizování všech výběrových řízení žadatelem apod.), který byl změněn až v roce 2013. Rozsáhlý audit monitorující dobu působení ministra Drobila odkryl pochybení zejména v oblasti výběrových řízení, což znamenalo 1,7 miliard Kč jako korekci. Kauza Drobil (2010) zamířila na zneužívání evropských prostředků a vedla k pozastavení certifikace. V roce 2013 byl značný problém s naplněním pravidla N+3/N+2, což nakonec vedlo k přesunu 3,7 mld. Kč do OP Doprava. V rámci programu se také držely značné částky na velké projekty (a tedy nebylo vyhlášeno více výzev v prioritních osách), které pak ale EK neschválila[55] (konkrétně projekty spaloven). Odhady hovoří až o 25 mld. Kč, které bude nutné vrátit do rozpočtu EU.[56]

53) NOVOTNÝ, Tomáš. FRIEDRICH EBERT STIFTUNG. *Vyhodnocení stavu čerpání fondů EU u sedmnácti operačních programů v ČR*. Červen 2013. Dostupné z: http://fesprag.ecn.cz/img_upload/3403f47f-1c75ee9d75621c7be5f8ebdd/tomas_novotny_fondy_eu.pdf

54) MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Vyhodnocení řízení rizikových operačních programů Ministerstvem pro místní rozvoj ČR*. Březen 2013, 80 s. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/8d31f662-e51b-42ae-a6d1-a9f15fff3e42/Vyhodnoceni-rizeni-rizikovych-operacnich-programu.pdf

55) Vláda schválila přesun financí z OP Životní prostředí. *Priorita: Informační zpravodaj Operačního programu Životní prostředí*. Květen 2013, roč. 6, č. 5, s. 2–3. Dostupné z: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/48/14646-priorita_05_2013.pdf

56) NOVOTNÝ, Tomáš. FRIEDRICH EBERT STIFTUNG. *Vyhodnocení stavu čerpání fondů EU u sedmnácti operačních programů v ČR*. Červen 2013. Dostupné z: http://fesprag.ecn.cz/img_upload/3403f47f-1c75ee9d75621c7be5f8ebdd/tomas_novotny_fondy_eu.pdf

3.2. Další evropské zdroje / fondy[57]

Iniciativy kohezní politiky

Iniciativy JASPERS, JEREMIE, JESSICA a JASMINE podporují lepší využívání strukturálních fondů a Kohezního fondu. Kromě grantů Evropské komise se na podpoře formou bankovních půjček a grantů podílejí i evropské bankovní instituce (Evropská investiční banka, Evropský investiční fond, Evropská banka pro obnovu a rozvoj a Rozvojová banka Rady Evropy) (http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/index_cs.cfm).

- JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) – Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech. Iniciativa je určena dvanácti zemím, které přistoupily v letech 2004 a 2007 k přípravě kvalitních velkých projektů.
- JEREMIE (Joint European Resources for Micro to medium Enterprises) – Společné evropské zdroje pro malé a střední podniky. Členské státy EU mohou využít strukturální fondy na podporu přístupu malých podniků k financím, např. skrze poskytování mikroúvěrů.
- JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) – Společná evropská podpora pro udržitelné investice a růst v městských oblastech (např. rozvoj a obnova měst nebo sociálního bydlení).
- JASMINE (Joint Action to Support Micro-finance Institutions in Europe) – Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě. Evropská komise tímto programem podporuje nebankovní poskytovatele mikroúvěrů, kteří poskytují mikropůjčky (půjčky do 25 000 eur) malým podnikům do deseti zaměstnanců nebo osobám samostatně výdělečně činným.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD – European Agricultural Fund for Rural Development)

Fond má přispět k rozvoji venkova skrze podporu konkurenceschopnosti a diverzifikaci zemědělství a lesnictví, snížení negativních vlivů intenzivního zemědělství, zvýšení kvality života na venkově, životního prostředí a krajiny v duchu trvale udržitelného rozvoje. České republiky se týká Program rozvoje venkova, jehož řídicím orgánem je

57) Informace převzaty hlavně z EVROPSKÁ KOMISE. *Regionální politika – Inforegio: Fondy* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/index_cs.cfm Zde také najdete podrobnější informace o jednotlivých fondech.

Ministerstvo zemědělství (http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/)

Evropský rybářský fond (EFF – European Fisheries Fund)

Evropským cílem je konkurenceschopnost, udržení stávající produkce ryb a zachování současné úrovně zaměstnanosti v odvětví rybářství. V ČR jsou v letech 2007–2013 z EFF podporovány projekty pod OP Rybářství. Ten se snaží podpořit k přírodě šetrné chovy, podpořit poptávku po sladkovodních rybách a zvýšit přidanou hodnotu výrobků z nich (http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi/).

Fond solidarity (EUSF – European Union Solidarity Fund)

Fond solidarity má jednotlivým členským, ale také i kandidátským státům pomáhat financovat záchranné akce při přírodních katastrofách (jako jsou povodně, zemětřesení, bouře, lesní požáry apod.), které způsobí škodu větší než 3 miliardy eur a zároveň vyšší než 0,6 % HDP postiženého státu, případně i opatření proti těmto katastrofám.

Česká republika získala v roce 2002 jako přistupující stát 129 milionů eur na likvidaci škod způsobených povodní. Peníze z tohoto fondu se využily také např. při ztroskotání ropného tankeru Prestige ve Španělsku, vulkanické činnosti v Itálii, vichřici v severní Evropě či lesních požárech v Řecku (http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/solidarity/index_cs.cfm).

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EFG – European Globalisation Adjustment Fund)

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci jednorázově podporuje pracovníky, kteří byli propuštěni v důsledku strukturálních změn způsobených např. hospodářskou a finanční krizí (http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=cs).

Finanční mechanismus EHP/Norska (tzv. Norské fondy), Program švýcarsko-české spolupráce

EHP fondy a Norské fondy slouží ke zmírnění sociálních a ekonomických rozdílů v Evropském hospodářském prostoru (EHP). Jedná se o příspěvek Norska, Islandu

a Lichtenštejnska. EHP tvoří sedm programů včetně podpory životního prostředí, nevládních neziskových organizací, ohrožených dětí či třeba kultury. Program švýcarsko-české spolupráce si stanovuje cíl snížit hospodářské rozdíly v tzv. rozšířené Evropské unii (http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici).

Nástroj předvstupní pomoci

Nástroj předvstupní pomoci je program finanční pomoci pro kandidátské země (v současnosti Černá Hora, Srbsko, Turecko, Island a Bývalá jugoslávská republika Makedonie) a potenciální kandidátské země (v současnosti Bosna a Hercegovina, Kosovo, Albánie). Od roku 2007 nahrazuje programy PHARE, PHARE CBC, ISPA, SAPARD a CARDS a finanční nástroj pro Turecko (http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/ipa/index_cs.cfm).

3.3. Komunitární programy Evropské komise

Evropská komise kromě fondů, které zřizuje, také vyplácí dotace a granty přímo z evropského rozpočtu. Podporuje tak konkrétní organizace nebo projekty, které přispívají ke splnění politických cílů EU či jinak hájí její zájmy. Jedná se zejména o podporu výzkumu, vzdělávání, dopravy a energetiky. Peníze jsou určeny pro konkrétní programy (které bývají víceleté, neinvestiční), nikoli členský stát. Na vybrané projekty Komise přispívá 40–75 procenty. V roce 2012 EK v ČR podpořila 496 projektů v hodnotě 681 745 456 eur.[58]

Projekty takto předložené Evropské komisi by měly splňovat podmínku udržitelnosti, přidané evropské hodnoty a spolupráce s partnery z jiných zemí EU. Podpora je vždy zaměřena na konkrétní oblast, ve které je možné žádat o peníze: Výzkum a inovace, Podnikání, Doprava, Energetika, Životní prostředí, Informační společnost, Zdraví, Vzdělávání, Kultura, Sociální politika, Svoboda, bezpečí a další.

Pro možnost čerpání peněz z těchto prostředků je třeba sledovat výzvy, které Komise nebo jí zřízené specializované agentury vypisují. Pro konkrétní možnosti podpory proto doporučujeme navštívit webové stránky http://ec.europa.eu/contracts_grants/grants_cs.htm a stránky gestora v České republice, kterým je Ministerstvo financí: http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici/komunitarni-programy.

58) Další roky viz http://ec.europa.eu/budget/fts/index_en.htm

Kromě přímé finanční podpory Evropská komise také vypisuje veřejné zakázky na dodavatele výrobků či služeb. Tyto dva způsoby přímé podpory tvoří asi 20 % rozpočtu EU.

Přehled komunitárních programů v období 2007–2013

Název rámcového programu	Rozpočet na dobu platnosti programu (mil. eur)	Poznámka
7. rámcový program Společenství	50 521	
7. rámcový program Euratom	2 751	2007–2011
Celoživotní učení	6 970	
Program pro konkurenceschopnost a inovace	3 621,3	
TEN (Transevropské sítě)	8 163	
Marco Polo II	450	
Galileo	3 005	
Progress	743,3	
Evropský technologický institut	308,7	2008–2013
Customs	323,8	2008–2013
Fiscalis	156,9	2008–2013
Hercule II	98,5	
Evropský statistický program	274,2	2008–2012
MEETS	42,5	2009–2013
Erasmus Mundus	493,7	2009–2013
Pericles	7	
Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci		
Bezpečnější internet	55	2009–2013

ISA (interoperabilita evr. veř. správy)	164,1	2010–2015
Program na podporu subjektů v oblasti fin. služeb a auditu	36,2	2010–2013
LIFE+	2143,4	
Solidarita a řízení migračních toků	3949	část 2008–2013
Bezpečnost a ochrana svobod	745	
Základní práva a spravedlnost	543	
Mládež v akci	885	
Kultura 2007	400	
MEDIA 2007	755	
Veřejné zdraví	321,5	2008–2013
Ochrana spotřebitele	156,8	
Občanství	215	
Civilní ochrana	133,8	

Zdroj: http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici/komunitarni-programy

3.3.1. Mládež v akci – Youth in Action (2007–2013)

Program Mládež v akci je určen pro mladé lidi ve věku 13 až 30 let (věková hranice se mění v závislosti na konkrétní akci) a lidi pracující s mládeží, úžeji se zaměřuje na mladé od 15 do 28 let.

Program navazuje a čerpá z předcházejících programů Mládež (2000–2006), Mládež pro Evropu (1989–1999) a Evropská dobrovolná služba (1996–1999). Rozpočet na končící sedmileté období byl 885 milionů eur, přičemž peníze měly být použity pro mezinárodní výměny a dobrovolnické práce mládeže, měly podpořit jejich vlastní aktivity, zaměstnatelnost a začlenění, a také zlepšit kvalifikaci lidí pracujících s mládeží. Projekty mladých či neziskových organizací by měly zapojit mládež do společnosti, podpořit toleranci, solidaritu a vzájemné porozumění mezi mladými z různých

zemí, čímž by se mělo dosáhnout vyšší sociální soudržnosti EU a evropské spolupráce. Hovoří se o tzv. „rozměru zaměstnatelnosti" a „rozměru účasti". Program je důležitým nástrojem informálního učení[59] a neformálního vzdělávání,[60] v němž mladí získávají potřebné klíčové kompetence,[61] které mohou být zapsány v certifikátu Youthpass.[62]

Program má čtyři stálé priority[63] vycházející z cílů EU. Prvním je evropské občanství. Mladí by měli nalézat společné hodnoty s lidmi z jiných zemí. Nejen Evropu „objevovat", ale také ji spoluvytvářet. S tím souvisí druhá priorita, kterou je aktivní účast mladých, participace. Jedná se o podporu mladých, aby se zajímali o své okolí a zapojili se do procesů, které se jich dotýkají, tedy i přijali zodpovědnost. Dále by mělo dojít k uvědomění si vlastních hodnot a postojů. Akce by pak měly podnítit k hodnotové reflexi a respektu ke kulturní rozmanitosti, k boji s jakoukoli nerovností a diskriminací, rasismem či xenofobií. Vzhledem k těmto cílům je pro většinu akcí nutno navázat partnerství s jedním nebo více partnery ze zemí programu či partnerskými

59) „Informálním učením označujeme učení v rámci každodenních aktivit, práci, rodině, ve volném čase atd. Jde zejména o učení praxí. V oblasti mládeže se informální učení odehrává v mládežnických a volnočasových iniciativách, ve skupinách vrstevníků a dobrovolných aktivitách atd." Viz *Mládež v akci: Průvodce programem*. 2013. Dostupné z: http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/ke_stazeni/obecne/Pruvodce_programem_MVA_2013_FINAL.pdf, s. 9.

60) „Neformálním vzděláváním označujeme učení, ke kterému dochází mimo formální vzdělávací osnovy. Neformální vzdělávací aktivity začleňují lidi na dobrovolné bázi a jsou pečlivě plánovány, aby posílily osobní, společenský a profesní rozvoj účastníků." Viz *Mládež v akci: Průvodce programem*. 2013. Dostupné z: http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/ke_stazeni/obecne/Pruvodce_programem_MVA_2013_FINAL.pdf, s. 9.

61) Klíčové kompetence definuje Evropský parlament a Rada „jako kombinaci znalostí, dovedností a postojů odpovídajících určitému kontextu. Klíčovými schopnostmi jsou schopnosti, jež všichni potřebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění a pro pracovní život." Viz DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení. In: *2006/962/ES*. 2006. Dostupné z: http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/ke_stazeni/PasMladeze/1_KlicoveSchopnosti-EvropskyRefRamec.pdf, s. 13. Referenční rámec popisuje osm klíčových kompetencí: komunikace v mateřském jazyce, komunikace v cizích jazycích, matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií, schopnost práce s digitálními technologiemi, schopnost učit se, sociální a občanské schopnosti, podnikatelské schopnosti a kulturní povědomí a vyjádření. Viz také EURYDICE. *Klíčové kompetence: Vznikající pojem ve všeobecném povinném vzdělávání*. 2002. Dostupné z: http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/blog/Neformalni_vzdelavani/Klicove_kompetence.pdf.

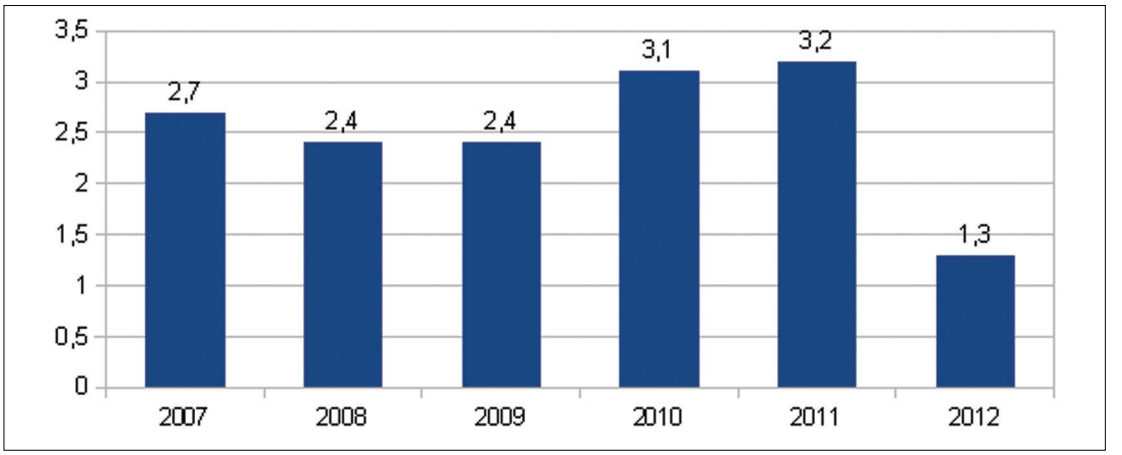
62) Youthpass (Pas mládeže) je certifikát k zaznamenání cílů projektu a nově získaných kompetencí v rámci neformálního vzdělávání. Využití by měl nalézt zejména při žádosti o práci. Viz www.youthpass.eu. Youthpass bude dostupný i pro projekty pod novým programem Erasmus+ jako rozpoznávací prvek pokračujícího Youth in Action.

63) Program Mládež v akci má kromě těchto stálých priorit také evropské roční priority, národní priority a specifické národní priority pro jednotlivé akce programu, kterých je řádově víc (např. v roce 2013 to bylo dohromady 23 dalších priorit). Viz http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/dokumenty/obecne-dokumenty/.

zeměmi. Čtvrtým cílem je začlenění mladých lidí s omezenými příležitostmi, ať už se jedná o zdravotní, sociální či geografický handicap. Většina akcí proto upřednostňuje projekty, které jsou otevřené i nějak znevýhodněné mládeži, zároveň by podávané projekty měly splnit podmínku přístupnosti pro všechny bez jakékoli formy diskriminace včetně rovnocenného počtu ženských a mužských účastníků.

V České republice spravuje program Mládež v akci Česká národní agentura Mládež, která do září 2013 spadala pod Národní institut dětí a mládeže, poté se stala součástí Domu zahraniční spolupráce. Obě tyto instituce jsou zřizovány MŠMT.

Mládež v akci, rozpočet pro ČR pro jednotlivé roky v milionech eur

Zdroj: http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

Akce 1: Mládež pro Evropu

V rámci akce Mládež pro Evropu probíhaly tři dílčí akce. Akce Výměna mládeže (1.1) je určena pro dvě a více skupin lidí z různých zemí, které spojuje zájem o určité téma a kterému se budou společně několik dní věnovat. Účastníci se budou rozvíjet jak profesně, tak osobně a sociálně.

Projekty iniciativ mládeže (akce 1.2) si navrhne a zrealizuje sama skupina mladých lidí, přičemž se projekt může uskutečnit v místě bydliště (pak se jedná o tzv. národní iniciativy mládeže), pokud se na projektu podílí více skupin z více zemí, hovoříme o nadnárodních iniciativách mládeže. Projekt by měl být inovativní a prospěšný mladým lidem i ostatním místním obyvatelům.

Projekty participativní demokracie (akce 1.3) jsou určeny pro mezinárodní skupiny mladých, u nichž podporují občanskou zodpovědnost a dávají jim příležitost dozvědět se o možnostech zapojení do rozhodovacích procesů na jakékoli úrovni.

Akce 2: Evropská dobrovolná služba

Podpora mladých, aby rozvíjeli své znalosti a dovednosti skrze dobrovolnou práci v neziskové organizaci. Vyjet do zahraničí může jedinec i skupina. Projekty mají za cíl podpořit solidaritu, zaměřeny mohou být na kulturu, děti a mládež, sport, sociální péči, umění, ekologii apod.

Akce 3: Mládež ve světě

V rámci této akce jsou podporovány projekty ve spolupráci se sousedními partnerskými zeměmi EU nebo ostatními partnerskými zeměmi světa. Jedná se o výměny a vzdělávání mládeže, sdílení dobré praxe a jiné partnerství pracovníků s mládeží.

Akce 4: Systémy na podporu mládeže

Podpořit pracovníky a zvýšit kvalitu podávaných projektů, to je hlavním cílem této čtvrté akce. Podpora dále putuje do vznikajících partnerství mezi mládežnickými organizacemi, propagace inovačních přístupů, Evropského fóra mládeže[64] či jiných evropských organizací pracujících s mládeží.

Akce 5: Podpora evropské spolupráce v oblasti mládeže

Záměrem je posílit spolupráci mezinárodních organizací a dialog mezi politiky, pracovníky s mládeží a mládeží samotnou. Děje se tak skrze setkávání mladých s lidmi odpovědnými za mládežnickou politiku, získávání informací o mládeži nebo spolupráci mezinárodních organizací s evropskými institucemi.

3.3.2. Erasmus+ (2014–2020)

Erasmus+ je nový program EU pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport na programové období 2014–2020. Dává dohromady sedm dřívějších evropských programů. Kromě programu Mládež v akci je to Program celoživotního učení[65] (jehož součástí

64) Evropské fórum mládeže (European Youth Forum) je zastřešující organizace mládežnických skupin z celé Evropy. Členskými organizacemi jsou národní rady mládeže a mezinárodní nevládní mládežnické organizace.

65) Cílem Programu celoživotního učení (Lifelong Learning Programme, LLP) je podpora výměny, spolupráce a mobility mezi jednotlivými vzdělávacími systémy, aby se tak docílilo vysoké kvality vzdělávání v Evropě. V ČR koordinuje evropské vzdělávací programy Národní agentura pro evropské vzdělávací programy

byly Comenius[66], Erasmus[67], Grundtvig[68], Jean Monnet[69], Leonardo da Vinci[70] a Průřezový program[71]), dále programy mezinárodní spolupráce Erasmus Mundus[72], Tempus[73], Edulink[74] a Alfa[75]. Nově je podpořeno také odvětví sportu. Na nové rozpočtové období je vyčleněno 14,7 miliard EUR, z čehož 10 % připadá přímo na mládež. Oproti předchozímu období se rozpočet navýšil o 40 %.

Hlavním cílem programu Erasmus+ je podpora dovedností pro lepší zaměstnatelnost. Chce dát příležitost více než čtyřem milionům Evropanů v zahraničí studovat, získat pracovní zkušenosti, vyjet na školení nebo jako dobrovolníci, aby získali větší dovednosti, a tím i lepší zaměstnatelnost. Dalším cílem je modernizovat národní vzdělávání a výchovu, organizace pracující s mládeží, poprvé se podpory dočkají také sportovci. Ve sportovním odvětví budou podporovány zejména projekty vycházející zdola a ty s přeshraniční spoluprací. Tematicky to budou projekty bojující např. s korupcí, dopingem, násilím a rasismem.

Důvodem k podpoře vzdělávání je vzrůstající nezaměstnanost mladých absolventů, ale i zaměstnanců s nízkou úrovní kvalifikace. Cílem je dosáhnout profesionalizovaného celoživotního formálního i neformálního vzdělávání. Podpora mladých směřuje ke zvýšení sociálního kapitálu, také ve smyslu angažování se ve společnosti a rozšíření o Evropský rozměr, souhlasně s Lisabonskou smlouvou: „Podporovat zapojení mladých lidí do demokratického života v Evropě."

(NAEP), která je součástí Domu zahraniční spolupráce (CZS). Národní autoritou tohoto programu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), které je zřizovatelem obou výše zmíněných institucí.

66) Comenius je program určený pro vzdělávání žáků a učitelů mateřských, základních a středních škol.

67) Erasmus byl vysokoškolský výměnný program fungující už od roku 1987, v České republice od roku 1998. Studující mohli v rámci Erasmu vyjet na studijní pobyt nebo pracovní stáž.

68) Grundtvig byl program pro další vzdělávání dospělých. Více viz http://www.grundtvig.org.uk/

69) V rámci programu Jean Monnet se pořádali akce (např. konference) na podporu učení, reflexe a diskuze o evropské integraci pro instituce vyššího vzdělávání.

70) Podprogram Leonardo da Vinci byl určen pro odborné (nevysokoškolské) vzdělávání a přípravu.

71) Průřezový program (Transversal) tvoří čtyři klíčové akce: Politika spolupráce a inovace, Jazyky, Informační a komunikační technologie, Rozšiřování a využívání výsledků. Programy byly určeny pro odborníky pracující ve vzdělávání, zejména ty, kteří „mají vliv na utváření vzdělávací politiky a vzdělávacího systému v ČR" pro výměnu zkušeností a sdílení dobré praxe.

72) Cílem programu Erasmus Mundus je zvýšit kvalitu vyššího vzdělávání v Evropě skrze spolupráci se zeměmi mimo Evropskou unii (tzv. Third-Countries). Zároveň má propagovat Evropskou unii jako centrum vynikajícího vzdělávání a posílit porozumění mezi kulturami.

73) Tempus byl zřízen na podporu vyššího vzdělávání států v sousedství EU – východní Evropa, Střední Asie, západní Balkán a Středomoří (netýká se tedy ČR).

74) Edulink je fond směřovaný do Afriky, Karibiku a Tichomořských států s cílem spolupráce v oblasti vyššího vzdělávání. Viz www.acp-edulink.eu.

75) Alfa je program na podporu vyššího vzdělávání v Latinské Americe.

Erasmus+ tvoří tři klíčové akce

V rámci první klíčové akce Vzdělávací mobilita mohou vyjet do zahraničí jednotlivci, a to v oblasti vzdělávání jakéhokoli stupně nebo odborné přípravy. V rámci školního (MŠ, ZŠ a SŠ) a dalšího vzdělávání vyjíždějí na pobyty pedagogičtí pracovníci. V rámci odborného vzdělávání a přípravy, vysokoškolského vzdělávání a oblasti mládeže jsou pobyty určeny také studujícím a mladým lidem.

Projekty druhé klíčové akce Strategická partnerství mají podpořit sdílení a výměnu zkušeností, obecně mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže. Projekty jsou určeny pro školní, odborné i vysokoškolské vzdělávání, mládež, vzdělávání dospělých, čerpat mohou také neziskové organizace.

V rámci třetí klíčové akce Podpora reforem vzdělávací politiky jsou podporovány tzv. Strukturované dialogy. Jedná se projekty, ve kterých mladí diskutují s lidmi majícími rozhodovací pravomoc. Navazuje na program Mládeže v akci.

Centralizované aktivity – sem spadají projekty uskutečněné pod programem Jean Monnet, Sport či Mobility a Spolupráce. Spravuje je Výkonná agentura v Bruselu, nikoli Česká národní agentura.

3.4. Zdroje

Literatura ke 3. kapitole:

BEDNÁROVÁ, Lucie. Kontrola dotací EU: ČR musí vyšetřit podvody. *EurAktiv.cz*. 27. 3. 2014. ISSN: 1803-2486. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/europoslanci-kontroluji-v-cr-dotace-011682

ČAPKOVÁ, Tereza. MLADÁ FRONTA A.S. Česko je v čerpání peněz z evropských fondů nejhorší v EU. *E15.cz*. 10. 2. 2014, 13:43. Dostupné z: http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/cesko-je-v-cerpani-penez-z-evropskych-fondu-nejhorsi-v-eu-1059733

ČTK. Česko nevyčerpá z fondů EU až 63 miliard Kč, uvedlo MMR. *FinančníNoviny.cz* [online]. 6. 3. 2014 [cit. 2014-04-06]. ISSN: 1213-4996. Dostupné z: http://www.financninoviny.cz/zpravy/cesko-nevycerpa-z-fondu-eu-az-63-miliard-kc-uvedlo-mmr/1051656

DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení. In: *2006/962/ES*. 2006. Dostupné z: http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/ke_stazeni/PasMladeze/1_Klicove-Schopnosti-EvropskyRefRamec.pdf

CHARVÁT, Jan. Evropská komise vydala zprávu o korupci, zmiňuje situaci i v ČR. *Radio Praha: Český rozhlas*. 8. 2. 2014. Dostupné z: http://radio.cz/cz/rubrika/panorama/evropska-komise-vydala-zpravu-o-korupci-zminuje-situaci-i-v-cr

EVROPSKÁ KOMISE. *Regionální politika – Inforegio: Fondy* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/index_cs.cfm

JANDA, Jakub. *VIDEO: Co Evropská komise (opět) vyčítá Česku?. Evropské hodnoty: Názory i souvislosti* [online]. 26. 6. 2013 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://www.evropske-hodnoty.cz/video-co-evropska-komise-opet-vycita-cesku/

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013* (Prosinec 2013). 23. ledna 2014, 149 s. Dostupné z: http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/1a7af95d-525c-4b88-94a1-bdcf6a3b02d7

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Seznam příjemců podpory z fondů EU*. 6. 3. 2014. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/432e8f70-7882-4d5e-a-967-570dc6bfccc3/2014_03-Seznam-prijemcu-(List-of-Beneficiaries)-03_2014.xlsx

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Vyhodnocení řízení rizikových operačních programů Ministerstvem pro místní rozvoj ČR*. Březen 2013, 80 s. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/8d31f662-e51b--42ae-a6d1-a9f15fff3e42/Vyhodnoceni-rizeni-rizikovych-operacnich-programu.pdf

Mládež v akci: Průvodce programem. 2013. Dostupné z: http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/ke_stazeni/obecne/Pruvodce_programem_MVA_2013_FINAL.pdf

NOVOTNÝ, Tomáš. FRIEDRICH EBERT STIFTUNG. *Vyhodnocení stavu čerpání fondů EU u sedmnácti operačních programů v ČR*. Červen 2013. Dostupné z: http://fesprag.ecn.cz/img_upload/3403f47f1c75ee9d75621c7be5f8ebdd/tomas_novotny_fondy_eu.pdf

Summaries of the national chapters from the European Anti-Corruption Report. EUROPEAN COMMISSION. *Press releases database* [online]. Brussels, 3 February 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-67_en.htm

Vláda schválila přesun financí z OP Životní prostředí. Priorita: Informační zpravodaj Operačního programu Životní prostředí. Květen 2013, roč. 6, č. 5, s. 2–3. Dostupné z: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/48/14646-priorita_05_2013.pdf

ZIMMERMANNOVÁ, Lucie a Lenka BROWN. *Problematika čerpání prostředků ze struktrálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů*. Dostupné z: http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannova-brown.pdf

Internetové odkazy:

http://www.strukturalni-fondy.cz (Strukturální fondy)

http://www.mapaprojektu.cz (Mapa projektů realizovaných v ČR)

http://ec.europa.eu/index_cs.htm (Evropská komise)

http://ec.europa.eu/budget/fts/index_en.htm (Projekty podpořené přímo EK)

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/index_cs.cfm (Iniciativy kohezní politiky)

http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/ (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)

http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi/ (Evropský rybářský fond)

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/solidarity/index_cs.cfm (Fond solidarity)

http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=cs (Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci)

http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici (EHP Fondy, Norské fondy, Program švýcarsko-české spolupráce)

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/ipa/index_cs.cfm (Nástroj předvstupní pomoci)

http://ec.europa.eu/contracts_grants/grants_cs.htm, http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici/komunitarni-programy (Komunitární programy)

http://europa.eu/youth/cs (Evropský portál pro mládež)

http://www.mladezvakci.cz (Mládež v akci)

http://www.dzs.cz/ (Dům zahraniční spolupráce)

http://www.nidm.cz (Národní institut dětí a mládeže)

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm, http://www.naerasmusplus.cz/ (Erasmus+)

http://www.naep.cz (Národní agentura pro evropské vzdělávací systémy – vč. Programu celoživotního učení)

http://eurodesk.cz (Evropská informační síť pro mládež)

4. Jak to vypadá s přípravou nového rozpočtového období 2014–2020?

4.1. Příprava rozpočtového období 2014–2020 a Česká republika

Příprava na roky 2014–2020 vychází z nadcházejícího rozpočtového rámce EU pro toto období.[76] Konečná výše finanční alokace pro Českou republiku není v současné době ještě známa. S velkou pravděpodobností se ale bude konečná suma pohybovat přibližně kolem 20,5 mld. eur, přesná suma však ještě není definitivně stanovena. Konečná výše objemu financí pro ČR se tedy může ještě mírně lišit.[77]

Na podzim 2011 zveřejnila Evropská komise (EK) balíček šesti nových nařízení, která mají tvořit legislativní základ – tedy pravidla pro vyplácení – pro podporu z Evropských strukturálních a investičních fondů pro roky 2014–2020.[78] Tato nařízení následně mělo za úkol projednat české Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). To

76) Viz například http://www.euroskop.cz/gallery/62/18846-ppt_mff.pdf

77) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU

78) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Provadeci-legislativa-2014-2020

k jednotlivým návrhům nařízení od EK vypracovalo tzv. Rámcové pozice, které byly následně projednány s příslušnými partnery v rámci nejrůznějších poradních a pracovních skupin. Projednané Rámcové pozice poté schválila vláda ČR v lednu 2012. Do konce roku 2013 proběhlo vyjednávání konkrétního obsahu jednotlivých nařízení – to mělo za ČR na starosti opět MMR. 17. prosince 2013 pak vyšla finální podoba nařízení EU k politice soudržnosti.[79]

4.1.1. Zaměření jednotlivých evropských fondů

V nadcházejícím rozpočtovém období budou tvořit velmi významnou položku právě fondy zaměřené na podporu politiky soudržnosti, dále pak na rozvoj venkova a také prostředky na Společnou námořní a rybářskou politiku (která už se ČR týká podstatně méně než předchozí dvě položky). Dohromady se tyto fondy budou nazývat „Evropské strukturální a investiční fondy" (ESIF). V podstatě se jedná o celkem pět fondů – dva strukturální fondy (Evropský fond pro regionální rozvoj – ERDF/EFRR – a Evropský sociální fond – ESF), Fond soudržnosti (CF/FS), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD/EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (EMFF/ENRF).

Oproti uplynulému rozpočtovému období 2007–2013 však nedoznala programová náplň těchto fondů žádných výrazných změn. EFRR (Evropský fond pro regionální rozvoj) bude cílit zejména na podporu investic pro malé a střední podniky, dále do budování infrastruktur pro základní služby občanům a podnikatelům, na investice do výzkumu a vývoje a na výměnu zkušeností mezi evropskými regiony pomocí vytváření sítí meziregionální spolupráce.

Zdroje z Evropského sociálního fondu půjdou především na podporu zaměstnanosti a vznik kvalitních pracovních míst, společně s tím pak i na mobilitu pracovních sil. Cílem fondu je povzbuzovat jednotlivé regiony EU k vyšší úrovni vzdělání. Kromě tohoto cíle zahrnuje fond i finance na podporu rovných příležitostí a boj proti diskriminaci a chudobě.

FS (Fond soudržnosti) se bude zaměřovat především na investice do infrastruktury, a to jak dopravní, tak i v oblasti životního prostředí. Dále budou vyčleněny prostředky na efektivní využívání energetických zdrojů. Cílem Zemědělského fondu pro rozvoj venkova pak bude podpora „konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelného nakládání s přírodními zdroji a vyváženého rozvoje venkova."[80]

79) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Navrhy-novych-narizeni-kohezni-politiky-pro-obdobi/Finalni-podoba-narizeni-EU-k-politice-soudrznosti

80) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU

Ovšem i podpora z Evropského námořního a rybářského fondu bude v ČR viditelná – její snahou bude podpořit rozvoj rybářství jako specifického odvětví, které bude konkurenceschopné a sociálně i environmentálně udržitelné, přičemž současně podpoří rozvoj regionu.

Strategickým záměrem EU je, aby zmíněné fondy maximálním možným způsobem přispěly k naplňování EU 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Pro lepší využití těchto fondů ve prospěch strategie EU 2020 zpracuje každý stát Dohodu o partnerství, kterou schvaluje Evropská komise. Jednotlivé programy pak mají přispět k jejímu naplňování a implementaci na národní úrovni.

4.2. Chystané novinky

I přesto, že vytyčený směr pro následující programové období zůstává v podstatě stejný jako dosud, objevily se v systému využívání evropských fondů některé inovace. První z nich jsme si již probrali výše – jedná se o navýšení počtu jednotlivých fondů, dále pak také jejich sladění s cíli strategie EU 2020, k jejímuž naplňování mají být právě evropské fondy vhodným prostředkem, a také o zavedení Dohody o partnerství. Kromě toho se na nové rozpočtové období počítá s následujícími novinkami, z nichž některé, ty nejvýznamnější, si nyní v krátkosti rozebereme.

V první řadě se chystá řada nových opatření organizačního charakteru. Snižuje se počet cílů, jichž mají programy dosahovat – budou to nově pouze Investice pro růst a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Chystá se také vyčlenění 3 kategorií regionů rozčleněných podle parametrů ekonomické výkonnosti (dosud byly čtyři). Ve vyšší míře by se měl uplatňovat územně specifický přístup a stejně tak i využití integrovaných nástrojů, podobně by mělo najít větší uplatnění finančních nástrojů na úkor dosud velmi rozšířených dotací.

Přitvrzují se pravidla pro čerpání, resp. jeho kontrolu. Bude proto nastaven systém předběžných pobídek, měla by být zavedena vyšší měřitelnost přínosu podpořených projektů (podle dosahování v plánech stanovených indikátorů) a také by mělo dojít k zavedení tzv. výkonnostního rámce – čerpání by tedy probíhalo v závislosti na jeho rychlosti a kvalitě. Navíc se zpřísní pravidla pro vyplácení záloh členským státům, což by mělo vést k menšímu plýtvání s finančními zdroji. Kromě toho by mělo být znovu zavedeno tzv. pravidlo N+3.[81]

81) Pravidlo N+3 znamená, že každý závazek členské země přijatý vůči Evropské komisi musí být splněn do tří let od přijetí tohoto závazku (do konce třetího roku po roce přijetí závazku). Pravidlo N+3 platilo v ČR pro období 2007–2010 včetně. Příklad: projekt schválený v roce 2008 musel být ukončen (pro-

Celá legislativa se také zjednodušuje. Rozšiřují se možnosti způsobů zjednodušeného vykazování nákladů, snadnější bude rovněž vyznat se v pravidlech pro způsobilost výdajů (ta by měla být sjednocena napříč jednotlivými fondy).

4.3. Příprava ČR na nové rozpočtové období

4.3.1. Proces přípravy

Částečně jsme proces přípravy nového rozpočtového období čerpání prostředků načali již na začátku této kapitoly, kde jsme si popsali, jak se chystala nová nařízení ohledně vyplácení financí pro toto období. Přípravy na programové období 2014–2020 probíhají v ČR počínaje rokem 2010. Ústředním aktérem celé přípravy je za Česko především Ministerstvo pro místní rozvoj, kromě něj se však na ní podílí celá řada dalších institucí či partnerů – a to jak na regionální, národní, tak i mezinárodní úrovni (čímž se zároveň přispívá k záměru naplňovat princip meziregionálního partnerství napříč jednotlivými územími). Představíme si tedy chronologicky celý proces, jímž ČR při přípravě zhruba prošla.

U každého významného kroku přípravy je také vždy uveden odkaz na konkrétní dokument, který daný krok dokumentuje na oficiální rovině – je zajímavé si tyto dokumenty projít a takzvaně se jimi „prokousat“, neboť pro dobrou představu ohledně budoucnosti českého čerpání evropských prostředků nemůže nic posloužit tak dobře jako právě tyto dohody a usnesení či další dokumenty, kde je vše poměrně detailně rozepsáno.

Proces přípravy začal vládním projednáním dokumentu o budoucím zaměření kohezní politiky EU po roce 2013 v ČR,[82] který obsahoval i návrh priorit pro čerpání fondů po roce 2013. V další fázi přijala vláda usnesení o partnerství pro programové období 2014–2020.[83] Událo se tak v listopadu 2012. Poté byl první návrh Dohody o partnerství projednán vládou 12. června 2013.[84]

placen) do tří let od vzniku závazku, tj. nejpozději do příslušného data roku 2011. Více viz http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/P/Pravidlo-N-3

82) Viz http://www.mmr.cz/getmedia/7e4d838c-1926-4557-90ad-027da46020cb/Souhrnny-material-priority-kohezni-politiky-po-2.pdf

83) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/4b246b81-e528-4374-8043-dd795e291ff2/Podklad-pro-Dohodu-o-partnerstvi.pdf

84) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Dokumenty?refnodeid=642788

Jednotlivé programy jsou poté zpracovávány na základě vládního usnesení. O postupu jejich zpracování je vláda průběžně informována. Dohoda o partnerství měla být předložena ke schválení do konce března 2014, přičemž již před koncem roku 2013 byla vládě předložena informace o aktuálním stavu přípravy Dohody o partnerství a programů pro programové období 2014–2020. Mezitím bylo uloženo jednotlivým řídicím orgánům programů pro programové období 2014–2020 předložit vládě do konce března 2014 i programové dokumenty.

6. února 2014 byl návrh Dohody[85] společně s přílohou o hodnocení naplňování podmínek stanovených cíli programu[86] předán Ministerstvu životního prostředí ČR (MŽP). Součástí byla i dokumentace ohledně posouzení vlivů na životní prostředí. MŽP vzápětí tyto dokumenty uveřejnilo na portálu informačního systému SEA.[87]

4.3.2. Příprava programů pro programové období 2014–2020 v ČR

V nadcházejícím období se chystá spuštění řady nových programů, které „poběží" z pěti nových fondů ESIF (jak jsme si výše uvedli). Jak již bylo řečeno, celý proces probíhá za souběžné spolupráce evropských institucí a národních orgánů, zejména MMR. Konkrétní programy pro programové období 2014–2020 byly vymezeny usnesením vlády. Jedná se o následující programy:[88]

- Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, řízený Ministerstvem průmyslu a obchodu;
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy;
- Operační program Zaměstnanost, řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí;
- Operační program Doprava, řízený Ministerstvem dopravy;
- Operační program Životní prostředí, řízený Ministerstvem životního prostředí;
- Integrovaný regionální operační program, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
- Operační program Praha – pól růstu ČR, řízený Magistrátem hlavního města Prahy;

85) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/67fc8a24-7212-46fa-8aa2-ba44315594a4/Dohoda_o_partnerstvi_SEA_6_2_final.pdf

86) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/a484ed76-4f16-4cd9-84a1-01703f25ecf9/Dohoda_o_partnerstvi_priloha_kondicionality_SEA_6_2_final.pdf

87) Viz http://portal.cenia.cz/eiasea/view/SEA100_koncepce

88) Seznam převzat z webu http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Operacni-programy, kde lze dohledat i podrobnosti ohledně jednotlivých programů.

- Operační program Technická pomoc, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
- Operační program Rybářství 2014–2020, řízený Ministerstvem zemědělství;
- Program rozvoje venkova, řízený Ministerstvem zemědělství;
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Slovenskou republikou a Českou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Rakouskou republikou a Českou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
- Operační program nadnárodní spolupráce Central Europe 2020, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
- Operační program nadnárodní spolupráce Danube, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj (schválen dodatečně);
- Operační programy meziregionální spolupráce, koordinované na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
- ESPON 2020.

„Programy byly vymezeny v návaznosti na 8 tematických okruhů stanovených na národní úrovni, které představují ‚převodník' mezi úrovní národních rozvojových priorit a cílů a prioritních os jednotlivých programů. Tyto okruhy se opírají o řádně zdůvodněné problémové analýzy zpracované resorty, kraji a zástupci měst a obcí a byly podrobeny dlouhé, důkladné a detailní debatě a systematickému ověřování potřeb ze strany partnerů," píše se dále na webu strukturalni-fondy.cz.[89]

Programy vždy garantují příslušné resorty či orgány, jak je uvedeno za názvem programu. Jsou ovšem také projednávány s relevantními lokálními hospodářskými a sociálními partnery, včetně zástupců neziskových organizací. I zde je koordinací přípravy jak na úrovni ČR, tak i komunikací s EU pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj.

89) Viz http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Operacni-programy

4.4. Zdroje

Zdroje ke 4. kapitole:

EVROPSKÁ UNIE. *Evropská unie* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://europa.eu/index_cs.htm

Fondy Evropské unie: 26,7 miliard € pro Českou republiku. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy EU* [online]. 2014 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Euroskop.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Souhrnný návrh zaměření budoucí kohezní politiky EU po roce 2013 v podmínkách České republiky, obsahující i návrh rozvojových priorit pro čerpání fondů EU po roce 2013*. 2011. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/7e4d838c-1926-4557-90ad-027da46020cb/Souhrnny-material-priority-kohezni-politiky-po-2.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy EU* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Uvodni-strana

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Informační portál SEA* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://portal.cenia.cz/eiasea/view/SEA100_koncepce

NAŠI POLITICI O.S. *FondyEu.eu* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: www.fondyeu.eu

Přehled fondů EU. *Euroskop.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/

Příprava období 2014–2020. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy EU* [online]. 2014 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU

Typy strukturálních fondů. *Euroskop.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/8639/sekce/typy-strukturalnich-fondu/

Webové odkazy:

Fondyeu.eu (Evropské fondy pod lupou)

Euroskop.cz (informační portál Odboru informování o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR)

Euractiv.cz (informační portál o Evropské unii, přehledy informací a zpravodajství)

Strukturální fondy (www.strukturalni-fondy.eu)

5. Kde a jak podávat grantové žádosti

Jak jsme uvedli na samotném počátku této knihy, naší snahou je mimo jiné přinést soubor praktických informací, které mohou posloužit k reálnému užitku. Proto se nyní budeme věnovat tomu, jak prakticky projektové žádosti vytvářet. Jako ilustrace nám poslouží vyplňování žádostí v aplikaci Benefit, tedy on-line nástroji, který se používal k podávání projektových žádostí do operačních programů 2007–2013. I přesto, že je možné, že v budoucím rozpočtovém období se může způsob podávání projektových žádostí změnit. Vedou nás k tomu dva hlavní důvody:

1) Logika projektových žádostí je vždy víceméně podobná a i kdyby se změnil nástroj pro jejich podávání, bude nejspíše obsahovat podobné náležitosti, které je třeba rozmyslet a vypracovat.
2) Budeme optimisté a věříme, že vše zůstane při starém, nebo přinejmenším podobném.

V závěru stručně popíšeme i způsoby podávání projektových žádostí i na další dva „zdroje“: Evropskou komisi a do programu Erasmus+. Nicméně jejich logika je podobná a vypracovávání grantových žádostí většinou vychází ze stejných nebo velmi podobných principů.

5.1. Projekt

V grantovém fundraisingu, tedy disciplíně, které je podávání projektových grantových žádostí na všechny evropské fondy součástí, je ústřední věcí projekt. Předem promyšlený projekt je třeba promítnout do projektové (grantové) žádosti, tedy do formátu, který hodnotitelé posuzují a dárci buď finančně podpoří, nebo nepodpoří. Nejprve si ukážeme, jak takový projektový záměr vytvořit a následně to, jak jej přetvořit do požadované grantové podoby.

Projekt je souborem promyšlených aktivit, jejichž soustředěnou realizací postupně dosahujeme v předem omezeném čase vytčeného cíle

nebo

projekt popisuje současný stav (problém) a stanovuje soubor aktivit, které v konkrétním čase dosáhnou kýžené změny (cíle).

Ještě než pokročíme dále, uvědomme si jednu zcela ústřední věc. Co se děje s projektovou žádostí po jejím úspěšném odevzdání? Nejdříve většinou projde posuzováním formálních náležitostí, tomu se budeme více věnovat později. Ale poté dostanou žádost takzvaní hodnotitelé, kteří ji posuzují. Kdo to je? Rozhodně to není počítač nebo jiný stroj, ale člověk. A tento člověk má za úkol, aby podle předem definovaných kritérií posoudil kvalitu projektové žádosti. A mezi kritérii téměř nikdy nechybí následující:

- jak moc se hodí předkládaný projekt/téma do programu, kam je podávaný;
- jestli jsou zvoleny adekvátní cíle, které směřují k umenšení nebo vyřešení problému, na který projekt reaguje;
- jestli jsou aktivity vybrány tak, aby se jimi efektivně dosáhlo cílů;
- zda-li je rozpočet sestaven přiměřeně, nic v něm nepřebývá, ale ani nechybí.

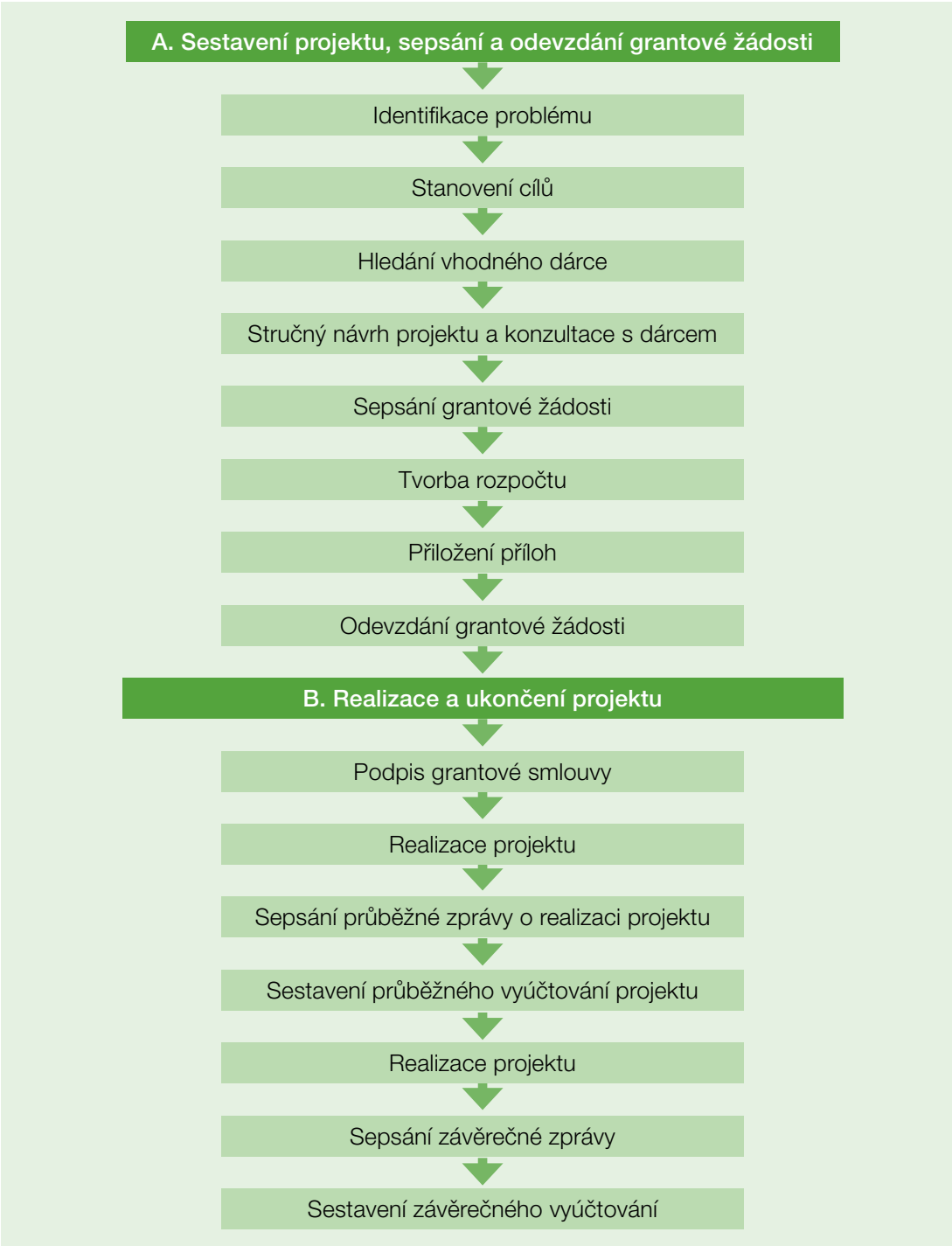
No a teď se vraťme k ústřední myšlence: všechno toto hodnotí člověk z masa a kostí. A s myšlenkou na tohoto člověka-hodnotitele promýšlejme celý projekt a sestavujme projektovou žádost. Zkusme vše, co napíšeme, zpětně shlédnout z nadhledu a odpovídejme si na otázku, zdali v naší žádosti jednoduše a jednoznačně hodnotitel najde odpověď na své otázky – tak aby nám mohl dát vysoký počet bodů při hodnocení jednotlivých kritérií.

Uvědomme si, že projektové žádosti na evropské fondy jsou docela komplexní a mnohostránkové texty a tabulky a hodnotitel často hodnotí více projektů. A bude mít proto „raději“ takové projekty, které se mu budou snadno hodnotit. Proto by ten náš měl být jasný, dobře čitelný, s jasně definovaným problémem a promyšlenými cíli a aktivitami. Potom máme šanci, že to celé hodnotitel ocení dobrým bodovým resumé.

5.2. Projektový cyklus

Je dobré si uvědomit, že vytvoření a podání samotné projektové (grantové) žádosti je jen jednou částí celého projektového cyklu. Když podceníme kroky, které sepsání a podání předchází, snižujeme šanci na úspěch. Současně je dobré si uvědomit, že podpořením vaší žádosti práce také zdaleka nekončí. A nemyslíme pouze realizaci samotného projektu. Ale i dobrou administraci nebo vypracovávání průběžných a zá-

věrečných finančních i obsahových zpráv. První částí projektového cyklu se budeme v následující části knihy podrobněji věnovat.

5.3. Vytvoření projektového záměru

Ještě než začnete vypracovávat příslušnou projektovou žádost, vypracujte si sami pro sebe stručný projektový záměr. To zaručí, že nebudete projekt vymýšlet až při vyplňování projektové žádosti, ale budete mít už dopředu jasno, co a proč chcete dělat. Zvýšíte tak šanci, že projekt bude logicky a dobře rozmyšlen, bude „držet při sobě" a jeho jednotlivé části budou dobře provázány. Takový projektový záměr se vám bude už o něco snadněji rozpracovávat do dílčích částí podle požadavků toho kterého formuláře žádosti o grant.

5.3.1. Definice problému

Na samém začátku projektu stojí potřeba něco změnit. To znamená, že musí existovat problém, který chcete řešit, respektive neuspokojivý stav, který je možné napravit. A to ať už jste nezisková organizace, obec, komerční subjekt, nebo vzdělávací zařízení, a na tématu, kterého se problém týká, pracujete dlouhodobě, nebo se chcete něčemu věnovat nově.

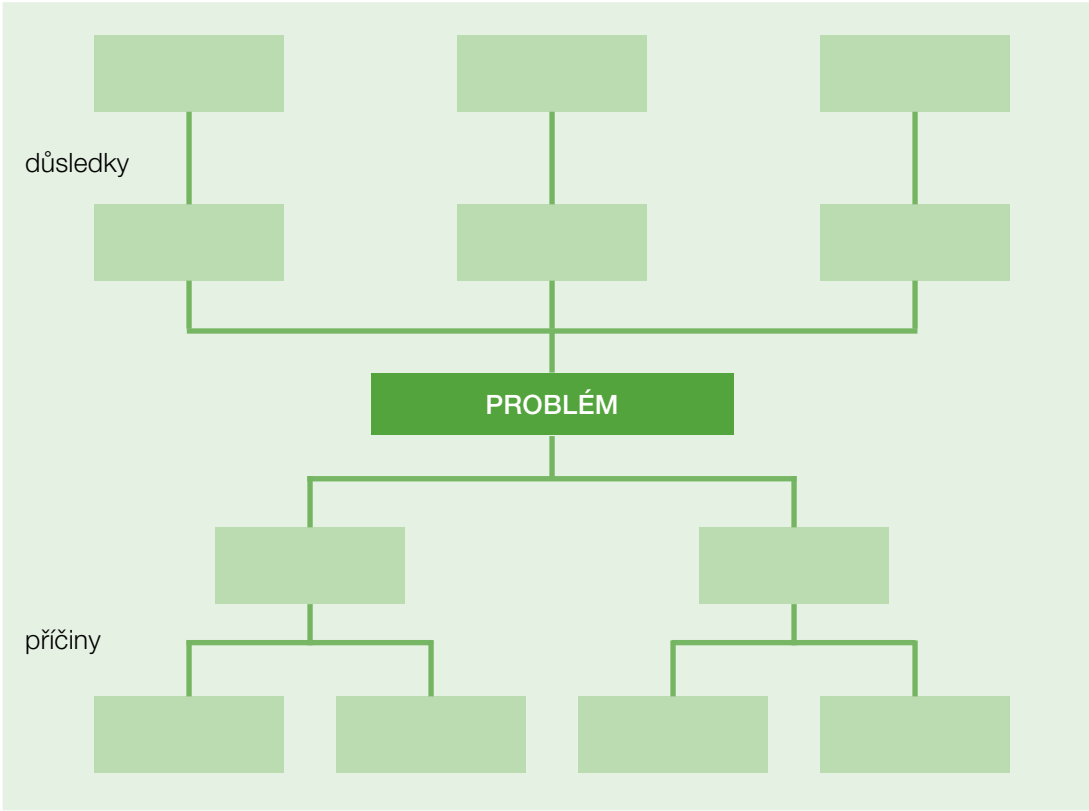
Ovšem nestačí pouze identifikovat problém. Musíte též znát příčiny současného stavu. Často neexistuje jedna jediná příčina problému, snažte se jich proto identifikovat více.

Nemělo by nám stačit definovat pouze problém se svou příčinou. Ale každý nedostatek má nějaké následky, nějak negativně se projevuje, a to je většinou primárním důvodem, proč se vůbec tématu chceme věnovat a proč by měl být náš projekt finančně podpořen.

Existuje jednoduchý nástroj, který nám pomůže definovat problém, jeho příčiny a následky – takzvaný strom problému. V případě, že si ho vypracujeme, snadněji se nám definují i cíle nebo budoucí aktivity projektu, a navíc máme jistotu, že poté souvisí s definovaným problémem.

Pečlivou identifikací příčin problému získáme možné budoucí aktivity nebo dílčí cíle, které neuspokojivý stav mohou vyřešit. Důsledky problému se mohou proměnit v ukazatele úspěšnosti projektu a pozitivně přeformulovaný problém se může stát hlavním cílem projektu.

Strom problému

Ilustrativní příklad

(je pro názornost výrazně zjednodušen a nepostihuje použité téma v celé šíři)

Problém

V České republice je na rozdíl od západních zemí nízká míra recyklace komunálních odpadů (cca 20 %).

Pozitivně přeformulovaný problém – cíl

Zvýšíme v České republice míru třídění komunálních odpadů na úroveň běžnou v západních zemích – na 50 %.

Příčiny

1) Většina obcí a měst neumožňuje snadné třídění pro domácnosti – před domy musejí být ze zákona přistaveny jen nádoby na směsný odpad, nikoliv na všechny základní druhy odpadů.

2) V České republice je relativně vysoká míra třídění papíru nebo skla, ale minimální recyklace například u biologicky rozložitelných odpadů (zelený odpad z kuchyní nebo zahrad).
3) Obce a města nemají dost finančních prostředků na zavádění prorecyklačních opatření – sběrné dvory, popelnice na všechny základní druhy odpadu, kompostárny apod.

Pozitivně přeformulované příčiny – možné budoucí aktivity nebo dílčí cíle

1) Prosadíme úpravu zákona o odpadech, který by uložil městům a obcím povinnosti dát před všechny domy nádoby na základní druhy odpadů (například. směs, papír, sklo, pet lahve, bioodpad).
2) Zvýšíme míru recyklace biologicky rozložitelných odpadů.
3) Prosadíme vyčlenění dostatečného množství finančních prostředků na zavádění prorecyklačních opatření ve městech a obcích.

Důsledky problému

1) Tlak na stavbu dalších spaloven odpadů, protože se málo třídí.
2) Velké množství odpadů se kromě pálení také skládkuje (v množství, které odporuje evropským směrnicím).
3) Neklesá potřeba těžit a vyrábět stále nové suroviny, místo abychom znovu využívali/recyklovali již použité.

Pozitivně přeformulované důsledky problému – ukazatelé úspěšnosti projektu

1) V České republice se nestaví žádné další spalovny, nejsou na to vyčleněny veřejné finance apod.
2) Snižuje se množství skládkovaného odpadu.
3) Zvyšuje se znovuvyužívání různých surovin a klesá jejich těžba a výroba.

Příčin a důsledků může být celá řada a některé můžeme identifikovat i v několika „vrstvách“ (viz obrázek). Jejich poctivou definicí si velmi ulehčíme následnou práci na vytvoření projektové žádosti.

Jestliže jsme si vypracovali strom problému, není už pro nás takový problém dokončit projektový záměr, protože máme docela dobrý návod na definici cílů. Těm se budeme podrobněji věnovat dále, ale už nyní je třeba zdůraznit, že musí vycházet z definovaného problému. Problém si lze představit i jako výchozí stav a cíl jako cílový stav, který bude dosažen realizací projektu. Dosažením cílového stavu tak logicky eliminujete nebo zcela řešíte definovaný problém. Vraťme se teď k definici projektu a dopracujme si chybějící části.

5.3.2. Výchozí stav

V případě, že si vypracujeme strom problému, nebude pro nás problém definovat výchozí stav, tedy situaci, kdy existuje problém (nežádoucí stav), který chceme předkládaným projektem řešit.

Definice výchozího stavu se netýkají pouze pojmenování a popsání problému (jeho příčin a důsledků), ale také kontextu: měli bychom být schopni jasně a stručně popsat:

- důvody, proč problém existuje a přetrvává;
- bariéry, proč zatím nebyl vyřešen;
- definovat hlavní aktéry, (i) kteří existencí problému „trpí“, (ii) kteří z něj „profitují“, (iii) jednotlivce či instituce, které na něj mají vliv;
- přiblížit to, zdali se už v minulosti někdo snažil problém (vy)řešit a s jakým výsledkem (případně, proč nebyl úspěšný);
- apod.

Dobrý popis výchozího stavu nám (a následně po vložení do grantové žádosti) i hodnotitelům plasticky přiblíží téma, kterému se budeme věnovat, a jasně ukáže, že víme, o čem píšeme, že víme, čemu se chceme věnovat a rozumíme kontextu.

5.3.3. Cíl / cílový stav

Pozitivním přeformulováním problému uvedeného ve stromu problému a v popisu výchozího stavu dostaneme cíl, respektive cílový stav. Tedy to, k čemu povede realizace projektu.

Podrobněji se formulací cílů, jak hlavních, tak dílčích, a požadavkům na její podobu budeme věnovat později. Nyní nám jde hlavně o to, abychom v rámci projektového záměru měli definován cílový stav, kterého chceme dosáhnout.

5.3.4. Aktivity

V případě, že známe problém (jeho příčiny a důsledky) a jsme schopni definovat cílový stav, je nutné vědět, jak se z bodu A (výchozí stav) dostaneme do bodu B (cíl). To se stane tím, že budeme realizovat aktivity projektu. Aktivity jsou tedy svorníkem mezi výchozím a cílovým stavem, nástrojem, který nás posune od problému k jeho řešení nebo alespoň eliminaci.

5.3.5. Cílové skupiny

Námi definovaný problém a jeho dopady se týkají většinou nějaké definovatelné cílové skupiny (lidí nebo subjektů).

Dopady mohou být (1) negativní – někdo problémem trpí: menšiny xenofobií nebo špatným přístupem ke vzdělání; lidé žijící ve městě se špatným ovzduším; města a obce, které se potýkají s problémem komunálních odpadů apod. Tito bývají většinou primární cílovou skupinou.

Dopady stávajícího stavu mohou být i (2) pozitivní – někdo ze stávajícího stavu profituje: chemická továrna a její majitelé v případě nedostatečné regulace pro vypouštění škodlivých látek; provozovatelé spalovny v případě absence dostatečného počtu sběrných dvorů v regionu apod.

Další cílovou skupinou jsou (3) ti, kterých se jakkoliv dotkne realizace projektových aktivit: budou vtaženi do projektu a budou se podílet na řešení problému (úředníci, politici apod.).

Realizací aktivit projektu a dosažením cílového stavu tak přineseme pozitivní změnu primární cílové skupině/skupinám. Proto bývají v logice projektů také nazýváni jako beneficienti.

5.3.6. Potřeby pro realizaci projektu

A poslední základní věcí je předpokládaná výše finančních (případně jiných) prostředků, které potřebujeme k tomu, abychom projekt realizovali, a dosáhli tak kýžených cílů.

Projektový záměr tedy povětšinou obsahuje: definovaný problém / výchozí stav, cíle / cílový stav, aktivity, cílové skupiny a hrubou představu o financích a dalších potřebách.

Jestliže jsme si definovali projektový záměr, můžeme pokročit dále a vyhledat vhodný evropský zdroj / fond / operační program, do kterého bychom mohli náš projekt v podobě žádosti o grant podat.

5.4. Vyhledání vhodných zdrojů

Evropské finance jsou určeny především k podpoře regionů, konkurenceschopnosti, hospodářství, ochraně životního prostředí a růstu kvality života. Mohou si na ně „sáhnout“ nejen neziskové organizace, ale i firmy, obce, kraje, školy, univerzity atp. Pro potřeby podávání konkrétních grantových žádostí a naší publikace si je nyní rozdělme na dvě základní oblasti.

První oblast:

- Tematické operační programy – například OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost apod. Řídicími orgány jsou příslušná ministerstva.
- Regionální operační programy – tyto finanční prostředky jsou určeny pro projekty zaměřené vždy na určitý region, v evropské hantýrce nazývaný NUTS. Ten bývá tvořen jedním nebo více kraji.
- Programy pro Prahu.
- Programy územní spolupráce – ty jsou určeny pro meziregionální projekty, především přeshraniční (například ČR–Bavorsko, ČR–Rakousko, ČR–Slovensko apod.).

O těchto zdrojích, včetně aktuálně vyhlášených uzávěrek přijímání projektů naleznete vyčerpávající informace na webových stránkách www.strukturalni-fondy.cz – toto je klíčové místo pro všechny, kdo by chtěli z evropských zdrojů financovat své projekty. Stejně tak se o nich podrobněji zmiňujeme v první části publikace.

Jakmile budou dohodnuty podmínky a podrobnosti pro rozpočtové období 2014+, budou zde (nebo na obdobě těchto stránek) k nalezení všechny základní informace o všech podporovaných oblastech. Nyní vyjděme z podoby a struktury, která byla použita pro období 2007–2013.

Druhá oblast:

- Granty Evropské komise
- Program Erasmus+
- apod.

O možnostech financování vašich projektů ze zdrojů druhého typu se stručně zmíníme později. Nejdříve si ukážeme průběh podávání žádosti na některém z tematických operačních programů. Vybereme si například OP Životní prostředí, který patří mezi tzv. tematické operační programy. Na něj byste se nejspíše dívali jako na první, kdybyste chtěli realizovat projekt, který se týká životního prostředí. Každý operační program je dále rozdělen do prioritních os a ty dále do tzv. oblastí (a dále případně do podoblastí) podpory.

OP Životní prostředí obsahuje 8 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpory (a některé dále podoblastí podpory), které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. Prioritní osy jsou následující:

- Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
- Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí
- Udržitelné využívání zdrojů energie
- Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
- Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik
- Zlepšování stavu přírody a krajiny
- Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu
- Technická pomoc

Technická pomoc je specifickou oblastí podpory a týká se spíše asistence v příslušném operačním programu. Většinu potenciálních příjemců tedy až tolik nezajímá.

V případě, že se váš projektový záměr týká některé z prioritních os, je třeba zjistit, zdali je současně vyhlášena nějaká výzva pro podávání grantových žádostí, případně uzávěrky monitorovat. Až nastane ten správný čas a vy budete moci grantové žádosti podávat, je nutné se seznámit se všemi podrobnostmi, které se výzvy týkají. K tomu jsou určeny příručky pro žadatele. Ale nejdůležitější je zjistit, zdali se váš projekt do vybrané výzvy k podávání žádostí hodí. Proto jste si vypracovali projektový záměr. Každá prioritní osa i oblast (podoblast) podpory je konkrétně definovaná, každá chce řešit jiný typ problému, může cílit na jiné cílové skupiny a preferuje jiný typ projektových aktivit.

Příprava každé projektové žádosti zabere čas a musíte jí věnovat pozornost a energii. Proto je důležité, abyste si byli jisti, že se do vámi vybrané uzávěrky hodí. K tomu vám poslouží porovnání vašeho projektového záměru a definice každé vyhlášené uzávěrky. Ty vycházejí nejen z definice každé prioritní osy a oblasti podpory. Výzvy tak nejčastěji obsahují (u každé výzvy může být různá kombinace zveřejněných podmínek):

- oblast podpory (vždy);
- podoblast podpory (vždy);
- typ možných žadatelů o grant – jaké subjekty mohou žádosti podávat (vždy);
- termíny pro realizaci projektů – kdy mohou nejdříve začít a kdy musejí nejpozději skončit (vždy);
- minimální a maximální částka rozpočtu projektu (vždy);
- uznatelné položky rozpočtu – jaké typy výdajů jsou proplatitelné (vždy);
- termín pro podání žádostí (vždy);
- vymezení cílových skupin potenciálních projektů (většinou);
- vymezení možných typů aktivit projektu (většinou);

– odkazy na příručky pro žadatele a případně další dokumenty, se kterými je nutno se při podávání grantových žádostí seznámit (vždy) – v nich jsou uvedeny další podrobnosti pro úspěšné vypracování projektových žádostí.

Jestliže vám dostupné informace nestačí a vy si stále nejste jisti, zdali se váš projekt do výzvy hodí, můžete napsat nebo zavolat kontaktním osobám, které bývají u každé z výzev. V neposlední řadě si zjistěte, zdali nejsou k výzvám pořádány informační semináře. Ty vám pomohou nejen se ujistit, že je výzva určena právě pro vás, ale většinou se na ní dozvíte i některé informace nutné k vypracování samotných žádostí.

V případě, že jste nabyli jistotu, že by se váš projektový záměr hodil do některé z vyhlášených výzev, nastává čas zpracovat samotnou grantovou žádost. To se v případě většiny evropských fondů děje, jak už jsme se zmínili, prostřednictvím webové aplikace Benefit. A na ní si nyní popíšeme, co bývá nejčastější součástí grantové žádosti a jaká je logika jejího vypracování.

5.5. Jak napsat dobrou grantovou žádost

V době přípravy této publikace (březen/duben 2014) naleznete webovou aplikaci na stránce www.eu-zadost.cz. Je třeba se zaregistrovat a v případě, že máte vybranou konkrétní uzávěrku, tak si založit příslušnou žádost, kterou budete postupně vyplňovat. Logika grantových žádostí je vždy zhruba obdobná, a když už případně máte nějakou zkušenost s podáváním grantových žádostí třeba nadacím, tak ji v tomto případě bezvadně uplatníte. Projdeme si všechny hlavní a páteřní části Benefitu a objasníme si jejich logiku. Nebudeme se však podrobně věnovat formálním náležitostem (identifikace žadatelů apod.) ani přílohám a rozpočtům, pro ty bývají v každé uzávěrce specifické pokyny. Proto není možné brát naši publikaci jako vyčerpávající návod pro vyplňování grantové žádosti. K tomu slouží tzv. příručky pro žadatele, které jsou k dispozici ke každé uzávěrce a naleznete v nich vše podstatné, včetně požadavků na přílohy a rozpočet.

Další podkapitoly budeme členit tak, že budou odpovídat příslušné části nebo podčásti webové aplikace Benefit a budeme kopírovat chronologickou posloupnost i terminologii (názvy jednotlivých částí).

V Benefitu vám může pomoci fakt, že pro každou část formuláře, kterou je nutné vyplnit, jsou vytvořeny stručné instrukce, které se vám při vyplňování (najetí kurzoru myši na příslušné pole) zobrazují. Z těch budeme vycházet i my.

Důležitá poznámka: každá část formuláře má definován maximální počet znaků, který nesmíte přesáhnout. Nesnažte se však za každou cenu tomuto limitu přiblížit. Největší šanci mají naopak projekty, které dokážou vše popsat stručně a jasně.

5.5.1. Jednotlivé části aplikace Benefit

Stručný obsah projektu

Zde jednoduše odpovídáte na otázky: Co? Proč? Jak? Kdo? Jinými slovy se jedná o anotaci projektu. Po jejímž přečtení by měl hodnotitel pochopit, čemu se budete při realizaci projektu věnovat, proč – v čem je problém, jakých cílů chcete dosáhnout a jak to uděláte.

Stručná charakteristika organizace a zkušenosti v oblasti zaměření projektu

Zde použijte své poslání, popřípadě obdobný text, který stručně popíše vaši organizaci. Dále specifikujte své bývalé aktivity, které jsou relevantní k obsahu předkládaného projektu.

V této části žádosti bude hodnotitel chtít zjistit, co jste za organizaci a jakou máte zkušenost s tématem, případně s realizací podobně velkých projektů. A čím zkušeněji budete působit, tím pochopitelně lépe. Zkušený žadatel v očích hodnotitele zvyšuje šanci na úspěšně realizovaný projekt.

Realizační tým

Zde uveďte všechny pozice/pracovníky, kteří se budou podílet na realizaci projektu, a popište jejich náplň práce ve vztahu k předkládanému projektu. Pozor – na pozice, které zde neuvedete, nebudete moci v rozpočtu žádat finance.

Uvádějte i ty spolupracovníky, kteří budou najati například formou dohody o provedení práce. Ale nikoliv ty, kteří budou své služby poskytovat jako OSVČ na fakturu. Ti zpravidla nepatří do realizačního týmu, ale jsou to dodavatelé služeb. Nezapomeňte uvést i pozice, které budou mít na starosti administraci projektu, včetně finanční.

Hodnotitel si zde udělá obrázek o tom, zdali máte pokryté všechny potřebné pozice, a všechny naplánované aktivity tak budou moci být kvalitně realizovány.

Charakteristika hlavních cílů projektu

Zde uvedete a popíšete cíle/cílový stav, ke kterému se realizací projektu přiblížíte nebo jej dosáhnete.

Dobře zvolené cíle jsou v souladu s tzv. SMART zásadami. Cíl by měl být:

- *Specific* – specifický. Také bychom mohli říci přesný, konkrétní, určitý. Specifický (dobře popsaný) cíl je takový, ze kterého je hned a všem jasné, čeho má vlastně být dosaženo.
- *Measurable* – měřitelný. Měřitelný cíl je takový, u kterého je zřejmé, zda byl splněn, nebo ne, případně nakolik byl splněn.
- *Aligned* – v souladu. Cíl musí odpovídat potřebám projektu, vycházet z definovaného problému a směřovat k žádané změně.
- *Realistic* – realistický. Realistický cíl je takový, kterého lze v konkrétním čase reálně dosáhnout.
- *Timed* – časovaný. Cíl musí být vztažen ke konkrétnímu termínu, který je určen pro realizaci projektu.

Cíle můžeme různým způsobem strukturovat. Někdy je to pro hodnotitele ukázka, že předkládaný projekt je logicky zasazen do vaší dlouhodobé činnosti. Například:

- Cíle dlouhodobé – časově překračují rámec projektu. Někdy se jim říká také záměr projektu. Je to tedy cíl/záměr, kterého nebude dosaženo samotnou realizací projektu, ale ke kterému nás úspěšná realizace projektu přiblíží. Právě definicí dlouhodobého cíle hodnotitelům ukážete, že vaše aktivity promyšleně sledují konkrétní vizi a předkládaný projekt je dalším krokem k jejímu naplnění.
- Cíle střednědobé – jsou dosaženy realizací aktivit projektu. V logice Benefitu jsou právě tyto cíle těmi hlavními.
- Cíle krátkodobé – dílčí cíle, kterých postupně dosahujeme realizací aktivit projektu a jejichž naplněním dosáhneme cíle střednědobého, který nás pro změnu posune k naplnění cíle (záměru) dlouhodobého.

U definice cílů často chybujeme. Zpravidla nejsou dodržovány zásady SMART, kdy nejsou cíle především dostatečně konkrétní a měřitelné, ale jsou popsány příliš obecně. Druhou, velmi častou chybou je, že se cíle zaměňují za aktivity – například, že se něco uspořádá (seminář, osvětová akce, koncert, filmový festival). To ale není cíl, to je prostředek k jeho dosažení.

Každý operační program, prioritní osa a oblast (podoblast) podpory má definovány vlastní cíle a váš projekt by je měl pomoci dosahovat. Proto při definici vašich cílů myslete na to, aby byly kompatibilní s výše uvedenými. To je klíčové pro úspěch.

Zdůvodnění potřebnosti projektu

Zde, a nejen zde, využijete předchozí práci na projektovém rámci a stromu problému. Zdůvodnění potřebnosti projektu je jinými slovy definice problému (nejčastěji), nějakého nedostatku, případně nevyužité šance a příležitosti. Vámi definovaná potřeba

projekt realizovat musí být opět v souladu s definovaným programem, do kterého žádost podáváte. Každý operační program (prioritní osy apod.) řeší jiná témata a problémy.

V této části grantové žádosti je třeba chytit hodnotitele „za pačesy“ a ukázat mu, že se hodláte věnovat opravdu důležité věci.

Popis možných rizik ohrožujících realizaci projektu

Možná by bylo na první pohled logické, abychom případná rizika, která mohou ohrozit úspěšnou realizaci projektu a dosažení stanovených cílů, spíše umenšovali nebo „tajili“. Opak je pravdou. A to hlavně ze dvou důvodů:

- tím, že jste schopni definovat rizika, ukazujte hodnotitelům, že téma znáte a víte, co se může stát;
- vytváříte si případné alibi pro případ, že riziko nastane, a projekt se tak zkomplikuje a zčásti nebo vůbec se nepodaří dosáhnout cílů.

U každého definovaného rizika se také pokuste stručně popsat co děláte / budete dělat pro jeho eliminaci nebo jak se zachováte, když riziko skutečně nastane.

Inovativnost projektu

Každý předkládaný projekt by neměl být pouhým pokračováním vašich předchozích aktivit. I kdyby byly praxí ověřené a sami od sebe byste neměli důvod je měnit. Můžeme si o tom myslet, co chceme, ale je to tak. Nicméně, inovativnost může spočívat v různých věcech. Nemusíte měnit aktivity, můžete třeba aktivity vašeho projektu rozšířit na více míst (myšleno geograficky), můžete zacílit na nové cílové skupiny nebo můžete celkově udělat pouze dílčí změny. Když budete nějakou inovativnost popisovat, snažte se ji logicky zdůvodnit, ale ne jen pouze tím, že jste k tomu nuceni pravidly vyhlášeného grantu.

Udržitelnost aktivit projektu po skončení podpory z příslušného operačního programu

Hodnotitelé mají za úkol také zjistit, jestli a jak budete ve vašich aktivitách po skončení předkládaného projektu pokračovat. Zde váš popis udržitelnosti závisí na charakteru předkládaného projektu. V případě, že projekt například směřuje k vybudování centra ekologické výchovy, je logické, že byste měli mít představu, jak jej budete nadále využívat. V některých případech (hlavně u investičních projektů) se dokonce přímo

zavazujete, že budete zainvestovanou věc (například zmíněné centrum ekologické výchovy) XY let využívat v souladu s předloženým projektem a dalšími pravidly.

V jiných projektech budete podporovat vzdělávání předškolní romské mládeže. Zde uvedete, zda v těchto aktivitách plánujete (a jak) pokračovat.

Současně hodnotitele zajímá, jak budete navazující aktivity financovat. I když většinou nevíte, jaké budou za 2–3 roky možnosti, měli byste být schopni mít alespoň nějakou realistickou představu.

Jinými slovy odpovídejte na otázky:

- Budou aktivity pokračovat i po skončení projektu a případně jak?
- Jak naložíte s prostředky a výstupy získanými realizací projektu (web, cyklus seminářů, provoz poradny, automobil apod.)?
- Jak plánujete zajistit finanční prostředky pro další případnou činnost související s realizovaným projektem?

Klíčové aktivity

Aktivity jsou svorníkem mezi výchozím stavem a cíli projektu. Jejich realizací dojde k žádané změně, k odstranění definovaného problému, k dosažení cílů projektu. Aktivity popisujte co nejkonkrétněji a nebojte se trošku více rozepsat. Hodnotitelé musejí mít pocit, že máte své plánované aktivity dobře promyšlené, že děláte vše, co je potřeba, a naopak neděláte nic, co s projektem a naplňováním cílů bezprostředně nesouvisí. Vysvětlujte, proč jste si zvolili tento, a ne jiný postup.

Aktivity popisujte tak, aby měl hodnotitel plastickou a konkrétní představu o tom, jak budou aktivity vypadat a jakým způsobem je budete realizovat. V případě seminářů popište, kolik jich bude, s kolika účastníky počítáte a obdobně postupujte u jiných typů aktivit.

Cílové skupiny

V případě vyhlášených výzev jsou většinou uznatelné cílové skupiny předdefinované předem, a na ně musí být aktivity projektů a výstupy z nich mířeny. Toto ctěte, opak by mohl být považován za porušení formálních pravidel a váš projekt by neměl šanci na úspěch.

Vazby aktivit projektu na potřeby cílové skupiny

Každou cílovou skupinu stručně popište a definujte, přibližte hodnotitelům. Současně zdůvodněte, proč jste si tuto cílovou skupinu vybrali, a vysvětlete, jakým způsobem na

ni budou vámi zvolené aktivity cílit, jak ji budete do aktivit vtahovat. V neposlední řadě popište potřeby cílové skupiny a vysvětlete přínosy, které bude z aktivit mít. Hodnotitel musí nabýt dojmu, že je soulad mezi aktivitami a potřebami cílových skupin, což vede k postupnému naplňování cílů projektu.

Popis a způsob zapojení cílové skupiny

Zde můžete podrobněji cílové skupiny popsat. Definujte, kde se nachází (regionálně), jestli je vymezená věkově, socioekonomickými statusy a dalšími shodnými znaky. Současně ji kvantifikujte, aby bylo jasné, kolik lidí bude mít z aktivit prospěch/zapojí se. Vše musí být opět v souladu s vyhlášeným programem, do kterého projekt podáváte. Tyto věci bývají často předem dány a vy je musíte respektovat.

Dále popište, jak budete cílovou skupinu zapojovat do aktivit, jak ji budete kontaktovat, jak motivovat apod.

Harmonogram realizace

Zde postupujte podle struktury Benefitu, vše je docela návodné a přehledné. Myslete na to, že některé aktivity by na sebe měli logicky navazovat a doplňovat se. Nezapomeňte na vazbu harmonogramu, jednotlivých lidí z realizačního týmu a rozpočtu. Aby některé aktivity nebyly realizovány jen v malé části projektu, ale nežádali jste na ně peníze na celou dobu apod.

Rozpočet projektu

Zde opět postupujte podle instrukcí v benefitu, vše je přednastaveno a vy rozpočet postupně doplňujete. Základní doporučení:

- Ještě před sepisováním grantové žádosti se seznamte s tzv. uznatelnými náklady, jiné v rozpočtu být nesmí, jinak porušíte pravidla a váš projekt bude vyřazen.
- Všechny položky v rozpočtu musí mít logickou návaznost na aktivity, nic nesmí chybět ani přebývat.
- Položky musí být přiměřené – vycházejte z obvyklých cen, nemusíte nutně vždy pořizovat to nejlevnější, ale na druhou stranu se snažte projekt realizovat co nejekonomičtěji; raději si vždy ceny snažte co nejpečlivěji zjistit, nestřílejte „od boku“.

Rozpočet je z logiky věci důležitou součástí grantové žádosti, proto se opravdu velmi pečlivě seznamte se všemi podrobnostmi, které se jej týkají. Naleznete je

v příručkách a manuálech pro žadatele, případně v dalších dokumentech, které jsou k výzvám k dispozici. Ctěte uznatelné náklady, maximální výši rozpočtu, omezení pro vybrané druhy nákladů (kolik procent z celkové částky může být alokováno na mzdy, na služby apod.) a další pravidla. U každé výzvy se to může lišit. Porušení těchto pravidel znamená konec nadějí na podporu.

Další části formulářů týkající se financí, jako jsou zdroje financování a finanční plán se liší projekt od projektu, podle pravidel té které výzvy. Zde opět odkážeme na dokumenty, které upravují každou výzvu. Vy zde postupujte podle jejich instrukcí.

Hodnoty indikátorů

Indikátory jsou měřitelné výstupy projektu a vychází z realizovaných aktivit. Je to vše, co bylo vytvořeno realizací aktivit projektu. Například:

- počet podpořených osob – zapojením do aktivit (kurzy, semináře apod.);
- počet vytvořených vzdělávacích/metodických materiálů;
- informační materiály, letáky, brožury, studie;
- připravený legislativní návrh, popř. prosazený zákon;
- bezbariérový vstup do divadla;
- apod.

Veškeré výstupy je třeba přehledně kvantifikovat a v popisu stanovení cílové hodnoty uvést, jak jste k cílovému číslu došli – přiblížit metodiku stanovení hodnoty indikátoru. Například v případě počtu zapojených osob (třeba účastníků vzdělávacích seminářů) uvést, kolik bude seminářů, s jakým počtem účastníků na jednotlivých seminářích počítáte, a z toho vyjde stanovený celkový počet. Ukážete tím hodnotitelům, že máte vše promyšleno.

Horizontální témata

Projekty podpořené z evropských fondů mají směřovat mimo jiné k prosazování společných evropských hodnot (horizontálních témat) a zde popisujete, zdali a jak je váš projekt s nimi v souladu. Jsou to například rovné příležitosti (žen a můžu, handicapovaných nebo sociálně vyloučených obyvatel apod.) nebo udržitelný rozvoj.

Aplikace Benefit vás vztahem předkládaného projektu k jednotlivým horizontálním tématům docela přehledně provází. Odpovídáte na jednotlivé otázky a doplňujete kontext – zda a jaký má realizace projektu vztah k jednotlivým horizontálním tématům.

Publicita

Pravidla pro publicitu opět upravují dokumenty, které jsou ke každé výzvě vydávány (například Manuál pro publicitu). Benefit vás opět přehledně provede způsobem vyplnění, který směřuje k tomu, abyste jasně popsali, kde a jakým způsobem budete veřejně informovat o realizaci projektu a faktu, že je placen z toho kterého evropského zdroje.

Pravidla upravující publicitu jsou v některých směrech docela podrobná a doporučujeme je pečlivě dodržovat. Větší část požadavků pro publicitu je předem daná.

Veřejná podpora / podpora de minimis (podpora malého rozsahu)

Projekty, které jsou z evropských fondů (tedy veřejného zdroje) podporovány, by neměly žádným způsobem vytvářet „tržní výhodu" příjemcům grantů, jinými slovy deformovat trh. Znamená to, že jestliže jsou některé aktivity (a jeho výstupy) projektu zaměnitelné s aktivitami, které poskytuje určeným cílovým skupinám jiný subjekt komerčně (a to jak v ČR, tak v jiné členské zemi EU), může to být vyhodnoceno jako veřejná podpora, která vám přináší určitý typ zvýhodnění. Takováto podpora je omezena určitou výší za jasně definované období – nesmí spolu s ostatními podporami de minimis poskytnutými jednomu příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout výši odpovídající částce 200 000 eur. Tento finanční strop platí bez ohledu na formu či účel podpory de minimis poskytnuté v předchozím tříletém období. Za tříleté období se považují fiskální roky používané k daňovým účelům.

Typické je to například u poskytování vzdělávacích kurzů a seminářů, které mohou jiné subjekty poskytovat komerčně, a u podobných aktivit.

V této části formuláře proto odpovídáte na otázky, pomocí kterých se vyhodnotí, zdali se jedná o veřejnou podporu de minimis, nebo nikoliv.

Důrazně doporučujeme prostudovat dokumenty a příručky, které tuto oblast podrobněji vysvětlují a které jsou opět k dispozici ke každé výzvě.

Přílohy projektu

K některým grantovým žádostem jsou předdefinovány povinné přílohy, k jiným ne a je na vás, co budete považovat za přínosné k projektu přikládat. Povinné přílohy (potvrzení o právní subjektivitě apod.) je nutno přiložit vždy a jejich absence je porušením formálních požadavků. Se soupisem povinných příloh se vždy důkladně seznamte dopředu a včas si je opatřete.

U nepovinných si vždy klaďte otázku, co je jejich přidanou hodnotou? Můžete jako přílohu přiložit podrobnější popis k některým částem žádosti, kde vás limitoval maximální počet znaků. Ale jen tehdy, když to má skutečně svoji důležitost. Můžete si opatřit doporučení relevantních úřadů, dalších subjektů nebo kapacit a odborníků v oboru apod.

Další části formuláře

Další části formuláře Benefit, jako jsou *partneři projektu*, *zdroje financování*, *výběrová řízení* nebo *kategorizace pomoci* se liší případ od případu a u některých výzev se vůbec nevyplňují nebo jen tehdy, když je to relevantní – například, když máte formálního partnera projektu nebo budete vyhlašovat výběrová řízení. U vybraných grantových žádostí (tam, kde to po vás budou chtít) si zjistěte informace z příruček a dokumentů pro žadatele.

5.5.2. Závěrečná doporučení

Z vlastní zkušenosti vřele doporučujeme si na psaní grantových žádosti vyčlenit *dostatek času* a dokončit ho s rozumnou rezervou před odevzdáním. Po pár dnech se k žádosti vrátit a v klidu ji znovu pročíst. Věřte, že s drobným odstupem budete schopni některé pasáže vidět kriticky, identifikovat méně srozumitelná místa, a budete tak moci žádost vylepšit.

Jestliže se vám podařilo si nějaký čas před odevzdáním žádosti vyšetřit, *dejte projekt přečíst někomu, kdo se na psaní nepodílel*. Téměř vždy vás upozorní na místa, kterým úplně neporozuměl, nebo dá jinou cennou zpětnou vazbu.

Připomínáme, že ke každé uzávěrce existuje soubor *manuálů a příruček pro žadatele*, které obsahují spoustu hodně důležitých a praktických poznámek i vysvětlivek k formuláři žádosti. Nedokážeme si představit sestavení úspěšné grantové žádosti, aniž byste si je velmi pečlivě prostudovali. Naše kapitola o psaní žádostí na evropské fondy nechce ani nemůže nahradit tyto manuály a příručky.

5.5.3. Nejčastější důvody zamítnutí žádostí

- Nesplnění formálních náležitostí a nedodržení data uzávěrky.
- Nesrozumitelnost nebo neúplnost projektu.
- Nekonkrétní aktivity, neprovázanost aktivit s řešeným problémem a zvolenými cíli.
- Příliš velká ambicióznost projektu – projektový záměr musí být úměrný vašim znalostem a zkušenostem a kapacitě organizace.
- Nedostatečný rozpočet.

5.6. Příklady dalších grantových zdrojů

5.6.1. Erasmus+

Erasmus+ je nový vzdělávací program Evropské unie na období 2014–2020, který podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže. Je nástupcem Programu celoživotního učení, programu Mládež v akci a dalších.[90] Podrobněji se o něm zmiňujeme v kapitole 3.3.2.

Administrací programu Erasmus+ byl v České republice pověřen Dům zahraniční spolupráce.[91] V době přípravy publikace (březen a duben 2014) je vše v začátcích – tomu bohužel odpovídá informační servis, který prozatím není příliš uživatelsky přívětivý. V současné době jsou k dispozici kusé informace a pro ucelenější přehled je třeba využít informace z více zdrojů. Především to jsou webové stránky přímo pod Evropskou komisí,[92] kam celý program spadá, případně stránky České národní agentury mládež[93] (je od 1. 10. 2013 součástí Domu zahraniční spolupráce), která administrovala několik předchůdců Erasmu+, nebo samostatné stránky programu Erasmus+ pro Českou republiku,[94] které se postupně doplňují. Je třeba se při zjišťování aktuálních informací obrnit trpělivostí, ale snad se to časem zlepší a na českých stránkách pro-

90) Viz http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/

91) Viz http://www.dzs.cz/

92) Viz http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/

93) Viz http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/

94) Viz http://www.naerasmusplus.cz/

gramu budou všechny informace v dostatečné a přehledné formě k nalezení, včetně aktuálních uzávěrek a přehledného popisu postupu, jak grantovou žádost sepsat a podat.

Jak bude pravděpodobně vypadat podávání grantových žádostí

Pro potřeby podávání grantových žádostí se bude nejspíše třeba registrovat na tzv. Participant portal[95] a následně dle příslušných instrukcí žádost podat prostřednictvím elektronického formuláře, které jsou ke stažení na českém webu programu Erasmus+ http://www.naerasmusplus.cz/.

Pro registraci v Participant portal vypracoval Dům zahraniční spolupráce instruktážní video.[96]

S velkou mírou pravděpodobnosti budou formuláře obsahovat obdobné části jako formulář Benefitu, který jsme si podrobněji prošli, a proto můžete naše praktické rady užít i v tomto případě.

5.6.2. Granty Evropské komise

V tomto případě naštěstí existuje funkční informační rozcestník v českém jazyce, který provozuje Zastoupení Evropské komise v ČR: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/granty_cs.htm. Tematicky spadají grantové programy pod příslušný „evropský komisariát" (například „DG Environment" pro životní prostředí), tedy obdoby českých ministerstev.

Evropská komise poskytuje finanční prostředky ve formě grantů na projekty a činnosti, které souvisejí s politikami Evropské unie. Granty jsou poskytovány v mnoha různých oblastech: výzkum, vzdělávání, zdraví, ochrana spotřebitelů, ochrana životního prostředí, humanitární pomoc atd.[97]

Postupy podávání grantových žádostí a jejich podoba se v tomto případě liší případ od případu. Nicméně vždy je logika podobná a základem je vám projektový záměr, který jsme si popsali v podkapitole 5.3.

95) Viz http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/organisations/register.html

96) Viz http://vimeo.com/kameramancz/review/87928997/fcc3e68294

97) Viz http://ec.europa.eu/ceskarepublika/granty_cs.htm

5.7. Zdroje

Použitá literatura k 5. kapitole:

MACHÁLEK, Petr a Jitka NESRSTOVÁ: *Základy fundraisingu a projektového managementu*. Brno: Masarykova univerzita, 2011.

Webové odkazy:

www.strukturalni-fondy.cz (oficiální web strukturálních fondů provozovaný Ministerstvem pro místní rozvoj)

www.dzs.cz (portál Domu zahraniční spolupráce)

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/ (oficiální portál programu Erasmus+)

www.mladezvakci.cz (oficiální portál programů Mládež v akci)

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/granty_cs.htm (oficiální portál Zastoupení Evropské komise v ČR s přehledem grantů Evropské komise)

Summary

Our publication focuses on the European Union's grant policies. The aim is to explain history, the present and the future of grant policies and to make it easier to orientate oneself in the EU's financial mechanisms, partly in structural and cohesion funds and subsidy programmes. After reading, readers should be aware of the importance, history and formation of European grant policies, and also know what types of grant programmes currently exist, and the reasons why they do.

The first chapter briefly introduces the European integration. The first part elaborates the European integration process in general, while the second one looks closer at the European Union itself, its institutions, economy, budget and other financial policies. It is followed by a short overlook of the Czech Republic and EU relations.

In the second chapter, the goals of EU's structural funds are explained. In what way and why does the European Union redistribute money in its budget? What policies do the funds aim to fulfil? What kinds of funds exist and why, and what is the current state? The publication focuses then on structural and cohesion funds that are the main sources for grant policies.

The history and the current state of grant programmes in the Czech Republic are being dealt with in the following chapter (chapter three). How did the drawing work during the foregone period (2007-2013)? Where did the money go, and what goals did they fulfil? Apart from the previously mentioned funds (i.e. cohesion and structural funds) a look at other European grant policies is taken: Youth in Action programme, Erasmus (Communitarian programmes) and others.

Chapter four we looks onto the future plans – that is to say, the following EU's budget period (2014+). Is there any news, and in what way have the funds changed? How does the process of fund budget preparation look like? What is the Czech position in the new system and how is the Czech Republic prepared?

The final, and also the most important part of the publication (chapter five) explains how to effectively ask for appropriate European resources for different types of projects. The process of project planning is being analysed here, and also both good and bad examples of money drawing from the EU's funds are shown. It is explained

how to successfully create a project and how to write a good and promising project application.

We would like the publication to be a comprehensive helper for beginners who want to improve their knowledge about the European funds, and who do not want to waste their time creating applications with unnecessary errors. For those looking for deeper insight, we recommend sources listed at the end of every chapter.

O autorech

Petr Machálek

Vystudoval sociologii a politologii na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, kde v současné době učí kurzy Fundraising a projektový management, Dotační politika EU a Základy práce v NNO. V minulosti například působil jako ředitel Hnutí DUHA a ředitel občanského sdružení Ratolest Brno. Spoluzaložil a vedl koalici Za snadné dárcovství, která se zaměřuje na odstraňování bariér v oblasti individuálního fundraisingu. Od března 2013 působí na „volné noze" jako lektor, facilitátor a konzultant pro české i zahraniční nevládní organizace. Soustředí se na témata spojená s fundraisingem, PR a médii, plánováním a vedením občanských kampaní nebo organizačním rozvojem. Dále pak připravuje a vede strategická a fundraisingová plánování i jiné procesy.

Martin Černý

Studuje inženýrskou hospodářskou politiku a mezinárodní vztahy na Ekonomicko-správní fakultě a magisterskou environmentalistiku na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. V současné době tamtéž působí jako pomocný vědecký asistent na Katedře environmentálních studií. Během studia je aktivní v neziskovém sektoru – působí v organizacích, jako je NaZemi, Glopolis nebo Forum 2000. S fundraisingem má zkušenosti i ze skautského prostředí. Zajímají ho především ekologická témata spojená s politickou ekonomií a hospodářským rozvojem.

Dominika Grohmann

Studuje environmentalistiku na Katedře environmentálních studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Držitelka stipendia I. A. Bláhy za bakalářskou práci o J. Ruskinovi a J. Šafaříkovi. Členka Okrašlovacího spolku, neformálního sdružení pod Katedrou environmentálních studií. Dále působí jako externí pedagožka volného času na Lipce – školském zařízení pro environmentální vzdělávání nebo jako organizátorka Korespondenčního ekologického semináře pro středoškoláky. Ve volném čase se baví deskovými hrami, praním plínek a jízdou vlakem.

Petr Machálek, Martin Černý, Dominika Grohmann

Dotační politiky EU

Jak napsat dobrou projektovou žádost

Redakční práce Petra Orsáková
Jazyková korektura Zdeněk Granát, Lenka Váchová
V roce 2014 vydala Masarykova univerzita,
Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno, www.muni.cz
1. elektronické vydání

Neprodejné

http://humenv.fss.muni.cz/
www.muni.cz/fss/research/projects/17423

ISBN 978-80-210-7119-3

Dotační politiky EU

Jak napsat dobrou projektovou žádost

Petr Macháleк, Martin Černý, Dominika Grohmann

Cílem publikace *Dotační politiky EU: Jak napsat dobrou projektovou žádost* je usnadnit schopnost orientace v oblasti finančních mechanismů Evropské unie, konkrétně evropských dotačních programů a strukturálních fondů. Po jejím přečtení by měl čtenář chápat jejich roli, znát historii a kontext jejich vzniku a také mít přehled, jaké typy dotačních programů v současnosti existují a proč. Publikace se věnuje minulosti i aktuálnímu stavu v České republice a výhledu do dalšího rozpočtového období 2014+. Závěrečná část publikace se zabývá tím, jak efektivně vyhledávat vhodné evropské zdroje pro různé typy projektů a jak sepsat kvalitní projektové žádosti.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato publikace vznikla v rámci projektu OP VK s názvem „Inovací bakalářských studijních programů k lepší zaměstnatelnosti“ s registračním číslem CZ.1.07/2.2.00/28.0238.

muni PRESS